

ग्रंथ मज्झिमासुल्लेखस्य.

वकील. मोहनलाल हिमचंदभाई.

मु. पादरा (गुजरात)

गांधी. आत्माराम खेमचंद.

साणंद.

નિવેદન.

અધ્યાત્મજ્ઞાનપ્રસારક મંદલ તરફથી શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગર ગ્રંથ માળાના સાસઠમા મળકા તરિકે ભજનપદ સંગ્રહ મા. ૧૦ કે જેના રચયિતા શાસ્ત્રવિશારદ જૈનાચાર્યશ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરજી સૂરીશ્વરજી છે. તે સં. ૧૯૭૯ ની સાલમાં ચહાર પાઠવામાં આવે છે તેના પદતર કિંમત રૂ. ૧-૦-૦ રાસવામાં આવેલ છે. આચાર્યશ્રીના ભજનો જૈન જૈનેતર સમાજમાં પ્રેમથી ગવાય છે. તેઓશ્રીના ભજનો સર્વલોકોને આનંદથી રસપૂર્વક ગાવાનું મન થાય તેવાં સ્વામ ચિતારણીય છે. તેમનાં રચેલાં ભજનો અધ્યાત્મજ્ઞાનરસથી ભરપૂર છે. મંદલે અન્વાર-ગુથી ભજનપદસંગ્રહના યાગ ૯, ચહાર પાઠેલ છે. તે આ ગ્રંથ પેરાવલ નિવાસી સુભાષક કાલીદાસભાઈ અનરજીભાઈ ડા. શ્રાવિકા ષહેન નેદકોરવેને મેદસાણામાં ગુરુરાજથી વિરાજના હતા સ્વારે રૂ. ૧૨૦૦) મદત આપવાની પોતાની ઉત્કૃષ્ટા ગણાવવાથી આ ગ્રંથ તેમની મદતની સહાયથી છપાવવામાં આવેલ છે, અને આપેલી સહાયમાંથી જે થાંડું રહેશે તે અન્ય પુસ્તક છપાવવામાં લેવામાં આવશે. મંદલ પાસે ઉત્તમ પંદ નથી પણ તે ધનવંતીની સહાયથી પુસ્તકો પ્રમિદ્ધ કરે છે. મંદલ તરફથી સારી કિંમતે પુસ્તકો વેચાય છે, તે જનકોપ સારી રીતે જાણે છે. આ ગ્રંથ છપાવવા માટે પોતાના ધનનો મદુરયોગ-કરનાર શાહે (વર્તમાનમાં સાર્વજનિક) મંદલ તરફથી અંતઃસ્થ પૂર્વક ધન્યશદ્દ આપવામાં આવે છે અને ધનિષ્ઠમાં જેઓ અન્ય પુસ્તકો છપાવવામાં સહાય કરશે, તેઓનો જરૂર માનવામાં આવશે. જેઓ પુસ્તક છપાવવામાં મદત કરી છે, તેઓએ આપેલા રસવાનો પાસે મહિન

તેઓના નામોને અક્ષરદેહી અમર કરવામાં આવે છે. આં
 ગ્રંથમાં ગુરુશ્રીજી જે જે લખે તેવી જેવી ભાવનાઓ પ્રકટી તેવી
 ભાવનાઓથી તેમણે પદો રચ્યાં છે.

સંવત ૧૯૭૧

શ્રાવણ પૂર્ણિમા.

સદ્ગુરુ ચરણોપાસક

} લિ. આત્મારામ શ્રીમદ્ મુ. સાળંદ
 શ્રી અધ્યાત્મ જ્ઞાનપ્રસારક મંડલ તરફથી

भजनसंग्रह भाग १० नौ.

अशुद्धिशुद्धि पत्रकम्.

पत्र.	मीश.	अशुद्धि.	शुद्धि.
७	६	पापा-	पापा.
१२	१६	बुंदनो.	बुंदना.
१५	१	सतो.	संनो.
१५	४	भरुवा.	भूरुवा.
१६	१	आतम करे.	आतम क्यां करे.
२०	२०	भारद.	भारंद.
२१	१८	लपनाना.	लयतानी.
२९	२४	आववा-	आववा.
४७	४	इच्छे.	इच्छो.
४८	३	निरंजन.	निरंजन.
५२	७	बर्दा.	ब.
५६	१	कर्मनी-	कर्मनी.
५६	५	वारनी.	पारनी.
५८	१७	जिमना.	जिमना.
६२	२२	पाने.	मापो.
६५	२१	दुर्गुण व्यसनोमें-	दुर्गुण दुर्ग्यसनोमें ।
६७	१६	आतम दुनियाकुं.	आतम सब दुनियाकुं.
६९	११	भाक्त-	भक्ति.
७२	३	वि-चरशो-	विचरशो.
७२	१६	सन्देशो.	सन्देशो कहेशो
८०	१९	दगुण	दुर्गुण
९६	५	पापा	पापा

पृ. १.	शी. १.	अनु. १.	शु. १.
९६	१०	नामरूपत	नामरूपत
१००	४	प्रत्ययाना	प्रत्ययाना
१०७	२०	आपहुं आना	आप जगाना
११४	२१	धर्म	धर्म ए
११६	१३	इहुं	इपहुं
१२२	४	जीवनां	जीवनां
१३७	५	कर्मरते	कर्मरते
१४९	१२	भक्तस जेह	भक्तस गीह
१५०	८	संग	संग
१५०	१५	धर्म	धर्म
१५३	१३	येन	येन
१५४	१०	सुन	सुन
१५६	७	मिने	मीने

વિષયાનુક્રમણિકા.

વિષયાંક.	વિષય.	પૃષ્ઠ.
૧	પરમોપકારી ગુરુગુંદર્હી સ્તુતિ	૧
૨	ગુરુગીત	૨
૩	ગુરુગીત સ્તુતિ	૩
૪	તપિયાને બોધ	૪
૫	આત્મધર્મ	૫
૬	રવિસાગરગુરુજયંતી સ્તુતિ	૬
૭	યોગી	૭
૮	તપિયાને બોધ	૮
૯	સત્યરાજ્ય	૯
૧૦	આત્મવિચાર	૯
૧૧	માયા	૧૦
૧૨	સ્વદેશપ્રાપ્તિ	૧૦
૧૩	આત્મા અપર છે	૧૧
૧૪	આત્મા શિષ્ય અને ગુરુ નથી	૧૧
૧૫	આત્મ આપોઆપ પ્રકાશી	૧૧
૧૬	મનુને	૧૨
૧૭	ધર	૧૨
૧૮	કરના જ્ઞાની ગુરુદ્વા શરણા	૧૩
૧૯	મનને	૧૩
૨૦	મર્યાદી વાળી	૧૪

सिपांक.

सिपा.

पृ.

२१	संगमेश	११
२२	भागवत वार्ता करे ब्रह्मम् मृदा	११
२३	अद्विष्टा	११
२४	मध्यम्य ज्ञानरश्मि	१०
२५	धर्मा	१०
२६	महावीरसेव	१०
२७	निद्रा	१०
२८	मनुष्यो ! सद्गुणार्थी वधु यत्ना	१०
२९	मृग्युत्तीर्ण	११
३०	अरुन्धती वार्ता	२०
३१	ज्ञानी गुरु करो	२१
३२	दुर्घटतनो नो न्याय	२१
३३	आत्मशुद्धिर्था मुक्ति	२२
३४	मनुष्यो ! मानवधन नहीं दारो	२३
३५	आत्म ! आप स्वरूप संसारो	२३
३६	स्वराजन परमेश्वरने पामे	२४
३७	मृत्यु पाठ्य अमरता	२४-३४
३८	आत्माना शुद्धपरिणिरूपस्त्री	३४
३९	आत्मकुटुम्ब	३५
४०	पंथवादा	३५
४१	आत्मसम विभने देख	३६

विषयांक.	विषय.	पत्र.
४२	आतम जगमें न है कोड तेरा	३७
४३	आत्मवाग	३७
४४	रामरामहरि	३८
४५	मननी मान्यता	३९.
४६	आतम मनलुं कथुं नहिं करवुं	३९.
४७	संतो महावीरवाटे चालो	४०
४८	सब जग मतकी मारामारी	४०
४९	शुद्ध स्वदेशीव्रत	४१
५०	स्वराज्य प्राप्ति	४१
५१	अमार्ह आतम राज्य मस्तानुं	४२
५२	मुक्ति	४२
५३	आत्माका मन शिष्य	४३
५४	आतम निज उपयोगसे तरना	४३
५५	संत	४४
५६	श्रावक	४५
५७	प्रभुरस पामेला मस्तसंतो	४६
५८	खरी ए प्रभु मळबानी निशानी	४६
५९	महावीर भजन	४७
६०	आत्मा	४८
६१	अवधूत नाम न रूप हमारा	४८
६२	दुनिया हथकुं न कथहि पिछाने	४९
६३	आतम स्वर्ग नरक मन गाना	४९

विषयोंक.	विषय.	पङ्.
६४	हमेरा पार न कोउ पाता	५०
६५	अब हम उतरगए भवभाग	५०
६६	भये हम आनम मन दिवाना	५१
६७	आतम सबसँ हिन्दमिळ चळना	५१
६८	आतम आतमकुं मुठ करना	५२
६९	आतम परकुं क्या समजाना	५२
७०	हमकुं पेसी निद्रा आइ	५३
७१	आतम साक्षी होकर रहेना	५३
७२	सबका धर्म है न्यारा न्यारा	५४
७३	आतम आपोभाव प्रकाशी	५४
७४	हमेरा आतमरूप है जाना	५५
७५	माया बस्य गरी पडयुं	५५
७६	अवधूत नाम न रूप हमेरा	५६
७७	गुणानुरागी याशोरे	५६
७८	अब हम पद पद गुणकर पाके	५७
७९	सर्वनयोनी सावेक्षदृष्टि सर्व सत्य समजाय छै	५७
८०	आतम आप स्वभावमें रमना	५८
८१	आतम अपना देशमें जाना	५९
८२	हमारो कोइ न लेनो केडो	५९
८३	अमारो पार न को जन पामे	६०
८४	अमारी पाछळ कोइ न लागो	६०
८५	आतम नाम अनेक विचारो	६१
८६	हमारो संग न कोइ करशो	६१
८७	आतम मनइन्द्रिय वन करना	६२

विषयांक.	विषय.	पृष्ठ.
८८	आत्म अनुभव बिरला जाने	६२
८९	आत्म छोड़दे मोहकी यारी	६३
९०	आत्म धन्य है तेरी फकीरी	६३
९१	अमारी फकीरी मस्ती भरेली	६४
९२	आत्म धर्म है आनंदज्ञाना	६४
९३	आत्मनूर	६५
९४	मनुष्यो !! परमेश्वर दिल धरना	६५
९५	मनुष्यो !! मननी प्रतीत न करशो	६६
९६	आत्म ! मोहने मारी नाखो	६६
९७	सद्गुरु आप तरे पर तारे	६७
९८	आत्म दुनियाकुं भूल जाना	६७
९९	मनुष्यो !! हलोमली संपी रहेशो	६८
१००	आत्म कोने हणो न हणावो	६८
१०१	आत्म आप स्वरूपमां म्हालो	६९
१०२	आत्म अहंपना नहि करना	७०
१०३	आत्म अलख मदेशमां चालो	७०
१०४	आत्म ! प्रभु नाम समजी समरीए	७१
१०५	चेतन ! ब्रह्ममां प्रेम जगावो	७१
१०६	आत्म समताभावे विवरशो	७२
१०७	स्वराज्य लायक देश	७२
१०८	दिलमें क्या करना अभिमाना	७५
१०९	आत्म सरीखुं सहु जग धार्युं	७५
११०	आत्म समताभावकुं धरना	७६
१११	मनुष्यो ! आत्मधर्मे धरशो	७७

श्रियांक.	श्रिया.	पृ.
११२	साचा घावण जगमां तेभां जाणता	७८
११३	राज्याधिकारी वी	७९
११४	आत्म तेरी सत्य कर्माणी	८१
११५	आत्म देसो आत्मनूहा	८१
११६	आत्मनचना ज्ञानी साचा त्यागांभां	८२
११७	राज्यहोय विनाश	८३
११८	अमारो आत्म भूष भलेरो	८५
११९	अमारो अंतर आत्म नेलो	८५
१२०	अस्त्य अमे कोइना मार्यां न मरीप	८६
१२१	अस्त्य अमे मर्यां न मरारे धरतुं	८६
१२२	अरिहंत आत्म नमरे आपा	८७
१२३	आत्म कर्मसें कुच्छ न हरना	८७
१२४	मधु दर्शन घटमें पापा	८७
१२५	आत्म पीजा अमीरस प्याली	८८
१२६	संतो आत्मरूप समरना	८८
१२७	आत्म ! चारवरणरूप धावो	८९
१२८	सागरमां समाणी	९०
१२९	मभो तुज सागर समनय वाणी	९०
१३०	खरी ए मधु पाण्यानी निशानी	९१
१३१	आत्म कर्मयोगी तव मानु	९१
१३२	चावो ज्ञानानन्द पान	९२
१३३	आत्म अनुभवभांगकुं पीना	९२
१३४	हमेरा धरकुं हमने पिछाना	९२
१३५	हमने ऐसी हरा लूज खाइ	९३

विषयोंक.	विषय.	पृ..
१३६	हमेरा आत्म तीर्थ अपारा	९३
१३७	हमेरो आत्म मधु है प्यारो	९४
१३८	आत्म मोहसें नहि भरमाना	९४
१३९	हमने ऐसी समाधि लगाइ	९५
१४०	खेलुं छुं हुंतो बाजीगरनी बाजी	९५
१४१	हमने ध्यान पतंग उड़ाया	९६
१४२	आत्म ! तुम सबसें हो न्यारा	९६
१४३	हमने अनहदवाद्य बजाया	९६
१४४	आत्म निजनी सेवा सारी	९७
१४५	हमारा भजनोकुं नहि गाना	९७
१४६	हमकुं जाने सो है ज्ञानी	९८
१४७	अब हम अवधूत होकर फिरते	९८
१४८	मनुष्यो करशो परोपकारो	९९
१४९	हमारा चर्तन सबही तपासा	९९
१५०	आत्म सद्गुणसें सुख पाता	१००
१५१	मधु म्हने कोटि उपाये उगारो	१००
१५२	जगत्में हम है सबसें नडारा	१०१
१५३	जगत्में सबसें हम है सारा	१०२
१५४	हमारा मनका नहि है ठिकाना	१०२
१५५	दयासम धर्म न को जग सारो	१०३
१५६	समापना	१०३-१०६
१५७	साधुभाइ मनवश करणा न सहेला	१०७
१५८	आत्म जग सब ज़र्ती बाजी	१०७
१५९	आनन आपहुं आन जगाना	१०७

શિવકોટ.

શિવ.

૧૬૦	વિદાનંદમ્બ લેવાનો	૧૧
૧૬૧	આનંદરાજ પ્રથમ વાંચારો	૧૧
૧૬૨	મધુકા પર્વે સો પર્વે રવાન	૧૧
૧૬૩	કંબળ કામિની ધોરકું વારો	૧૧
૧૬૪	મેનન શિવની રૂપા નિશાં	૧૧
૧૬૫	મુનિશ ધોનાળે ગ્રમ વાંચો	૧૧
૧૬૬	ગર્ગ ઇ શિશિવ નરને મારી	૧૧૧-૧૧
૧૬૭	આત્મ ભાવરો વાંચાવો	૧૧
૧૬૮	આત્મ નિત્ર ગાવાંને રહેશે	૧૧
૧૬૯	આત્મ ! આત્મશુદ્ધિને પાશે	૧૧
૧૭૦	ચતુરમન શિવશિષ્યા રિષ પચ્ચા	૧૧
૧૭૧	રૂપકં જ્ઞાનન હે કો જ્ઞાની	૧૧
૧૭૨	આત્મ તું છે જ્ઞાનનો દરિયો	૧૧
૧૭૩	દીર્ઘાપુષ્પ આરોગ્યનંથ ધરાના ગાવાં	૧૧૭-૧૧
૧૭૪	મહાર્ચક આત્મ નામ છે જ્ઞાનું	૧૧
૧૭૫	આત્મ ! શુદ્ધ સ્વદેહી ધાગો	૧૨
૧૭૬	આત્મ તું નહિ જ્ઞાનનો ભાંચારો	૧૨
૧૭૭	કુર્ષાંનાંદામ ચતુરવ નિષેધ	૧૨
૧૭૮	તનુપર સત્ય અનોદને ધાગો	૧૨
૧૭૯	આત્મચેરિત	૧૨
૧૮૦	આત્મ આત્મચર્ય છે તારો	૧૨

વિષયાંક.	વિષય.	પૃ.
૧૮૧	ધર્મોપવાને લાયક સદ્ગુણ મેઝવો	૧૨૬-૨૭
૧૮૨	દિતશિક્ષા	૧૨૮-૨૯
૧૮૩	આવકગ્રન્થ	૧૨૦
૧૮૪	આર્ય અને અનાર્ય ગ્રન્થ	૧૩૧-૩૨
૧૮૫	યોગસ્વરૂપ ગ્રન્થ	૧૩૩-૩૬
૧૮૬	શોકનિવારકભાવના ગ્રન્થ	૧૩૬-૪૬
૧૮૭	બેટકચોવીશી ગ્રન્થ	૧૪૬-૪૮
૧૮૮	સંપત્તિગ્રન્થ	૧૪૮-૫૭
૧૮૯	મપ્રાસમાન કર્તવ્ય ગ્રન્થ	૧૫૭-૬૭
૧૯૦	મમુમહાવીર	૧૬૭
૧૯૧	મમુ મહાવીરદીવાળી સ્તવન	૧૬૮

આગમ પેદશિરોમણિ પરાવિયા વેદાન્તજ્ઞાન કહેવાય છે. સુર્તુઓની તે મેષમસ્તીની શરાવ છે (અર્થાત્ મીઠી આનંદદાયક વસ્તુ છે) દુનિયામાં સર્વ ડર્ગનોમાં છેટ્ટામાં છેટ્ટી અધ્યાત્મજ્ઞાનવિદ્યા છે, તેનો પાર પામે છે તે તરી જાય છે. દુષ્ટનું સાર જેમ ઘૂન છે તેમ જ્ઞાનનું સાર અધ્યાત્મજ્ઞાન છે તેને જે પચવે છે, તેમાં જે લયચીન થાય છે, તેના હૃદયમાંથી અધ્યાત્મજ્ઞાનનાં યગ્નનોનો મવાહ નીકળે છે. અધ્યાત્મજ્ઞાની ગીતાર્યોના સમાગમમાં દરરોજ યગાકાન્ત પર્યન આવડાર્થી આત્મજ્ઞાનનો અનુભવ આવે છે. અધ્યાત્મજ્ઞાનીગીતાર્યગુરુને માથેકરી ગુરુની સેવા ભક્તિમાં જેઓ સમર્પાડે જાય છે અને ગોતાના નામ રૂપને ધૂરી જે ગુરુમાં લયલીન થવે છે અને ગુરુની આજ્ઞાઓને અમન્યા મૂકે છે તેને ચારવર્ષે આપોઆપ હૃદયમાં અધ્યાત્મજ્ઞાનનો પ્રકાશ થયા વિના રહેતો નથી. અધ્યાત્મજ્ઞાનના પુસ્તકો વાંચવા માગ્યો તો ફક્ત અધ્યાત્મજ્ઞાનની રુચિ પ્રકટે છે અને ગુરુને શાર્પર પારણ કરીને આત્મજ્ઞાન મેઝવશા પુરુષાર્થ કરતાં આત્માનો સાક્ષાત્કાર અનુભવ થાય છે. શુદ્ધ નિશ્ચયનય કવિત આત્માનું શુદ્ધસ્વરૂપ અનુભવવા માટે આત્મજ્ઞાનો ગુરુનું શરણ સ્વીકારી તેમની આજ્ઞા પ્રમાણે વર્તવાની સ્વાસ અરુ છે, તે વિના આત્માનો માધાન્કાર કરવા યોગ્યો ઉપાય નથી. ગીતાર્યગુરુની સેવા ભક્તિમાં ઝાંવનાં જેઓ મરજીવા થને છે તે જીવનાં પ્રમુ પરમાત્મારૂપે આત્માનો સાક્ષાત્કાર કરે છે. મનુષ્ય જન્મનું સત્યધ્યેય પરમાત્મવદ્ પ્રાપ્તિ કરવી તેજ છે અને તે માટે આત્મજ્ઞાન તેજ મુખ્ય ઉપાય છે અને આત્મજ્ઞાનમાટે ગીતાર્ય ગુરુના શરણ પૂર્વક તેમની આજ્ઞા પ્રમાણે વર્ત્યા વિના અન્ય કોઈ ઉપાય નથી. સગુરુને અધ્યાત્મજ્ઞાનનો પરિપાક થાય છે અને તે વાઘમાં નિર્ણય અનાસક્ત રહીને નીનિપય જીવન માઝતો છતો સ્વાધિકારે વાઘ કર્નવ્ય કાર્યોને પળ કર્યા કરે છે. તે લોકમાં લોકાવાર રીતિપ અને અસ્ત્રામાં આન્યાકાર પરિણિષ્ઠ થને છે. તપો-

ગુણ અને રજોગુણ સાથે અધ્યાત્મજ્ઞાન વર્તે છે અને સાત્ત્વિકગુણ સાથે અધ્યાત્મજ્ઞાન વર્તે છે. તમોગુણ અને રજોગુણ રહિત સાત્ત્વિક ગુણ સહિત જે અધ્યાત્મજ્ઞાન પ્રગટે છે તે સ્વપરની વિશેષ ઉન્નતિકાન્ક હોય છે. તમોગુણ રજોગુણ અને સ-વગુણથી પણ આત્મા ન્યારો છે. ત્રિગુણીમાયા તે નર્તકી સમાન છે અને તે પ્રકૃતિ છે, તેજ કર્મ છે, તેનાથી પુરુષ અર્થાત્ આત્મા ન્યારો છે એમ જે આત્માને અનુભવે છે તે આત્માની શુદ્ધિ કરે છે. સાતત્યોની સાર્વજનિક આત્માનું જ્ઞાન કરવું તે સમ્યગ્જ્ઞાન અર્થાત્ આત્મજ્ઞાન છે. એવાં આત્મજ્ઞાનનાં પદોનું સાતત્યોની અવેક્ષાએ સ્વરૂપ સમજવામાટે વાચકોને વિજ્ઞાપિત કરવામાં આવે છે. આગમસાર, નયચક્ર, અધ્યાત્મસાર, જ્ઞાનસાર, આનંદચનચોવીશી વગેરે ગ્રન્થો વાંચવાથી અધ્યાત્મજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે. ચતુર્થગુણ સ્થાનકથી આરંભી અધ્યાત્મજ્ઞાનનું પ્રાકટ્ય થાય છે. મુખ્યત્વે અધ્યાત્મ જ્ઞાનોઓ ત્યાગી મુનિયો હોય છે. કારણ કે તેઓ પરમાત્મપદપ્રાપ્તિમાટે અર્પણ ગણ્યા હોય છે. મુનિનાં વ્રતોમાં અને મુનિના દૃશ્યમાં અધ્યાત્મજ્ઞાનની જ્ઞાંત્રી હોય છે ગૃહસ્થો, અધ્યાત્મજ્ઞાનમાં સર્વ સમાન છે અને અધ્યાત્મજ્ઞાનમાં જ્ઞાની મુનિયો મેરુ સમાન છે. જ્ઞાનીમુનિયો સર્વ પ્રકારના સંગથી રહિત હોય છે. ચતુર્થ ગુણસ્થાનક કરતાં પાંચમા દેશવિરતિ ગુણ સ્થાનકમાં અધ્યાત્મજ્ઞાન અનંતગણું સ્ત્રીલે છે. પાંચમા દેશવિરતિ ગુણ સ્થાનક કરતાં છઠ્ઠાસર્વવિરતિપ્રમત્તગુણસ્થાનકમાં અનંતગણું વિશેષ અધ્યાત્મજ્ઞાન સ્ત્રીલે છે, છઠ્ઠા સર્વવિરતિ ગુણસ્થાનક કરતાં સાતમા અપ્રમત્તગુણસ્થાનકમાં અનંતગણું વિશેષ અધ્યાત્મજ્ઞાન સ્ત્રીલે છે, એમ ઉત્તરોત્તરગુણસ્થાનકોમાં ચારમા ગુણસ્થાનક સુધી અધ્યાત્મજ્ઞાન સ્ત્રીલે છે અને ત્રयोदशमासयोगीश्वरीગુણસ્થાનકમાં કેવલજ્ઞાન પ્રગટ થાય છે અને ત્યાં સાધ્યની સિદ્ધિ થાય છે. અંતરાત્મદશમાં અધ્યાત્મજ્ઞાનદક્ષા નવા મંચમધ્યાન પ્રમાણે છે.

ૐ મહાવિરાગનમઃ
ભજનસંગ્રહદશ મોભાગ.

વક્તવ્ય ॥

મહાસર્વેશ મહાવીરદેવની કૃપાથી સં. ૧૯૭૮ ના જેઠ મુરિ
ત્રયોદશે મેલાળાના સંવતના આગ્રદે મેલાળાવાં વગેશ વગો. સંવતના
આગ્રદયાં મ્યાં ગાતુપાંત રહેવાનું થયું. મ્યાં વર્ગો નિવૃત્તિ વત્રી સ્વાં
જેઠ માગર્યા આરંબી આમો માત મુખોમાં જે જે વ રહે ગેરો જેની
ભાવનાઓ મગરી તે તે વસ્તુને તેવાં ભજન વગવગેરેની રચના થ
છે. મુદ્દયમામે આલ્યાન્નિક વગો છે અને ગીણતાળ નીતિ સદુપદેશ
આદિનાં ભજનો છે. સાતનયોની અપેશાળ સમ્યગદષ્ટિ વનુષ્યો ભ-
જનો વગેરેનો સવલો અર્થ ગ્રહણ કરે છે. સમ્યગદષ્ટિવનુષ્યોને
મિથ્યા વ શાશ્વોપણ સવલોં પરિણમે છે અને મિથ્યાદષ્ટિવાલ્લાઓને
સમ્યક્સ્વકારક શાશ્વોપણ અવલોં પરિણમે છે એમ નંદિ મુગ્ધમાં દર્શા-
વ્યું છે તે પ્રમાણે જે સમ્યગ્જ્ઞાનીઓ હશે તથા સમ્યગ્જ્ઞાનીઓના
શોધવમાણે વર્તનારા હશે તેઓને ભજનસંગ્રહદશમો ભાગ વળ અ-
નેકનયોની સાપેક્ષદષ્ટિવલે સવલોઅર્થરૂપે પરિણમીને આત્માની
શુદ્ધિ કરનાર થશે અને પ્રતિપક્ષી દુર્જન મિથ્યાદષ્ટિજીરોને તો
સવલો અર્થ વળ અવલોરૂપે પરિણમીને મિથ્યામોહની શુદ્ધિ કરનાર
થશે. દુર્જનો તો વયમાંથી વળ પૂરા કાઢનારા હોય છે તેઓ તો ભજન
વદોના અર્પોને પોતાની પ્રતિપક્ષી સ્વંનીને અવલોઅર્થતરીકે પોતે
માને છે અને ઓઠોને વળ તેથી રીતે સમજાવી શ્રાંતિમાં નાણે છે.
શાલજીવોને ચિદાનો જેમ દોરવે તેમ દોરવાય છે તેથી તેઓને સમ્યગ્
જ્ઞાનીઓનો સમાગમ થાય છે તો તે તરફ વળે છે અને ચિદાનો કે
મિથ્યા દષ્ટિવાલ્લા તથા પ્રતિપક્ષી દુર્જનોનો સમાગમ થાય છે તો
તરફ વળે છે અને તેથી તેઓ પરતંત્ર પડે છે. સર્વ પ્રકારના જ્ઞાન-

માં અધ્યાત્મજ્ઞાન શ્રેષ્ઠ છે. અધ્યાત્મ જ્ઞાનથી આત્માની પૂર્ણ શુદ્ધિ થાય છે. થીપદ્ આનંદધનજી (આત્મજ્ઞાની શ્રવણકૃષ્ણે, શ્રીજનો દ્રવ્યલિંગીરે) એમ કથી આત્મજ્ઞાનીને શ્રવણ કયે છે અને અગ્નોને દ્રવ્ય-લિંગી સાધુઓ તરીકે જણાવે છે. એકાંત જ્ઞાનવાદી તથા એકાંતક્રિયાવાદી ન થનવું જોડણ. અધ્યાત્મજ્ઞાનનાં ભજનોમાં-પદોમાં નિશ્ચયનયની દષ્ટિ મુખ્ય હોય છે તે ધ્યાનમાં રાખીને વાચકોણ વ્યવહાર નયકથિતર્થથી પરાહુત્ત ન થવું જોડણ. જ્ઞાનમાં શુષ્કતાનો દોષ પ્રગટવાનો ભય રહે છે અને એકાંતક્રિયામાં જટતાદોષનો સંભવ રહે છે તે વેથી મુક્ત થવાય તેથી રીતે ભજન પદોના જ્ઞાનથી આત્મ હિતાર્થ પ્રવૃત્તિ કરવી જોડણ. પદ ભજનોમાં મોટાભાગે જ્ઞાનીમોના હૃદયજ્ઞાનરસનો ઉભરો નીકળે છે એમ અનુભવ આવે છે, અધ્યાત્મ જ્ઞાનાનુભવીઓને અધ્યાત્મજ્ઞાનનાં ભજનો-પદો રુચે છે. યોગાનુભવીઓને યોગનાં ભજનો પદો રુચે છે. મક્તોને પ્રભુમક્તિનાં પદો રુચે છે વૈરાગીઓને વૈરાગ્યનાં ભજનો પદો રુચે છે. જેવા જેઓ અધિકારી હોય છે તેઓને તેવું રુચે છે તેમાં દલીલ દેવાની કંઈ જરૂર પડતી નથી, જે મનુષ્યોમાં જેવું હોય છે તેવું વાણીદારા શ્વાર પ્રકાશ છે.

સાધુ અને જલથી જેમ ચમ્પની શુદ્ધિ તુર્ન થાય છે તેમ અધ્યાત્મ જ્ઞાન ધ્યાન યોગમાં રમણતા કરવાથી આત્માની શુદ્ધિ થાય છે અને આત્માનું સ્વાભાવિકજ્ઞાન સ્ફુરાયમાન થાય છે. આત્મજ્ઞાનજ્ઞાન મમાધિમાં લયલીન રહેવાથી મસ્તદશા પ્રગટે છે અને તેથી મર્વ પ્રદા-રનાં વાક્તાંવર વંધનોથી આત્મા સ્વતંત્ર વાચકવત્ત નિર્દોષો શુદ્ધ થાય છે. તેને દુનિયાની પરવાદ રહેતો નથી. તેને અધ્યાત્મ જ્ઞાનના આનંદમત્તદશા અનુભવી છે તેને અધ્યાત્મ જ્ઞાનનો અનુભવ આવે છે અને તે દેવદાસ પ્રતિ તેન આત્માની શુદ્ધિ છે તે દેવદાસ પ્રતિ

પ્રાગ્વ પેદાશોમણિ પરાધિયા પેદાગ્જાન કહેવાય છે. મુર્દાઓની ને
 મેમપર્મીની ગમચ છે (મર્થાનુ મીઠી જાનેઃશાયક વસ્તુ છે) દુનિ-
 યામાં સર્વે દર્શનોમાં છેડાવાં છેડાં અધ્યાત્મજ્ઞાચરિયા છે, તેનો વા-
 પામે છે તે તરી જાય છે, દૂધનું માર જેવ વૃત્ત છે તેમ જ્ઞાનનું માર
 અધ્યાત્મજ્ઞાન છે તેને જે વળે છે, તેમાં જે જગત્વીજ થાય છે, તેના
 હૃદયમાંથી અધ્યાત્મજ્ઞાનનાં ધનનોનાં મારાટ નીકળે છે. અધ્યાત્મજ્ઞાનો
 ગોતાર્થોના મમાગયમાં દરરોજ પમાદાજ વર્ણન આત્માથી આત્મ-
 જ્ઞાનનો અનુભવ જારં છે. અધ્યાત્મજ્ઞાનોર્ગનાર્થગુરુને માથેકરી
 ગુરુની સેવા ભક્તિમાં જેમાં મળ્યાંડ જાય છે અને ગોતાના નામ રૂપને
 મૂર્તી જે ગુરુમાં જ્યર્જાન વને છે અને ગુરુની આજ્ઞાઓને અમલમાં
 મૂકે છે તેને ચારણે આયોઆગ હૃદયમાં અધ્યાત્મજ્ઞાનનો પ્રકાશ
 થયા વિના રહેતો નથી. અધ્યાત્મજ્ઞાનના પુણ્યમાં ચોંચા માગથી તો
 પક્ત અધ્યાત્મજ્ઞાનની કવિ વડે છે અને ગુરુને શર્ત્તપર પારણ ક-
 રીને આત્મજ્ઞાન મેલવના પુણ્યાર્થ કરતાં આત્માનો સાક્ષાત્કાર અનુ-
 ભવ થાય છે. શુદ્ધ નિશ્ચયનય કવિન આત્માનું શુદ્ધસ્વરૂપ અનુભવના
 માટે આત્મજ્ઞાનો ગુરુનું ગરણ સ્વીકારી તેરની આજ્ઞા પ્રમાણે વર્ત-
 યાનો જ્વાસ ગદ્દ છે, તે વિના આત્માનો સાક્ષાત્કાર કરવા થોજો
 ઉપાય નથી. ઈર્ગાર્થ ગુરુની સેવા ભક્તિમાં જીવંતાં જેમાં પરજીવા
 વને છે તે જીવતાં વશુ પરમાત્મારૂપે આત્માનો સાક્ષાત્કાર કરે છે.
 મનુષ્ય જન્મનું સત્યપ્લેય પરમાત્માદ માત્રિ કરસી તેજ છે અને તે
 માટે આત્મજ્ઞાન તેજ મુખ્ય ઉપાય છે અને આત્મજ્ઞાનમાટે ગોતાર્થ
 ગુરુના શરણ પૂર્વક તેમની આજ્ઞા પ્રમાણે વર્ત્યા વિના અન્ય કોડ
 ઉપાય નથી. સગુરાને અધ્યાત્મજ્ઞાનનો પરિપાક થાય છે અને તે
 વાચમાં નિર્જેવ અનાસક્ત રહેને નીતિમય જીવન માલ્લનો છતો સ્વા-
 ધિકારે વાચ કર્તવ્ય કાર્યોને વળ કર્યા કરે છે. તે લોકમાં લોકાચાર
 રીતિણ વર્તે છે અને આત્મામાં આત્માકાર પરિણનિણ વર્તે છે. તમો-

ગુણ અને રજોગુણ સાથે અધ્યાત્મજ્ઞાન વર્તે છે અને સાત્ત્વિકગુણ સાથે અધ્યાત્મજ્ઞાન વર્તે છે. તમોગુણ અને રજોગુણ રહિત સાત્ત્વિક ગુણ સહિત જે અધ્યાત્મજ્ઞાન પ્રગટે છે તે સ્વપરની વિશેષ ઉન્નતિકારક હોય છે. તમોગુણ રજોગુણ અને સ-વગુણથી પણ આત્મા ન્યારો છે. ત્રિગુણોમાયા તે નર્તકી સમાન છે અને તે પ્રકૃતિ છે, તેજ કર્મ છે, તેનાથી પુરુષ અર્થાત્ આત્મા ન્યારો છે એમ જે આત્માને અનુભવે છે તે આત્માની શુદ્ધિ કરે છે. સાતનયોની સાપેક્ષાએ આત્માનું જ્ઞાન કરવું તે સમ્યક્જ્ઞાન અર્થાત્ આત્મજ્ઞાન છે. એવાં આત્મજ્ઞાનનાં પદોનું સાતનયોની અપેક્ષાએ સ્વરૂપ સમજવામાટે વાંચકોને વિજ્ઞાપિત કરવામાં આવે છે. આગમસાર, નયચક્ર, અધ્યાત્મસાર, જ્ઞાનસાર, આનંદચતુર્વિંશતી વગેરે ગ્રંથો વાંચવાથી અધ્યાત્મજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે. ચતુર્થગુણ સ્થાનકથી આરંભી અધ્યાત્મજ્ઞાનનું પ્રાકટ્ય થાય છે. મુખ્યત્વે અધ્યાત્મ જ્ઞાનાંશો સ્વામી મુનિયો હોય છે. કારણ કે તેઓ પરમાત્મવદપ્રાપ્તિપાટે અર્પણ ગણ્યા હોય છે. મુનિનાં પ્રતોષાં અને મુનિના હૃદયમાં અધ્યાત્મજ્ઞાનની જ્ઞાંત્રી હોય છે. ઘટસ્થો, અધ્યાત્મજ્ઞાનમાં સર્વથા સમાન છે અને અધ્યાત્મજ્ઞાનમાં જ્ઞાની મુનિયો મેઠુ સમાન છે. જ્ઞાનીમુનિયો સર્વ પ્રકારના મંથરો રહિત હોય છે. ચતુર્થ ગુણસ્થાનક કરતાં પાંચમા દેશવિરતિ ગુણ સ્થાનકમાં અધ્યાત્મજ્ઞાન અનેતગણું ચાલે છે. પાંચમા દેશવિરતિ ગુણ સ્થાનક કરતાં છઠામર્શવિરતિત્રયગુણસ્થાનકમાં અનેતગણું વિશેષ અધ્યાત્મજ્ઞાન ચાલે છે, છઠા સર્વવિરતિ ગુણસ્થાનક કરતાં સાતમા અમમનગુણસ્થાનકમાં અનેતગણું વિશેષ અધ્યાત્મજ્ઞાન ચાલે છે. એમ ઉપરોક્તગુણસ્થાનકોનાં દરેક ગુણસ્થાનક મુઠા અધ્યાત્મજ્ઞાન ચાલે છે અને ત્રણદશમામયોગોચરશીગુણસ્થાનકમાં વેરજ્ઞાન પ્રગટ થાય છે અને ત્યાં માધ્વનો ગિદ્ધિ થાય છે. અંશરૂપ અધ્યાત્મજ્ઞાનદશા જ્યાં સંવચ્ચાન મળે છે.

સમર્થિતને અધ્યાત્મજ્ઞાન મળે છે. અધ્યાત્મજ્ઞાન મળ્યા પાદ અધ્યાત્મજ્ઞાનરહે આનંદમાને આત્મામાં પરિણમું, જેને નિશ્ચય ચારિત્ર છે તે છદ્દાગુણ સ્થાનકમાં અને વિશેષતઃ માત્રાગુણગ્યાનરહ્યાં વિશેષ મળે છે. ડ્યારે વ્યવહાર ચારિત્રમાં પૂર્ણ સ્થિરતા થાય છે અને ગોતાર્થ ગુરુની આજ્ઞા મળ્યાને જૈન થાય છે તથા વ્યવહાર અને નિશ્ચયનો પૂર્ણ અનુભવ આવે છે તથા ગોતાર્થ મુનિ ગુરુની પૂર્ણ કૃપા મેટ્રીને અધ્યાત્મજ્ઞાનની પ્રવૃત્તિ થાય છે ત્યારે ક્રિયામાં અને જ્ઞાનમાં સ્થિરતા વધે છે અને સર્વદ્રિશાનો અનુભવ આવે છે અને તેથી એકદેશીનાં એકાંત આગ્રહદશા રહેતાં નથી. જ્ઞાની ગીતાર્થ મુનિવરની સલાહ લેઈ અધ્યાત્મજ્ઞાન પ્રતિરહું, અન્યપા વ્યવહારપર્મસાધનના અધિકારથી પણ ભ્રષ્ટ થરાનું થાય છે. એકાંત શુષ્ક આત્મજ્ઞાનાંઓથી ચેનના રહેનું, કારણ કે તેઓ બાલજીવોને તેમના ધાર્મિક ક્રિયાક્રિયા અધિકારથી ભ્રષ્ટ કરે છે અને બાલજીવોને અધ્યાત્મજ્ઞાનદશાની દશાપણ તેથી ક્રિયાક્રિયા દશા માત્ર યથાવિના મળેતી નથી તેથી તેઓ ઉભયથી ભ્રષ્ટ થાય છે માટે બાલજીવોનો ગોતાર્થ આચાર્યની સલાહ લેઈ અધ્યાત્મજ્ઞાનનાં મજનોમાં પ્રવૃત્તિ થા નિવૃત્તિ કરવી. અમને ગુરુની કૃપાથી વ્યવહારમાં તથા નિશ્ચયમાં બદ્ધા સ્થિરતા થઈ છે તેથી એકાંત વચ્ચે થયું નથી અને અન્યોને જૈન શાસ્ત્રોના જ્ઞાનપૂર્વક અનેકાંત વચ્ચે રહે તે માટે ત્યાસ મૂચના કરવામાં આવે છે કે જેથી અધ્યાત્મજ્ઞાનની સ્થાની સામે સોજળ શ્રીમદ્ યશોવિનયની ઉપાધ્યાયની તથા શ્રીમદ્દેવચંદ્રનીનીપેઠે ચારિત્રાદિ પર્મ વ્યવહારમાં સ્થિરતા વધે અને અધ્યાત્મજ્ઞાનનો ઉપયોગ પણ તાજો રહે. એકાંતક્રિયા જટલાદીઓને અધ્યાત્મજ્ઞાન તરફ અહચિ હોય તો તેઓને અધ્યાત્મજ્ઞાનનાં શાસ્ત્રોનું રહસ્ય સમજવા માટે ગોતાર્થ સૂરિઆદિનો સેવામંત્રિમાં લપલીન થવા વિજ્ઞાપિત કરવામાં આવે છે.

મુનિની સર્વ ધર્મ પ્રવૃત્તિમાં અધ્યાત્મ જ્ઞાન મળ્યું હોય છે. કત્ત તે સમજવાની જરૂર છે. અમને પચ્ચીસસત્તાવીશ વર્ષથી અધ્યાત્મ જ્ઞાન તરફ લક્ષ્યવૃત્તિ વધી છે અને અમોષ અધ્યાત્મ જ્ઞાનનાં તથા દ્રવ્યાનુયોગનાં તથા યોગનાં જનનધર્મ સંકેથી તથા બેનેતર ધર્મો સંકેથી હજારો પુસ્તકો વાંચ્યાં છે અને ગુરુની શેવા મક્તિ કરીને તથા ગુરુનો આશીર્વાદ લઈને ગુરુ કુલમાં રહીને અધ્યાત્મ જ્ઞાનને કંદક આત્મસ્વરૂપે પચાવરા મયત્ન કર્યો છે તેથી આત્માના ઉપયોગમાં ચઢતાં અધ્યાત્મ જ્ઞાનની ભાવનાના હજારો પ્રગટનાં અધ્યાત્મ જ્ઞાનનાં જે જે મજનો પદો પ્રગટ્યાં હોય તે તેવા અધિકારીઓમાટે દિશિ દર્શક છે પણ તેથી દશા જેઓની ન થઈ હોય તેઓ તો તે તરફ રુચિ રાખવી અને પોતાના અધિકાર પ્રમાણે ધર્મક્રિયામાં પ્રવૃત્તિ કરવી અને ઈશી દશા પ્રાપ્ત કરવા માટે સીધાસીધા રાખવી પણ તે દશા પ્રાપ્તિના મારા જીવાનું અનુસરણ કરવું તે પૂર્ણાંત હિતાવદ નથી. તેમજ ગીતાર્થ ગુરુની સલાહ લીધાવિના કંદ પણ તેમાં પ્રવૃત્તિ ના નિવૃત્તિ ન કરવી, ઈશી સ્વાનુભવથી મુચના આપું છે. કેટલાક ગુરુ જ્ઞાનીઓ પોતાની દશા અધ્યાત્મજ્ઞાન પરિણતિ થયાવિના ધર્મની ક્રિયાઓનો ત્યાગ કરે છે અને અમોષે પણ તેમાં ધર્મની ક્રિયા-કાર્યોથી ભ્રષ્ટ કરે છે તે યોગ્ય નથી. આત્મજ્ઞાનીઓ કર્મચંદ્રાઓ અને છે અને અંતરમાં આત્મોપયોગે ધર્મ છે તે પાલનનું વિશેષસ્વરૂપરૂપ આત્મનંદવન પદ પ્રાપ્તિસંગ્રહમાં અને કર્મયોગગ્રંથમાં કરવામાં આવ્યું છે તથા યોગ-દીપકગ્રંથમાં તથા ગયસંગ્રહ તેમજ પશ્ચમદુપદેશ ત્રયપ્રકાશમાં તથા પરાતદુપદેશ ધોના ભાગનાં કરવામાં આવ્યું છે, તેથી વિશેષ નિદાનુભોષ તે ગ્રંથો વાંચીને વિશેષ મુલ્યસાં મેલરો.

ગીતાર્થગુરુની મદ્રા પ્રમાણે જ્ઞાને અધ્યાત્મજ્ઞાન મેલરાર્થો આત્માનું સ્વરૂપ અનુભવાય છે. ધર્મ પરીણામાં ધોપદ ઉપાધ્યાયે તે મેલે મેલે પ્રમાણે જરૂર છે.

તથા.

ગુરુઆણાઃ ઠિયસ્સય વજ્જાણુટ્ટાણસુદ્ધચિત્તસ્સ ।
 અજ્જપ્પજ્જાણમ્મિત્થિ એગ્ગત્તં સમુદ્ધસઃ ॥ ૧૯ ॥
 તંમિય આયસરૂવં વિસયકસાયાદ્દોસમલ્લરહિઅં ।
 વિન્નાણાણંદઘણં પરિસુદ્ધં હોઽ પચ્ચકલ્લં ॥ ૨૦૦ ॥
 જલહિમ્મ અસંલ્લોભે પવ્વણાભાવે જહાજલતરંગા ।
 પરપરિણામાભાવે ણેવ વિઅપ્પા તયા હુંતિ ॥ ૨૦૧ ॥
 અણ્ણેપુગ્ગલભાવા, અણ્ણો એગોય નાણમિત્તોદ્ધં ।
 સુદ્ધોએસ ત્રિયપ્પો, અત્થિઅપ્પસમાહિસંજણઓ ॥ ૨૦૨ ॥
 એયં પરમં નાણં, પરમો ધમ્મો હ્મોચ્ચિય પતિદ્ધો ।
 એયં પરમરહસ્સં ણિચ્છયસુદ્ધં જિણા વિત્તિ ॥ ૨૦૪ ॥

વાચર્થ ક્રિયાનુષ્ઠાનવડે જેનું શુદ્ધ ચિત્ત થયેલું છે તથા ગુરુ-
 શામાં સ્થિત છે તેને અધ્યાત્મ ધ્યાનમાં એકાગ્રપણું ચિલસે છે, અધ્યા-
 ત્મજ્ઞાન ધ્યાન સમાધિમાં વિષયરૂપાવદોષમલ્લરહિત વિજ્ઞાનાનંદ-
 ઘન એવું આત્મસ્વરૂપ પ્રત્યક્ષ થાય છે. સંભવિનાના સમુદ્રમાં પવ-
 નના અભાવે જેમ જલ તરંગો પ્રગટતા નથી તેમ પરપરિણામના અભાવે
 આત્મામાં સંકલ્પવિકલ્પો પ્રગટતા નથી, હું આત્મા જ્ઞાનાનંદ સ્વરૂપ
 છું વાકી અન્ય સર્વ જલપુદ્ગલ માત્રો છે, એવો શુદ્ધવિકલ્પ અર્થાત્
 વિચાર તેજ નિર્વિકલ્પ સમાધિજનક છે એવું અધ્યાત્મજ્ઞાન છે તેજ પરમ
 જ્ઞાન છે અને તેજ પરમ ધર્મ છે એવો આત્મા જ્ઞાનવડે સર્વત્ર પ્રસિદ્ધ
 છે અને એજ પરમરહસ્ય છે એમ મિનેશ્વરો નિશ્ચય શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપ
 પ્રકાશે છે. સર્વ ધર્મ ક્રિયા વ્યવહાર પ્રવૃત્તિયો પણ આત્માના સ્વરૂ-
 પના જ્ઞાન માટે થાય નોત તે ઉપયોગી છે. ઉપયોગે ધર્મ છે, ક્રિયા

એ કર્મ છે અને પરિણામે વંધ છે, માટે આત્મજ્ઞાનના ઉપયોગી બની
 આત્માનો મન્યજ્ઞ અનુભવ કરવો મનુષ્ય જન્મનું ધ્યેય છે કે
 આત્માને પરમાત્મારૂપે પ્રકટાવવો, અનુભવવો અને સર્વકર્મ દુઃખથી
 મુક્ત થવું. અજ્ઞાનીઓ ક્રિયાર્થી વંધાય છે અને આત્મજ્ઞાનીઓ ક્રિયા
 કરીને કર્મથી મુક્ત થાય છે. જ્ઞાનીના વચનથી હલાહલ વિષ પીવું
 અને આત્માના અજ્ઞાનીના વચનથી અમૃત પળ ન પીવું. આત્મજ્ઞાનીની
 સર્વ ધર્મ વ્યવહાર કરણી મોક્ષાર્થ થાય છે. આત્મજ્ઞાની સર્વમાં પ્રવૃત્તિ
 કરતો છતો પણ સર્વથી નિઃસંગ છે અને અજ્ઞાની સર્વથી વાયદટ્ટિળ
 નિઃસંગ અક્રિય છતાં આસક્ત-કર્મવંચ સહિત છે, માટે અધ્યાત્મજ્ઞાનની
 દશામાસ કરવા એક ક્ષણ પણ પ્રમાદ ન કરવો. આધ્યાત્મિક મતનો
 પછી પત્ર ૧૩૬ થી શોકનિવારક ગ્રંથ છે અને પત્ર ૧૪૩ માં ચંદ્રક
 ચોવીશો ગ્રંથ છે. પત્ર ૧૪૮ માં મંથ કર્તવ્ય ગ્રંથ છે તથા પત્ર ૧૫૭
 માં પ્રજ્ઞા સમાજ વર્તન ગ્રંથ છે તે ગ્રંથો આધ્યાત્મિક દૃષ્ટિની કલ્પના
 આધ્યાત્મિક વાગ્દેહી રચના કરીને સ્વચ્છદિ કલ્પના અનુસાર રચ્યા છે
 તેથી તેમાં જન જ્ઞાત્રોની શૈલીથી કંઈ વિરુદ્ધ લક્ષણ હોયો શ્રી મનુર્વિંચ
 મંથ આગલ વિધ્યા દુષ્કૃત દુહૃત અને ગાતાઓને તે મુખારવાની વિગ્રસિ
 કરેલું અને જે કંઈ વિપરીત હોય તે ભાગને ચરિષ્કૃત કરવા વિગ્રસિ
 કરે છે. જે મજ્જનોને ગ્રંથ શાંચનાં જે કંઈ શંકા પડે તા તેમાંને
 જનશૈલી વિરુદ્ધ જાગે તેનો મુખામો લેવાનો દક્ષા હોય તો તેમાળ
 દ્યવમાં મર્જી મુખામો કરવો તા પદ્માગ મુખામો કરવો. ડ્યાં મુખી
 મર્જીમાં આત્મા છે ત્યાં મુખી લેખક મર્વ શાંચના મુખામા કરવાને
 શાંચનાંને વિગ્રસિ કરે છે. મુનિવોનો અરિહાર છે કે તેઓ મંથ
 અને મનાના કર્તવ્ય મગનિના ગ્રંથો રચવા અને તે મંથમાં મેં મના
 ઉપરાંત કંઈક લિખિત મદગ્ન કર્યો છે તેમાંથી સજ્જનો મંથ જાગે
 તે પ્રસો કરી માન્યા છે.

ચતુર્થિ મંત્રની મારા જેટલી વર્ગસીધ જેટલી મૂળ છે. થી
 તીર્થકરો વગ નમોતિત્થસ્ત ચોલી ચતુર્થિ મંત્રને નમસ્કાર કરે
 છે, પણ થી સંયનાં કર્મવ્યો શું? છે ને સંય કર્મવ્ય ગ્રંથમાં જણાવ્યાં
 છે. મંયની માગઢ મારા મરગા પદ્મ મગુ તાગ્યા છે. મંયની સેવા
 મક્તિયા સ્વર્ગની અને મિદ્વિની માત્રિ થાય છે. ચતુર્થિ સંયમાંથી
 તીર્થકર ગુરિયાનક સાધુ વગેરેની ઉત્પત્તિ થાય છે. સંયનાં કર્મવ્યોને
 સંય જાણોને તે મમાળે મરતે તો મંયની મગતિ થયાવિના રહે નહિ.
 સંયની માગઢ કોઈ મદાન નથી. મુદ્ધ્ય આરક આરિકાસંયમાં
 ગ્રામ્મણ સશ્વિય વૈશ્ય અને શૂદ્ર વ ચાર વર્ગ તો ગુણકર્મથી હયાની
 નથી મોગવતી તો સંયની હાનિ પડતી થાય છે. મુદ્ધ્ય સંયને મજા-
 સમાજની સાથે વિશ્વમાં વાયમાર્જારિકાદિ સંવેષથી ઝાંચરામાટે
 સંવેષ રાત્વીને જન્મભૂમિ, સમાજ, ધર્મ, રાજ્ય સ્થમી કુટુંબાદિના
 રક્ષણ માટે સર્વ મકારે તૈયાર રહેવું પડે છે મન્યથા તેનું દુનિયાનાં
 નામનિશાન પણ રહેવું નથી. મુદ્ધ્ય આરિકાદિ સંયના મસ્તિશ્વમાં
 ત્યાગી સંયનું અસ્તિત્વ છે અને ત્યાગી માધુવા-તીરુ મંયના મસ્તિ-
 શ્વમાં મુદ્ધ્ય આરિક સંયનું અસ્તિત્વ છે, વન્ને મેલા મકોને દુનિ-
 યાનાં જૈનધર્મની પડતી કરી મકે છે. ચતુર્થિ સય વર્નનાગકાલમાં
 જે વંદ કરે તેમાં તીર્થકરની આજ્ઞા છે. અમત વિષ્ણુકુમાર મુનિ
 અને કાલિકાચાર્ય શ્રી સંયનો રક્ષામાં તથા રક્ષારૂપ સેવા મક્તિમાં
 પોતાની શક્તિયોને કોસવી હતી. યોગી ત્યાગી મમાધિવંત મદામુનિયો
 પણ થી મદ્રાહુની પેઠે સંયનો આજ્ઞાને ઉઠાવોને ને મમ.જે વર્તે છે.
 સંયના અસ્તિત્વમાંજ સ્થાવરતીર્થ જૈનશામન આદિ સર્વનું અસ્તિત્વ
 છે. સંયની સેવા મક્તિમાં સર્વ તીર્થકરો વગેરેની સેવામક્તિ સમાઈ
 જાય છે. માટે સંય કર્તવ્ય ગ્રંથ રચીને સંયની સેવામક્તિ કરી સ-
 યની ઉન્નતિ જણાવી છે. તેમાં કંઈ ચોતરાગ મદાવીર મમુની આજ્ઞા
 વિરુદ્ધ લલ્પું દોરતો સંયની આગઢ માપી માગું છે. મજાસમાજ

કર્તવ્ય ગ્રન્થ રચીને પ્રજાસમાજનાં કર્તવ્ય દર્શાવ્યાં છે તે પ્રજાની સત્ય ઉન્નતિ થાય તથા પ્રજાસમાજ પોતે માર્ગાનુસારી ગુણવાળો ધર્મી ધર્મની યોગ્યતા પૂર્વક ધર્મને ભાવિમાં પ્રાપ્ત કરે તેજ શુભ્ય ઉદ્દેશને ધ્યાનમાં રાખ્યો છે. પ્રજાસમાજને સાત્ત્વિકધર્મના માર્ગે ચલાવ્યાયી સંપત્તિ શુદ્ધિ પ્રગતિ થાય છે. છેવટે પ્રજા મહાવીર દેવનું મમાપ્તિ મંગલ કરીને ગ્રન્થ મમાપ્ત કરવામાં આવ્યો છે. ભજનસંગ્રહ દશમા ભાગમાં અધ્યાત્મ જ્ઞાનપદો, ભક્તિ, યોગ, નીતિ, સેવાભક્તિ ધરાગ્યાદિ પદોને સમાવેશ થાય છે, તેમાંનાં કેટલાંક આંતરિક સ્વગત ઔદ્યોગિકરૂપ છે અને કેટલાંક ઉપદેશરૂપ છે તે ગુરુગમ લેઈ વાંચશે તેઓને તુર્કે અવલોકાશે. ભજનસંગ્રહદશમો ભાગ અને તેની પ્રસ્તાવના વાંચનારાઓને ને પહેલાંના નવ ભાગ અને તેની પ્રસ્તાવના વાંચવી કે જેથી તેઓને પરિતઃ જ્ઞાન થાય અને આત્માની પરમાત્મના પ્રગટાવવામાં વિશેષ ઉત્સાહ પ્રવૃત્તિ થાય. ભજનો પદો વગેરે ફક્ત દિશા દેલા છે એ પણ ગીતાર્થ ગુરુને શીર્ષપર સ્થાપન કરીને આત્માની શુદ્ધિ કરવાનો પુરુષાર્થ કર્યાં વિના મુક્તિની પ્રાપ્તિ થતી નથી. ગીતાર્થ ગુરુની મંગતિ કરવામાં એક ક્ષણ માત્ર પણ પ્રમાદ ન કરવો. અધ્યાત્મ જ્ઞાનના અનુભવથી સર્વપ્રકારના કદાગ્રહ ટળી જાય છે અને ધર્મ કર્મ કરવાથી વ્યવહારધર્મની આરાવના પૂર્વક સર્વ કર્મથી શુદ્ધ શુદ્ધાત્મા થાય છે. ભજન ગ્રન્થાદિકથી મેંચની સેવા ભક્તિ કરવાં મારા આત્માની પૂર્ણતા પ્રગટે અને સર્વ જીવો આત્માનાં પૂર્ણતા પ્રગટાશે એજ શુભ છે. સત્યેવં ૐ ઐં મહાવીર શાન્તિઃ ૨

વિ. સંવત્ ૧૯૭૯ શ્રાવણ શુક્ર પંચમી.

મુ. વિજાપુર વિજ્ઞાનાલય.

५१ आत्मनस्त दर्शन.	११२	०-१०-०
५२ भारत सहस्रार शिक्षण काव्य	१६८	०-१०-०
५३ धीमह देवचंद्र भाग. २	१२००	३-८-०
५४ गङ्गुली संग्रह भा. २	१३०	०-४-०
५५ कर्मवृत्तिश्रीकाभाषांतर	८००	३-०-२
५६ महाभारत महाकाव्य	१२०	०-४-०

* ૨૧	ધ્વજન પદ સંગ્રહ ભાગ ૬ દ્વો.	૨૦૮	૦-૧૨-૦
૨૪	વચનામૃત.	૮૩૦	૦-૧૪-૦
૨૩	યોગદીપક.	૩૦૮	૦-૧૪-૦
૨૪	જૈન ઐતિહાસિક રાસપાઝા.	૪૦૮	૧-૦-૦
* ૨૫	આનન્દગ્ન્ય પદસંગ્રહ ભાવર્થ સહિત,	૮૦૮	૨-૦-૦
* ૨૬	અધ્યાત્મ શાન્તિ [આટુચિ ચીજી]	૧૩૨	૦-૩-૦
* ૨૭	કાવ્યસંગ્રહ ભાગ ૭ મો.	૧૫૬	૦-૮-૦
* ૨૮	જૈનચર્ચની પ્રાચીન અને અર્વાચીન સ્થિતિ.	૯૬	૦-૨-૦
૨૯	કુમારપાલ ચરિત્ર (હિંદી)	૨૮૭	૦-૬-૦
૩૦	શ્રી ૩૪ સુખસાગર ગુર્જાતા	૩૦૦	૮-૪-૦
૩૫	પદ્મદ્રવ્ય વિનાર.	૨૪૦	૦-૪-૦
* ૩૬	વિજાપુર વૃત્તાંત.	૨૦	૦-૪-૦
૩૭	સાવરમતી કાવ્ય.	૧૯૬	૦-૬-૦
૩૮	મતિદા પાલન. ૩૦૪	૧૧૦	૦-૫-૦
૩૯-૪૦-૪૧	જૈનગદ્યપત્ર પ્રબંધ ભંજમગતિ જૈનગીતા.		૧-૦-૦
૪૨	ઐન ધાતુપ્રતિમા લેખ સંગ્રહ		૧-૦-૦
૪૩	પિત્રદેવી.		૦-૮-૦
૪૪	ગિયોપનિપદ.		૦-૨-૦
૪-૫	જૈનોપનિપદ.	૪૮	૦-૨-૦
૪૬-૪૭	ધાર્મિક ગદ્યસંગ્રહ તથા મદુપદેશ ભાગ ૧ સ્તો.	૦૭૬	૩-૦-૦
૪૮	ધ્વજન સંગ્રહ ભા. ૮	૯૭૬	૩-૦-૦
૪૯	ખાંપદુ દેવચંદ્ર ભા. ૧	૧૦૨૮	૨-૦-૦
૫૦	કર્મયોગ.	૧૦૧૨	૩-૦-૦

श्री अध्यात्मज्ञानप्रसारक मंडळ तरफयी

श्रीमद् बुद्धिसागरसूरिजी ग्रन्थमालायां

प्रगट थयेला ग्रन्थो.

ग्रंथांक		पृष्ठ	किंमत.
१	क. भजन संग्रह भाग १ जो.	२००	०-८-०
* १	अध्यात्म व्याख्यानमाला.	२०६	०-४-०
* २	भजनसंग्रह भाग २ जो.	३३६	०-८-०
* ३	भजनसंग्रह भाग ३ जो.	२१५	०-८-०
* ४	समाधि शतकम्.	६१२	०-८-०
* ५	अनुभव पंचिशी.	२४८	०-८-०
६	आत्मप्रदीप.	३१५	०-८-०
* ७	भजनसंग्रह भाग ४ जो.	३०४	०-८-०
८	परमात्मदर्शन.	मरक	०-१२-०
* ९	परमात्मज्योति.	५००	०-१२-०
* १०	तत्त्वचिदु.	२३०	०-४-०
* ११	गुणानुराग. [आवृत्ति बीजी]	२४	०-१-०
* १२-१३	भजनसंग्रह भाग ५ जो		
	तथा ज्ञानदीपिका.	१९०	०-६-०
* १४	तीर्थयात्रानुं निमान [आ. बीजी]	६४	०-२-०
* १५	अध्यात्म भजनसंग्रह.	१९०	०-६-०
* १६	गुरुचोप.	१७४	०-४-०
* १७	तत्त्वज्ञानदीपिका.	१२४	०-६-०
१८	गडुलीसंग्रह भा. १	११२	०-३-०
* १९-२०	आनंदधर्मस्वरूप भाग १-२		
	[आवृत्ति बीजी]	४०४	०-१-०

૦ ૨૧ ધન્ય વદ મંદર થાત ૬ દો.	૨૦૮	૦-૧૩-૦
૨૨ વચનાદ્ય.	૮૨૦	૦-૧૪-૦
૨૩ યોગદોષ.	૨૦૮	૦-૧૪-૦
૨૪ જન આત્મિક શાસ્ત્રા.	૬૦૮	૧-૧-૦
૦ ૨૫ જાનકાદેવ વદમંદર આશર્ય મંત્રિ.	૮૦૮	૨-૧-૦
૦ ૨૬ અપાવ્ય જાતિ (આર્ય શ્રી)	૧૨૨	૦-૨-૦
૦ ૨૭ વાચ્યમંદર થાત ૭ દો.	૧૫૬	૦-૨-૦
૦ ૨૮ જનરસો આશર્ય અને અર્ચના		
મિત્ર.	૯૬	૦-૨-૦
૨૯ હમાર્યાવ્ય મંત્રિ (રિદી)	૨૮૭	૦-૬-૦
૩૦ શ્રી ૩૪ મુલમાત્ર શુભાત્રા	૨૦૦	૦-૪-૦
૩૫ વદમંદર વિષા.	૨૪૦	૦-૪-૦
૦ ૩૬ વિદ્યાપુત્ર શુભા.	૨૦	૦-૪-૦
૩૭ શાસ્ત્રમંત્રી વાચ્ય.	૧૦૬	૦-૬-૦
૩૮ પ્રતિજ્ઞા વાચ્ય. ૩૦૪	૧૧૦	૦-૫-૦
૩૯-૪૦-૪૧ જનગણેશ મંત્ર		
અર્ચના જનગણેશ.		૧-૦-૦
૪૨ જન વાતુપ્રતિમા એવ મંત્ર		૧-૦-૦
૪૩ મિત્રમંત્રી.		૦-૮-૦
૪૪ ત્રિપોષનિપદ.		૦-૨-૦
૪- જનોપનિપદ.	૪૮	૦-૨-૦
૪૬-૪૭ વાર્ષિક મહાસંઘટ તથા		
મહાસંઘટ થાત ૧ દો.	૯૭૬	૩-૦-૦
૪૮ મનન મંત્ર થા. ૮	૯૭૬	૩-૦-૦
૪૯ આમદ્ દેવવંદ થા. ૧	૧૦૨૮	૨-૦-૦
૫૦ કર્મયોગ.	૧૦૧૨	૩-૦-૦

५१ आत्मनस्त दर्शन.	११२	०-१०-०
५२ भारत सहकार शिक्षण काण्ड	१६८	०-१०-०
५३ धीमद् देवचंद्र भाग. २	१२००	३-८-०
५४ गुरुली संग्रह भा. २	१३०	०-४-०
५५ कर्मप्रकृतिटीकाभाषांतर	८००	३-०-२
५६ गुरुगीत गुरुलीसंग्रह	१९०	०-१२-०
५७-५८ भागवतसार अने अध्यात्म गीता	४७०	०-६-०
५९ देवचंद्रन स्तुति स्वरन संग्रह.	१७५	०-०-०
६० पूजासंग्रह.	४१६	१-० ०
६१ भजन पदसंग्रह भा. ९	४५०	१-८-०
६२ भजनपद संग्रह भा. १०	२००	१-८-०
६३ पञ्चमदुपदेशभाग योजो.		
६४ ईशावास्योपनिषद्, जैनदृष्टि विवेचन जैनप्रातुमनिषा		
६५ लेख संग्रह भाग बीजो.		
✽ आ नीशानीवाळा ग्रंथो सीलकपां नपी.		
उपरनां पुस्तको मळवानु ठेकार्णुं.		

जैनाचार्य बुद्धिसागरसूरिविरचित.

भजनपद संग्रह भाग १० मो.

परमोपकारी गुरुजी गुंहली तथा स्तुति.

सुबिवि जिनेश्वर साहिब साचो. ए राग.

गुरुवा गुणवंत गुरुजी माणयी प्याराः	
आतमना आधारारे, गुरुजी मस्तुने मिलावो,	
अलख मस्तु ओळखावोरे.	गुरुजी.
फयनीयी कौद गाढ मस्तुजी छे दूरे,	
पासे मस्तुजी मेम पूरेरे.	गुरुजी.
गायारी लाख गाढ दूर जणाये,	
समजणी पासमां सुहायेरे.	गुरुजी. १
पासे मस्तुजी नयी आंतरुं वयारे,	
आपो आप विचारेरे.	गुरुजी.
साकार मस्तु संत परगट पेख्या,	
तनु संग आतम देख्यारे.	गुरुजी.
ज्ञान आनंदगुणी परगट पोते,	
सुळहळे निर्मल ज्योतेरे.	गुरुजी. २
शुद्ध आतम अनुभवने करावो,	
इन्द्रियरसने हठावोरे.	गुरुजी.
आतमरूपमां रंगे रयावो,	
आतममां मन बाज्योरे.	गुरुजी. ३

જ્ઞાની ગુરુના પટમાં પ્રભુજી, વિશ્વાસી શિર ઉપરેરેઃ
 અનુભવી તે આપ પ્રભુ છે, સમજાવો દિલ સુધરે. પ્રભુ. મારા. ૫
 પ્રભુ ન જાતિ લિંગ ને ધાતિ, પ્રભુ ન મનના વિચારોરે;
 જાણે તે આપ પ્રભુજી, સમજાવીને સુધારો. પ્રભુ. મારા. ૬
 પ્રભુ પરસ્વાયે તે સદ્ગુરુજી, શરણાગતને તારોરે;
 પ્રભુ વિના મ્હને કશું ન ગમતું, ગુરુ પ્રભુ દિલ પ્યારો. પ્રભુ. મારા. ૭
 હું તું મોહમો મેદ ભૂલાવો, આનંદનો ઘો લ્હાવોરે;
 સ્વાર્પણ કરી તુજ શરણું કીધું, મનમાં મંદરને લાવો. પ્રભુ. મારા. ૮
 લાલ વિના નહીં લાભ કશ્યાનો, મોતિ વિના નહીં જ્યોતિરે;
 પ્રભુ મલંતાં નહીં પનોતી, રહે ન સૂરત રોતી. પ્રભુ. મારા. ૯
 નામરૂપના મોહથી મરવું, શીલ્પી મેથી પિલાવોરે;
 હું તું તે એક આત્મ સત્તા, -રૂપે તે સત્ પરસ્વાવો. પ્રભુ. મારા. ૧૦
 મનનો મોહ શમાવો ગુરુજી, આત્મ જ્ઞાનને આપોરે;
 જ્ઞાનાનંદ પ્રકટ તે પ્રભુતા, રસ દે રસમય છાપો. પ્રભુ. મારા. ૧૧
 ગુરુવિના નહીં શુક્તિ કદાપિ, મુજપર કરુણા ધારોરે;
 શુદ્ધિસાગર સદ્ગુરુ મેથી, પ્રાણજીવન આધારો. પ્રભુ. મારા. ૧૨

ગુરુગીત સ્તુતિ.

મારે દિવાળીરે થૈ આજ. ૫ રાગ.

મારા મન માન્યા ગુરુરાજ, જ્ઞાનને આપો રે.

મારા જ્ઞાની ગુરુ ગુણવંત, દિલમાં વ્યાપો રે—

ચાર કપાયો કેંઢે પડિયા, સળ સળ સંગ ન ચૂકે રે;

ફારમા ફામની ગતિ છે વસમી, મન વિશ્રામ ન મૂકે. જ્ઞાન. મા. ૧

વિષય ઘાસના ઢાકણ ચિરવી, મન તન ફોલી સ્વાયું રે;

મોહ માયાનો પાર ન પામું, હું ? પ્રભુને આરાધું. જ્ઞા. મા. ૨

मननी पारामानी जीनाजीन, हाँदारा गानी रे,
 मन वर आतम सेव न शक्ति, वाग कही नदि जानी. झा. मा. ३
 झा. पंग दर्शन वाग मननी, एकेक रिगने पारगो रे.
 ग्या ताते स्या मनना वरगो, मोटे ग्या स्या वरगो. झा. मा. ४
 मननी मान्यता मनना पयो, आतमपयो न जाण्यो रे;
 सात्विक मरुति पमेने जाण्यो, आतमने न ममाण्यो. झा. मा. ५
 नामरूपना मोटे मरियो, हने शोकथा मरियो रे;
 हुं हुं करु पग हुंने न जाणुं, मोइ ने दुःगनो मरियो. झा. मा. ६
 मनहुं मरुट वरगो न भाये, रहे दुःखदुःख भाये रे;
 जरतरने मनहुं बहू वदाने, आतम रगना अभाये. झा. मा. ७
 आतमनिओ स्वराष्ट्री धै, देव गुरुने न गणना रे;
 आतम रग मगनाये एरा, शाश्वतोने नदि मगना. झा. मा. ८
 आतमज्ञान विनानुं जीवन, जातुं गुरुनी जाणो रे;
 हने दया कइ दिखमां जाणो, आपो आतम जाणो. झा. मा. ९
 अदा मीतिथी तन मन धन, सर्वे तुमपर वार्यु रे;
 परमानंद पमादो परगट, शिवपद एवुं धार्यु. झा. मा. १०
 मुज तुज भेद विनानी भक्ति, आपो आतमभक्ति रे;
 बुद्धितागर प्रभुपद भ्यक्ति, तुज सेवा आराक्ति. झा. मा. ११

तपियाने बोध.

राग होरी.

तपिया तन न तपावो, तन तापे महु ताप रे. तपिया,
 पार तापकी धूणी तापे, देह ताप संतापो;
 जचतफ दिलमें मोहको तापो, तर तरु टले न पछापो रे. तपिया. १
 कामवासना आशा तापे, मनमां न प्रभुको बिलावो;

शुद्धमेमसें प्रभु है पासे, ज्ञानसें प्रभुहुं जगावो रे.	तपिया. २
समतासें तन मनकी शांति, जपने पडता न जापो;	
मोहतापहुं दूर करो झट, क्रोधहुं मन नहि छापो रे.	तपिया. ३
शुद्धमेमकी धूनी घखावो, शील लंगोट लगावो;	
ज्ञानाग्नि दिलपां प्रकटावो, ऐसा योग कमावो रे.	तपिया. ४
नामरूपकी विषय वासना, उनहुं दूर हठावो;	
प्रभुसें एकरूप हो जावो, ज्योति ज्योत मिलावो रे.	तपिया. ५
दुनियाहुं क्या तप देखाना, प्रभुसें तान लगावो;	
आनंदरसका प्याला पीकर, मस्ताना हो जावो रे.	तपिया. ६
प्रभुविरहतपसें तन मनका, ताप, धूनी कहां ? तापो;	
शुद्धमेमसें दिलमां परगट, चिदानंद प्रभु व्याप्यो रे.	तपिया. ७
कष्टकी कोडी किंमत कोटि, ऐसा तपहुं न चाहो;	
शुद्धसागर आत्मप्रभु है, आपहुं आप मिलावो रे.	तपिया. ८

आत्मधर्म.

राग सोरठ.

आत्म धर्म है न्यारा—साधु भाइ आत्म धर्म है न्यारा;	
मनवाणीकायासें न्यारा, निरंजन निराकारा;	
तप जप धृतसें भिन्न अपारा, ज्यों नहि मोह मचारा. साधु. १	
सत्त्व रजस्तम गुण कर्मोंसें, न्यारा है निर्धारा;	
मनसंकल्प विकल्पसें न्यारा, शुद्ध धर्मसें न्यारा. साधु. २	
दयासत्यास्तेयादिक सब, साधनधर्मसें न्यारा;	
पूर्णानन्द रु पूर्ण ज्ञानमय, आत्मरूप अपारा. साधु. ३	
नम अरु भंग निक्षेप विचारसें, न्यारा है अविकारा;	
शुद्धसागर आत्म धर्महुं, जाना भयहुं निवारा. साधु. ४	

श्री रविसागर गुरु जयंती स्तुति.

राग होरी.

रविसागर मुनि राया, जग जय डंक बनाया, मेमे प्रणमो पाया. रवि.
गुर्जर आदि देश मुधार्या, प्रभुपां चित्त लमाया;
जनोने जनपमे जगाया, संतपां श्रेष्ठ मुहाया,

निरंजन आप कहाया. रवि. १

कायानी पण रही नहीं माया, गुरु गुण विश्व छाया;
सुरनरवर नित्य प्रणमे पाया, मेमे तुज गुण गाया,

जगत्पां श्रेष्ठ मुहाया. रवि. २

रवि शशि सागर पृथ्वी वायु, आकाश उपमा पाया;
लब्धि सिद्धि भंडार गुरुजी, तुज चरणे चित्त लाया,

दयाना दरिया डाढ़ा. रवि. ३

तुज समरे सहु मंगलमाळा, ध्यानविषे में धार्या;
षहुला भक्त जनोने उदार्या, दुर्गुण दोष निवार्या,

इजारे भक्तने तार्या. रवि. ४

रहाय करो मुर यै अणधार्या, न्हारे आशो संभार्या;
मेमी भक्त जनोने तार्या, निश्चय गुण निर्धार्या,

अवधूत जोग जगाया. रवि. ५

गुरु कृपायी ज्ञान ने मुक्ति, गुरु भक्ति चित्त ठापा;
गुरुविनानां नगुरां नास्तिक, ठाय ठेकाणे न आया,

गुरुशिर मुखिया घाया. रवि. ६

रविसागर गुरु गुण गण गाया, गुरुवर दिलमांहि ध्याया;
बुद्धिसागर सद्गुरु भद्रा, प्रीति कृपा रस पाया,

आनन्द दिल उभराया. रवि. ७

८ योगी.

अन्नपूत बैराग्य बेठा जाया, ए राग. सोरठ—आशाचरी.
 जोगी ऐसा जोग जपाया, त्याग भभूत लगाया. जोगी.
 शुद्धनेमकी मस्ती पाया, योग जटाकुं घराया;
 शील संगोटा सरसंग मुद्रा, क्रिया कुंडल लगाया. जोगी. १
 सत्य ग्रहण इच्छाकी सोझी, वनरूपचीपिया चहाया;
 मधु तन्मयता तरकुं मपीया, स्थिरता आसन पाया. जोगी. २
 स्थिर उपयोगकी पवन पावटी, ब्रह्माकाश विगराया;
 मतिभुन ज्ञानका शंख घनाया, प्रेमका माण जगाया. जोगी. ३
 मन पवन माया कर पक्षमें, जीन निशान चढाया;
 देह देवलमें प्रकट मधु शिव, स्वयं सदा परखाया. जोगी. ४
 कर्म काष्ठ ओर भक्तिकी धूनी, ज्ञानाग्नि मजलाया;
 तत्त्वमसि सोई उपासना, अज्ञपानाप जपाया. जोगी. ५
 धारणा कुंदी ध्यानका गांजा, दिल शिलामें चुंटाया;
 गुरुगम पानी सेवासाफी, संयम चलम कुंकाया. जोगी. ६
 उपयोगका दमनोरे कुंकाया, ब्रह्मसमाधि चढाया;
 आत्म आनन्द रसकुं पाया, परमब्रह्मरूप पाया. जोगी. ७
 अलख अलख मुखसें उचराया, पाया सो न कयाया;
 नेति कयी निजमांही समाया, ऐसी कमाणी कमाया. जोगी. ८
 त्याग नहीं ओर ग्रहण कछु नहीं, आपो आप सुहाया;
 बुद्धिसागर पूर्णानन्दो, अलख अमर हो जाया. जोगी. ९

तपियाने चौध.

राग होरी.

- तपिया तन कां तपावे, अंतरमां बहु तापरे. तपिया.
- कामनी अग्नि मनहुं तपावे, तन इन्द्रि बळी जावे;
- मनमांहि तुं जोने तपासी, धूणी तापे शुं ? थावेरे. तपिया. १
- जटा बधारी जोगी बनीने, दिलने क्रोध धरवावे;
- काम जिहां तिहां राम न भगटे, शुं ? लंगोट लगावेरे. तपिया. २
- माया मरी नहि मन नहि मरियुं, शुं तनु भस्म लगावे;
- चिपीयो राखे नहि चित्त वशमां, दंभ शुं ? कंया धरावेरे. त. ३
- सूरजतापे वृक्षो तपे छे, बदला जटाओ बधारे;
- खाखमांही आलोटे गदां, मुक्ति छे मोह मारेरे. तपिया. ४
- समता वण शंख फुंके बळे शुं ? भेख घरे नहीं फावे;
- आत्मज्ञान बिना नहीं मुक्ति, मूढने शुं ? भ्रमावेरे. तपिया. ५
- जलना स्नाने मुक्ति मळे सो, मीनादिक शिव पावे;
- आश तज्या वण आसन बाळी, दयानो ? जोग जगावेरे. तपिया. ६
- देहतापयी मनना तापो, ब्यारे शांत न थावे;
- आत्मज्ञानयी मनना तापो, शांतपणाने पावेरे. तपिया. ७
- मोह काम आशाने त्यागे, त्यागी सह्यको थावे;
- बाह्य त्यागी वण अंतररागी, त्यागी बने नहि फावेरे. तपिया. ८
- मन वश नहि तो वनमां गए शुं ? काख चोराशी न जावे;
- वासना ज्यां त्यां वन घर सरखां, शुं ? जगने समजावेरे. तपिया. ९
- मन नहि दंडधुं दंड घरे शुं ? कयां मनु जन्म गुमावे;
- ज्ञानी गुरुगम ज्ञान ग्रही ले, मनहुं वशमां आवेरे. तपिया. १०
- मुक्ति न वर्णे मुक्ति न मरणे, मुक्ति छे मोह हठावे;
- शुद्धिसागर गुरुना संगे, परमानंद सुख थावेरे. तपिया. ११

सत्य राज्य.

बीजनेर, (राजपुराणा.)

राग आशावरी.

राज्य खरा पड़ तेरा, आत्म !!! राज्य खरा पड़ तेरा;
 क्या नहि तेरा मेरा.....आत्म०
 शाश्वतराज्यकी खटपट नहि जिहां, मोहका नहि अंधेरा;
 जड़में त्यागग्रहणकी न वृत्ति, क्या नहि मनका फेरा. आत्म. १
 असंख्यप्रदेशमें आप समाये, प्रगटे आनंद रहेरा;
 आपोआप स्वरूपे खेले, को पर राग न बैरा. आत्म. २
 सर्ववासनातीत निरंजन, अनंत नूरका चहेरा;
 शुद्धिसागर परमब्रह्ममय,—राज्य मिला वहां ठेरा. आत्म. ३

आत्मविचार.

सोरठ वा आशावरी.

आत्म आपो आप विचारा, जड़से आत्म न्यारा. आत्म;
 मन माया बिनु मुक्ति नहीं है, मन तक है अवतारा;
 मनकी माया भव पदछाया, मारना मनरूप मारा. आत्म. १
 शुभ अशुभ मनका है प्रचारा, मन जीते निस्तारा;
 आत्मज्ञानसे मन मरत है, आनंद अपरंपारा. आत्म. २
 ज्ञान व आनंद आत्मधर्म है, अन्य है मोहविकारा;
 शुद्धिसागर पूर्णानंदी, प्रगट्या दिल खजियारा. आत्म. ३

माया.

राग आशावरी.

माया नहीं छे त्हारी, आत्म !! माया नहीं छे त्हारी;
 माने शुं ? ग्हारी ग्हारी. आत्म.

માયા સ્વપ્ન સળિફ પટલાળા, સાચી ન માયાપારી,	
માયા પાછઝ ડુનિયા મરી વગ, માયા ન ગઈ કોઈ મ્હારી.	આતમ. ૧
જેમ જેમ માયા પાછઝ દોડે, તેમ તેમ દુઃસ્થ સુધારી;	
માયાથી કદિ સુર ન સાનું, દુઃસ્થો નર ને નારી.	આતમ. ૨
સર્વવિશ્વ છે માયા વસ્ત્રમાં, નાનારૂપ વિધારી:	
માયાને મ્હારી કહેવામાં, સંસ્કૃત દુઃસ્થ અધારી.	આતમ. ૩
અજ્ઞાન મોહની માયાપાંદી, મુંઝ્યા સદૃ સંસારી;	
હું તું ઘટિ માયારૂપી, માયા ગતિ છે મ્હારી.	આતમ. ૪
નામરૂપની વિષયવાસના, લોક વાસના મારી;	
શાસ્ત્ર ને વ્રતવંશ વાસના ટક્કતાં, આનંદ મગટે અપારી.	આતમ. ૫
વિદ્યાનંદ તુજ રૂપ સરુ છે, તુજમાં ન દુઃસ્થ લગારી;	
બુદ્ધિસાગર નિઝમાં આનંદ, પ્રધુના છે જંપકારી.	આતમ. ૬

સ્વદેશ પ્રાપ્તિ.

રાગ સોરઠ.

સાધુમાઈ દેશ હમેરા પાયા, આપમેં આપ સમાયા. સાધુ.	
આદિ અંત ॥ શુદ્ધલક્ષે ભિન્ન, નિરંજન નિર્વાયા;	
પંચભૂત નહિ ચંદ મૂરજ નહિ, નહિ વનવાળી કાયા.	સાધુ. ૧
માત જાત નહિ લિંગ માત નહિ, અગ્ર અવિનાશી મુદ્રાયા;	
રાજા સેવક ભેદ જિહાં નહિ, નિત્ય સદા પરલાયા.	સાધુ. ૨
મત પંથ દર્શન સ્પર્શ નહિ જિહાં, પૂર્ણાનંદ જપાયા;	
બુદ્ધિસાગર પાવે સો જાને, ભરમે જગત ભરમાયા.	સાધુ. ૩

आत्मा अमर ऐ.

राग सोरठ.

आत्म नन्य मरण नहि मेरा, मोहका ए दे पेरा. आत्म.

माणादिक पुद्गल नहि तु है, मरे नहि कांठ पेजा;

नमसां सादन आन जान है, खुं पुद्गलका पेरा.

आत्म. १

चरन नहि कबु बिनासन नहि तुम, छंटो विध्या अंघेरा;

पुद्गल मायाका पटाजाया, दानो न ब तुम मेरा.

आत्म. २

आकाश पेठे निःसंग निर्मल, विदानेदमन रहेरा;

पुद्गिमागर अमर भये हम, रहा न कालका पेरा.

आत्म. ३

आत्मा कोइनो शिष्य नथी अने गुरु नथी.

राग सोरठ वा आशावरी.

आत्म किसका गुरु नहि पेन्दा, सबमें न सरह भेदा. आत्म.

आपोआप स्वरूपमें रोले, आपो आप अहेदा;

जगका गुरु ओर जगका चेला, नभवतु जगका मेला.

आत्म. १

जगसे हिलमिल रहेये मेन्दा, नटनागरवतु रोला;

हमकुं हम जानन है ज्ञाने, रहा नहि अंघेरा.

आत्म. २

आपो आपकुं गावत ध्यावन, मोहका टलना पेरा;

पुद्गिमागर आप प्रभु है, दिया मुगलिमें देरा.

आत्म. ३

आत्म आपो आप प्रकाशी.

राग सोरठ.

आत्म !! आपो आप प्रकाशी, अनरामर अविनाशी. आत्म.

परानेमसें दिलमां प्रकाशी, लेश रहत न उदासी;

छुदमेम प्रगट्या बिनु तपसें, पगले दगले फांसी.

आत्म. १

भंजर भूमी बाहिर गोपन, जगमें होता हांसी,
 मक्का काजी पहाट बना बुंदे, जलमें घीन जगें प्यासी, आनप. २
 साव तीर्थ है आनमपांसी, दिन्दार है दिखरासी;
 बुद्धिगागर परम प्रथमग, ज्ञानानन्द विजासी. आनप. ३

प्रभुने.

सोरठ वा आगारसी.

महु तुज अकळ कफा न कळानी, समग्र्यां नहिं समजानी. महु.
 जेरी कूनी छाया कूपमां, मगड घडने सपाणी;
 तेरी रीते माछरी बुद्धि, त्हारो पार न वाणी. महु. ॥ १ ॥
 चदधिनी उंढाइ मापसा, लुणनी धूनळी जानी;
 सागररूप बनी ते जानी, माप कदापि न वाणी. महु. ॥ २ ॥
 पेदागम मन दर्शन शास्त्रो, बांण्यां बहु भल्ली भाति;
 पारणा ध्यान समाधियोगे, सांख्यी कंइक जणाती. महु. ॥ ३ ॥
 अछर अगोचर अगम अरुपी, अनंत प्रकट ह्वाती;
 हांय्यो सूरज रहे न छानो, तुज मरिपा एम भाति. महु. ॥ ४ ॥
 अनंत जलधिमां बुंदनो सरस्वी, बद्दर्शन मति घाती;
 असंख्य लक्षणें ललित करतां, याकी बुद्धि हुंसाती. महु. ॥ ५ ॥
 एम छतां पण माछरी छाती, तुज मेमे उभराती;
 बुद्धिसागर आतम ख्याति, चिदानंद सुहाती. महु. ॥ ६ ॥

घर.

सोरठ.

संतो ज्ञाने निज घर जाना, कहां न जाना आना. संतो.
 पंचदेह परपंच नहिं जिहां, राग न द्वेष ठिकाना;

आठो कर्म न जन्म मरण नहि, असंख्यप्रदेशी माना.	संतो. १
वर्ण गंध रस स्पर्श न ज्यांहि, ध्याता ध्येय न ध्याना;	
पृथ्वी चंद सूरज नाहि सागर, बतें केवलज्ञाना.	संतो. २
क्षण क्षण पूर्णानन्द भगट है, पूर्णानन्द पिछाना;	
आदि अंत न अलख अरूपी, देखतां मस्ताना.	संतो. ३
मस्त भए हय निज घर पाकर, जानत है को श्याना;	
बुद्धिसागर आत्म पाया, ज्ञानानन्द निशाना.	संतो. ४

करना ज्ञानी गुरुका शरणा.

राग. आशावरी.

करना ज्ञानी गुरुका शरणा, गुरुसैं होत उगरना. करना.	
गुरुपिन ज्ञान मिले न कदापि, गुरु बिन होत न तरना;	
गीतार्थगुरुका शरणसैं होत न, जन्म मरणका फिरना. करना. १	
आत्म ज्ञानी गुरु करनेसैं, नासे मिथ्या भ्रमणा;	
गुरुरूप होकर गुरुसेवनसैं, होता नहीं भव मरना. करना. २	
ज्ञानी गुरुपिन क्षण नहि रहना, गुरु उपदेश दिल घरना;	
बुद्धिसागर परमेश्वर पद-, अनुभवी गुरुकुं करना. करना. ३	

मनने.

मन तने शी रीते समजावुं ? कोटि कोटि उपाय करुं पण,	
वश करवामां न पावुं. मन.	
सर्वविषयनो भोग करे पण, लेश न वृत्ति पावे;	
क्षण क्षण विषयो नव नवा चाहे, लेश न संतोष लावे.	
मन तुं पलकमां लाज लुंटावे, किणविधि वशमां न आवे. मन. १	
वायु बिजळी करतां अतियेगी, कथ्युं न काने धारे;	

શિલામણને નહિ ગણકારે, જગમાં કોયી ન હારે. મન ! તને. ૨
 ત્હારી માયા મગ પદછાયા, તુજથી મગટે કાયા;
 સર્વ જીવોને નાચ નચાયા, અજવ છે ત્હારી માયા. મન. ૩
 શ્વાનની પૂંછડી પેટે વાંકું, સિંહું ન વ્યારે થાયે;
 કોટિ વર્ષ સુધી વશમાં રહે પગ, સળમાં છૂટી જાયે. મન. ૪
 તુજને વશમાં ફરવામાટે, જ્ઞાનોત્સાહ જગાવું;
 તુજ સાથે લઢી મહાજીર પદવી, લેવામાં લય લાવું,
 મન ત્હને જ્ઞાનવડે વશ લાવું, નિશ્ચય પદ ન ઢગાવું. મન તને જ્ઞાને. ૫
 શુદ્ધાત્મ ઉપયોગે આત્મ, આપો આપ રમાવું;
 શુદ્ધિસાગર શિવ સુખ પાવું, જગ જશ ઢંકો વજાવું,
 મન ત્હને આત્મમાંથી સમાવું, પરમવ્રત થઈ જાવું;
 મન ત્હને આત્મ ૦ ૬

અવલીવાળી.

સોરઠ.

સંતો અચરિજ ઘાત ન લાગે, સમગ્રા તે અંતરમાં જાગે;
 રહે મદા વૈરાગ્યે.....સંતો.
 રાજા ઘર ઘર મીલને માગે, સિંહ શશાંખી ભાગે;
 હસલો મોતિ ચારો ત્યાગે, હરિષિ વલંતો આગે. સંતો. ૧
 કીડી મેરુને ગલી જાવે, ધોવડો ગાયન ગાયે;
 મર્કટ જગને નાચ નચાયે, સિંહને વકરી સ્વાવે. સંતો. ૨
 કાલાસતરે હાર્યા વાંધ્યો, ઢગલું એક ન ત્રાલે;
 પાંગલો સવ દુનિયા ફરી મ્હાલે, દેવને સેવક માલે. સંતો ૩
 યાનપાત્રપર દરિયો ચાલે, અંધો જગને માલે;
 દ્રાક્ષણ મેંગીનેજ વડાલે, ટાદ ઘણી ચન્દાલે. સંતો. ૪

સંતો પડિયા યેશ્યા પ્યારે, રાજા ચક્રાં ચારે;	
શૂરા જન નપુંસકચી હારે, સત્ય તે ધાવન વ્હારે.	સંતો. ૫
ભૂપ પ્રજાનો આણા માને, માછલાં ઘ્યાવને તાણે;	
દુનિયા ભસ્વી ધરિયા માણે, મુક્તિ લડાઈ ઠાણે.	સંતો. ૬
હૃદયે ઘર પત્થર તરતા, પહાડ ચલે આકાશે;	
બુદ્ધિસાગર આતમ સમજે, સાચું સદુ સમજાશે.	સંતો. ૭

સંતસેવા.

સોરઠ.

સેવો સંત સદા સુખકારી, મધુ સાકાર સદા છે સંતો,	
આપે શિવસુખ ખારી. સેવો.	
પોતાનો રંગ દેઈ દે પલમાં, પલકમાં પાપ નિવારી;	
પારસમણિષી પણ જે અધિકા, સંગતિ શિવ દાતારી. સેવો. ૧	
કાશી મક્કા તીરથ મટકો, પણ નહિ આવે પારી;	
સંતની સંગત સળ પણ કરતાં, આંતિ હરે દુઃખકારી. સેવો. ૨	
જીવંતા શાસ્ત્રો છે સંતો, સાચી સંતની ચારી;	
સંત વિના વૈકુંઠ શા સ્વપનું, ? જો જો શાસ્ત્ર વિચારી. સેવો. ૩	
આતમજ્ઞાની નિરભિમાની, સમખાવી ઉપકારી;	
સંતહૃદયમાં મધુ પરગટ છે, સમજી નર ને નારી. સેવો. ૪	
શ્રદ્ધા પ્રીતિને વહુ માને, સત્ય સંત દિલધારી;	
બુદ્ધિસાગર સંતની સેવા, કરતાં શાંતિ અપારી. સેવો. ૫	

આત્મ !!! ક્યાં કરે સ્હાઈ રહાઈ.

રાગ સોરઠ.

માનવ કરે મારું તારું, સ્વયં સરિસો દુનિયા બાજી,

પ્યારું છે તુજથી ન્યારું. આત્મ.

કેવન કામિની સારું નડાઈ, એને સારી અક્ષર.

મૂલ કરી કેમ મૂલે મોઝા, વાગે મૃત્યુ નગાર.

આત્મ. ૧

મસંભ્યમદેશી અલગ નિરંતર, વિદાનેદરૂપ રહાઈ;

માતમનો ઉપયોગી થા તું, ગણ નિજ રૂપને પ્યારું.

આત્મ. ૨

તે દેશે તે પુદ્ગલમાયા, અજ્ઞાને અંધારું;

તાનવકી પટમાં ડગિયારું, ગણ નિજરૂપને સારું.

આત્મ. ૩

જેતો લે હવે નિશ્ચય ચેતન, દુનિયા દેવતા દારૂ;

દ્વિસાગર જાગો લે જાટ, પૂરુ ન અવસાર ચારૂ.

આત્મ. ૪

અહિંસા.

આચારી.

જેતો !!! હિંસા અહિંસા વિચારો, સમજી અહિંસા ધારો. સંતો.

તમ્યગૃહટ્ટિ અહિંસા સાધે, આતમના ઉપયોગે;

મેધ્યાદટ્ટિ એન છે હિંસા, બહિરાતમ ગુણ ભોગે.

સંતો. ૧

મેધ્યાદટ્ટિ પ્રમાદે હિંસા, સ્વપર જીવોની થાતી;

ગુણ વ્યસનને મોહપરિણતિ, હિંસારૂપ જળાતી.

સંતો. ૨

ગુમટ્ટિ મટ્ટિયોરે, ગુણો અહિંસા જાણો;

અયોગે કર્તવ્યનારે, ધર્મને ધર્મ પ્રમાણો.

સંતો. ૧

અયોગથી સ્વાન્વનરે, માણ નાશ લે યાવે;

યવહારે હિંસા કહીરે, હિંસા આચરમાયે.

સંતો. ૪

હિંસાની ધુદ્ધિ વળ કર્મો, કરતાં અહિંસા ધારો;

દ્વિસાગર; નિજ ઉપયોગે, અહિંસા આચારો.

સંતો. ૫

सम्यक्त्व ज्ञानदृष्टि.

राग सोरठ वा आशावरी.

संतो आत्मज्ञान लहीजे, समकित दृष्टि विना नहि मुक्ति,
कोटि उपायो कीजे.....संतो.

तप तप संयम यात्रा पूजा, करतां स्वर्ग ज यावे;
मोह टळे नहि मूळगो वपारे, भवभ्रमणा नहि जावे. संतो. १
विश्वजीवोनी द्रव्य दया करे, तोपण बाल कहावे;
भाव दया नहीं समकित वण कदि, समजु मनमां आवे. संतो. २
आत्मज्ञानी अहिंसा पाळे, सत्यधर्मेने धारे;
अज्ञानी हिंसा नहीं टाळे, मोहनां बीज न बाळे. संतो. ३
अज्ञानी पशु सरखो बालक, चक्रवर्ती पण जाणो;
पुद्गिसागर आत्म आनंद, पामे मुक्ति पिछाणो. संतो. ४

धर्मी.

राग आशावरी.

संतो धर्मी तेह करीजे, धर्मीनी संगत कीजे. संतो.
दान दया दम सत्यने धारे, चोरी चुगली निवारे,
ब्रह्मचर्यने भावथी धारे, क्रोध कपट संहारे. संतो. १
न्याययकी निज जीवनने गाळे, मोहनी वृत्ति बाळे,
देव गुरुनी सेवा सारे, दुर्व्यसनो सह टाळे. संतो. २
पर उपकारमां प्राण समर्पे, विक्रया न लागे प्यारी,
आत्म सरगुं विश्वने माने, साच्चिक मेमाचारी. संतो. ३
मृदिता मैत्री मध्यस्थ करुणा, दुर्गुण दोषने वारे,
जूठने त्यागे सत्यने धारे, मानवभव अजवाळे. संतो. ४

जूठनो पक्ष धरे नहीं क्यारे, जीवे संतना प्यारे,
बुद्धिसागर सद्गुरु सेवे, चढनो पर्मा न्हारे.

संतो. ५

महावीर प्रेम.

निशानी कहा वनावुं रे. गोडी राग.

प्रभु महावीर तुं प्यारोरे, जगजीवन जगदेव. प्रभु.

हरिहर ब्रह्मानो प्रभुरे, तुं हि राम रहिमान;

अल्ला अई जिन खुदारे, बुद्ध बिभु भगवान.

प्रभु. १

नाम अनंतां ताधरारे, मुखयो कथ्यां नहि जाय;

नाम भिन्न शुद्धातमारे, परमब्रह्म सदाय.

प्रभु. २

अनंत लक्षणे लक्षतारे, अलख अवाच्य मुदाय;

आतम सत्ता व्यक्तिपरे, महावीर दिल प्रगटाय.

प्रभु. ३

परमब्रह्म परमातमारे, परमेश्वर आधार;

बुद्धिसागर भेटियारे, आनंद अपरंपार.

प्रभु. ४

निद्रा.

निशानी कहा बतावुं रे. ए राग.

अमने ए निद्रा प्यारी रे, आनंद जेमां अपार. अमने.

निद्रा विक्रया न कामना रे, जन्म जरा नहीं होय;

मोहभावे नहीं जागवुं रे, नडे न अमने कोय.

अमने. १

राग द्वेपना द्वैतनुं रे, जेमां जरा नहीं मान;

मननी गति पण जयां नहीं रे, आत्मरसे मस्तान.

अमने. २

नामरूपना मोहनुं रे, स्वप्न नहीं प्रगटाय;

बुद्धिसागर आतमा रे, ज्योति ज्योते मुदाय.

अमने. ३

मनुष्यो ! सद्गुणयी प्रभु मळता.

राग. आशावरी.

सद्गुणयी प्रभु मळता, मनुष्यो ! ! ! सद्गुणयी प्रभु मळता.
 दुर्गुण दुष्ट व्यसन छे यावत, तावत प्रभु नहीं मळता;
 पवनने रोये प्रभु नहीं मळता, मोहे वये चंचलता. मनुष्यो ! ! ! १
 पूर्ण अहिंसा सत्य पाळतां, सत्य प्रभु झळहळता;
 परधन पर्यर स्त्री सह माता, गणता ते प्रभु वरता. मनुष्यो. २
 प्रभुनां नामो जपो सह त्होये, प्रगटे नहीं ज्ञान समता;
 भक्ति ज्ञान ने समता प्रगटे, दिव्यां प्रगट प्रभु रमता. मनुष्यो. ३
 पैप क्रियाकांड मात्रयी गुणवण, वयारे न होव सफलता;
 काम क्रोध लोभ माया टळे तव, प्रगट प्रभु झळहळता. मनुष्यो. ४
 अमुक पन्थ मत धर्मेने माने, गुण वण नहीं निर्मलता;
 विनय विवेक सदाचार शुद्धि, समदमयी प्रभु मळता. मनुष्यो. ५
 मैत्री प्रमोद मध्यस्थ करुणा, ज्ञाने दुर्गुण टळता;
 नाम ने रूपनो मोह टळ्या वण, प्रभुना तार्या को न तरता. मनुष्यो. ६
 मन इन्द्रियने वद करी जेओ, शुद्धचारित्र्यां वळता;
 शुद्धात्म प्रभुपद ते पामे, मोहना मार्या न परता. मनुष्यो. ७
 मनवाणी काया पवित्रता, तप संयम आचरता;
 शुद्धिसागर समता पामे, सर्व जीवो शिव वरता. मनुष्यो. ८

मृत्युजीत.

अब हम अमर भए न मरेगे. ए राग.

अब हम उतर गए भव पारा, मृत्यु भयकुं निवारा. अब.

प्राण तनुका जन्म है मृत्यु, हम है उससे न्यारा:

आत्मका नहि जन्म मरण है, निश्चय ए निवारा. अब. १

अन अरिनाशी अमर अमल हय, सब भयकुं हि निहारा;	
कायके काय यदाकाय हय, पुत्रपुत्र मोह उगारा.	अ. १
ममरूप हय मम सभाए, जहां नदीं द्वैग पसारा;	
देह रहा संसारकेयाही, हय नदीं है संतारा.	अ. २
सपसे न्यारा शुद्धनय हय, धानन अक्षर ब्यारा;	
हय है प्यारी हय है प्यारा, गुण पर्यायाधारा.	अ. ४
पंचभूतों न्यारा हय है, सब विश्व आधार;	
बुद्धिसागर आत्म पाया, आनंद आरंभारा.	अ. ५

अवलीयाणी.

सोरठ.

हमने ए सब जाने दीया, अज्ञानीहुं एह अनीया.—

ज्ञानी मनमें भीठा.....हमने.

एक धुंदां अग्नि समायो, सब संसार समाया;	
एक अनेक न तेज न तम नहि, तिहां जाकर ए गाया. हमने. १	
चन्द्रसे अग्नि ज्वलत है भारी, रवि शीतलता मकासे;	
मूपक खाये सब सपोंकुं, पंगु गगने विलासे.	हमने. २
एक नपुंसक विश्वकुं जीते, नारी विश्व नचाये;	
अन्धक साचुं नाणुं परसे, संतकुं पेद्या भाये.	हमने. ३
दासकी इन्द्र करत है सेवा, स्वघोत रविकुं हराये;	
पल्लवमें सब दुनिया बूब गइ, भारद महीं स्थिर याये. हमने. ४	
पृथ्वी उपर नाव चलत है, गो सब जगकुं खाये;	
बुद्धिसागर गुरुगम जाने, वह शिवसुखकुं पाये.	हमने. ५

જ્ઞાની ગુરુ કરો.

સોરઠ.

સદ્ગુરુ કરજો જ્ઞાની, છોકો ! ! ! સદ્ગુરુ કરજો જ્ઞાની;	
અજ્ઞાની ગુરુ તરે નહીં તારે, જઠ મોહી અભિમાની. છોકો.	
છોખી છાલજી હઠવાદી ઘડુ, જૂઝી જેની વાણી;	
કંચન કામિનીના રાગી, વ્યસની દુર્ગુણ સ્વાણી.	છોકો. ૧
ક્રોધ કરે ને શાપો આપે, હિંસા જૂઠ નિશાની;	
ચોરી ચાદી દોરી વાપી, સંગ કરો નહીં જાણી.	છોકો. ૨
મક્તિ ઉપાસના કર્મ ન જાણે, કુગુરુની ણ પેંઘાણી;	
આતમજ્ઞાનનો અનુભવ નહિ કંઈ, કરતો ધર્મની હાનિ.	છોકો. ૩
ધર્મ ન જાણે કર્મ ન જાણે, કરતો ઘડુ નાદાની;	
ધર્મ શાસ્ત્રનો ધર્મ ન જાણે, વાદ કરે મતિ તાણી.	છોકો. ૪
આતમજ્ઞાનથી મધુ પરજાવે, સદ્ગુરુની ણ નિશાની;	
મધુ મહાવીર તત્ત્વ મચોધે, નય સાપેસે પ્રમાણી.	છોકો. ૫
ધ્યાન સમાધિથી જે પૂરા, સમ્યગ્દષ્ટિ દાની;	
આત્મરસે રસિયા મસ્તાની, આપે રસની વહાણી.	છોકો. ૬
જીવંતાં શુક્તિ સુખ માણે, અમૃત વર્ષે વાણી;	
શુદ્ધિસાગર સદ્ગુરુ દેવા, મલ્લિયા મધુ લયતાના.	છોકો. ૭

દુર્વ્યસનોનો ત્યાગ.

છંદો દુર્વ્યસનો નરનાર, નહિં તો દુઃસ્ત્રી થજો નિર્ધાર. છંદો.	
પેશ્યા સંગે દુઃસ્ત્ર વિપત્તિ, ધન ચલ નષ્ટ જ થાય;	
પરનારીના મેમે પડતાં, સદ્ગુ શક્તિ વિણસાય.	છંદો. ૧
દારુનું પાન તે નરકદ્વાર છે, દારુથી દુઃસ્ત્ર અપાર;	
ધર્મ ન મળટે માંસને સ્વાતાં, હિંસા નરકનું દ્વાર.	છંદો. ૨

गांजो पीवै ते गांदो ने बांदो, मांग चडस दुःखकार;
 होको चल्प बीढी अफीण छंदो, दुःखनां ते दातार. छंदो. ३
 अकरांतिया थै खूब न खावुं, खावो सात्विक आहार;
 सदा जुगारथी सुख नहीं शांति, चोरीथी बलेश अपार. छंदो. ४
 दुर्घसनीनो संग करो नहीं, दुष्ट परो ना आचार;
 दुष्टजनोनी पासै रहेतां, मगटे दुष्टाचार. छंदो. ५
 हिंसा जूतुं चोरी जारि, कपाय पाप अपार;
 पाप करतां मनने वारो, धर्म करो सुखकार. छंदो. ६
 दुर्घसनीने दुर्गुण त्यागो, धर्मा बनो नरनार;
 शुद्धिसागर सहस्र संगत, करतां सुख अपार. छंदो. ७

आत्मशुद्धिथी मुक्ति.

राम जपो रहिमान जपो पण, दिलशुद्धि बण नहि मुक्ति.
 ताप तपो बनवास रहो पण, समता बण नहि यदि मुक्ति. १
 जटा बधारे मुक्ति मळे तो, बढनी पण याये मुक्ति;
 केशने लुंवे मस्तक मुंटे, मुक्ति नहीं समजो सक्ति. २
 तीरथ जल स्नाने नहीं मुक्ति, अज्ञानीने चतुर्गति;
 आत्म ज्ञानथी ज्ञानमां मुक्ति, जो होये मनमां नीति. ३
 करे क्रिया पण न्याय न नीति, ज्ञानविना किरिया जूठी;
 भावविना भक्ति नहि फळती, ज्ञानविना पूजा घूठी. ४
 शुष्कज्ञानथी मळे न मुक्ति, वाद विवादो बहु मगटे;
 मोह मर्यादण कोनी न मुक्ति, मन मरतां माया विषटे. ५
 आत्मज्ञानी निरभिमानो, समभावी पामे मुक्ति;
 शुद्धिसागर अनंत आनंद, पामे जीवंत मुक्ति यती. ६

મનુષ્યો !!! માનવભવ નહીં હારો.

રાગ આશાવરી.

મનુષ્યો !!! માનવ ભવ નહીં હારો, નિજ આત્મને સુધારો. મનુષ્યો.
 ક્ષણ ક્ષણ દિલ્માં મશ્તુને સંભારો, મમતા અહંતા ધારો;
 ધન સત્તા અધિમાન નિવારો, દિલ્માં દયા સત્ય ધારો. મનુષ્યો. ૧
 રાગ રોષ અરિ પ્રગટ્યા સંહારો, ત્યાગો દુષ્ટ ચિત્તારો;
 આત્મ સરીલા સદુ જીવ ખાલો, ધન પ્રગટ્યો મોહ પારો. મનુષ્યો. ૨
 શત્રુ ઉપર શમનીત ધારો, મશ્તુમાં મનહું બાલો;
 ગુણીપણાની અહંતા ટાલો, ટાલો દુષ્ટાચારો. મનુષ્યો. ૩
 તન ધન યૌવન ગર્વને ગાલો, કામની વૃત્તિ ચિદારો;
 દાન દયા દમ તપ જપ પૂજા, ધર્મનાં સાધન સારો. મનુષ્યો. ૪
 સદ્ગુણ ધારો જન્મ સુધારો, મશ્તુ મલશે નિર્ધારો;
 બુદ્ધિસાગર આતમ તારો, સમજીને નહીં હારો. મનુષ્યો. ૫

આત્મ !!! આપ સ્વરૂપ સંભારો.

રાગ સોરઠ.

આતમ આપ સ્વરૂપ સંભારો,
 ચિદાનંદ તુજ ધર્મ સ્વરો છે, નિજ વ્યયોગે ધારો. આતમ.
 જડ ક્રિયાને જડ તો કરે છે, આતમ વ્યયોગ કિરિયા;
 આત્મ સ્વમાયે આતમધર્મ છે, સમજી જ્ઞાની તરિયા. આતમ. ૧
 હરિહર ધમ્મા દેવ દેવી સદુ, આતમના છે દાસા;
 મહતિચલ્પી નદિ મશુના, ધર પૃથા વિખાસા. આતમ. ૨
 આનેદનો દરિયો તું સદા છે, તું પ્યારો તું પ્યારો;
 હું તું તે જ્યાં મેદ નહીં ત્યાં, પ્રગટે છે નિર્ધારો. આતમ. ૩

नभयी वण तुं मूढ्य अरुपी, गुण पर्वायाधारो;
मुद्धिसागर अलख निरंजन, आपो आप सुधारो.

आतम. ४

खरा जन परमेश्वरने पामे.

राग आशावरी.

परमेश्वरने पामे, खरा जन परमेश्वरने पामे;

ठरता शिवपद ठामे.....खरा.

दुर्गुण दुर्व्यसनो दूरे टाळे, अहिंसा सत्य पाळे;

घोरी जारी अनीति निवारे, लघुतायी जग चाले.

खरा. १

क्रोध मान मायावीज पाळे, लोभ भगटतो खाळे;

क्षण क्षण परमेश्वर संभारे, दुर्जन संगति वारे.

खरा. २

राग ने रोप हणयायी मुक्ति, सर्व कोइ जग पामे;

वैपक्रियाकांडपक्षे न मुक्ति, सपभावे शिव जामे.

खरा. ३

आतमज्ञानपी भक्ति भावे, आतम शुद्धि यावे;

साक्षी माये आत्मोपयोगे, आप मधु परखावे.

खरा. ४

जैन मुसलमान हिंदु ख्रीस्ति, बौद्धादिक मधु पावे;

मुद्धिसागर समपरिणामे, दिल्यां मधु प्रगट्यावे.

खरा. ५

मृत्यु पाछळ अमरता.

राग देशाख.

अज अविनाशी हुं आतमा, म्हने कोइ न रोशो;

ओळखशो म्हने ज्ञानयी, आपो आपने जोशो.

आतम रूपने ओळखतो, कोना धार्या न मरशो.

१

देह प्राण शाश्वत नहीं, रक्षा नहि कदि रक्षे;

नाम ने देह भिन्न आतमा, जाणे ते शिव लेशो.

आतम. २

जगमां कोइ न कोइनुं, योग तेनो त्रियोग;	
प्यारो प्यारी न जटविषे, न्यारा देहने भोग.	आतम. ३
आंसु न पादशो पाछळे, समजो सहु लोको;	
आतमा हुं छुं मरूं नहीं, पादो नहि अरे पोको.	आतम. ४
नामने रूपनो अंत छे, यादो तेनी शुं ? राखो;	
भोजा क्यां भूला भयो, आतमरस चाखो.	आतम. ५
निज उपयोगमां आतमा, रही देहने छंडे;	
साक्षी घनी दुःख भोगवे, मोह त्यां नहीं खंडे.	आतम. ६
अंतरमां आनंद छे, कोइ इच्छा न भीति;	
आतमनी न्यारी गति, न्यारी पुद्गलरीति.	आतम. ७
भक्त शिष्य सहु लोकने, जीवतां स्वमायुं;	
आतम उपयोगे रही, निज देशमां जायुं.	आतम. ८
फरो अने करशो फदी, मृज नामनी यादी;	
मृज पाछळ प्रसूदेशमां, आवशो शिख सादी.	आतम. ९
आतमरूपे जीवता, घन्या नहीं मरवानुं;	
आतम प्रभुने पावियो, ह्ये नहीं खरवानुं.	आतम. १०
जीवतां मरी जीवतुं, ग्रह जीवन लहियुं;	
निश्चय शुद्धोपयोगमां, बाकी जह नहि रहियुं.	आतम. ११
जहजगमां देह प्राणने, कर्मनी बहु माया;	
आतमज्ञाने जागतां, जाण्या पटछाया.	आतम. १२
अग्नि बाले छे देहने, नहीं आतम बाले;	
आतमना उपयोगमां, जोर कोनुं न चाले.	आतम. १३
मन बुद्धि पहेँचे नहीं, एवुं आतम ठाम;	
आतम अमने न अन्यनुं, तिहां किंचित् काम.	आतम. १४
मरयुं शीखो मर्या पूरवे, शोक चिंता न करशो;	
मन मार्यावण मानवो !!!, कदि ठाम न ठरशो.	आतम. १५

- ધન વાત્રીગરની રત્ની, સર્વ જગની માયા;
 માની શુભાશુભ ભેદમાં, મોઝાજન ધમ્પાયા. આત્મ. ૧૬
 ધન વાત્રીગરના ઘરો, જન્મ મરણો થાતાં;
 આત્મ બોઝાગી વાપતાં, મરણો ટઝી જાતાં. આત્મ. ૧૭
 સર્વશુભાશુભ કરના, ધનમાં ધગડાતો;
 સમમાને ઉપયોગથી, ટઝી ઝંતે જાતો. આત્મ. ૧૮
 સર્વશુભાશુભ કલ્પના, કદી ઝાં નહીં મળે;
 શુદ્ધાત્મ સુજ સ્થ છે, માણે માયા વિનં. આત્મ. ૧૯
 જ્ઞાનીને કાઝ ન રાવ છે, મોઝીને કાઝ રાતો;
 આત્મના ઉપયોગમાં, કાઝ માનો ન જાતો. આત્મ. ૨૦
 પરમગ્રન્થ વામાત્મા, નિજ આત્મ પોતે;
 દેહ માણને છંદતાં, મળે ઉપોત્તમાં ઉપોતે. આત્મ. ૨૧
 શોધી સીધો નિજ દેશને, નિજ દેશમાં જાશું;
 પૂર્ણાનન્દમાં સદૃશી, અદૃશ્ય સુદાર્શી. આત્મ. ૨૨
 જન્મ મરણ છે કર્મથી, ક્ષયહારથી ધારો;
 શુદ્ધાત્મ ઉપયોગમાં, નહીં કર્મનો ચારો. આત્મ. ૨૩
 આત્મતત્ત્વ ઉપજે નહીં, નહીં વિશરો વપારે;
 જન્મ મરણ ઉપચારથી, જાણે તે નિજ તારે. આત્મ. ૨૪
 પુદ્ગલની માયા સકલ, પુદ્ગલમાં સમાતી;
 આત્મ અનુમત આત્મા, નિર્મય થે છાતી. આત્મ. ૨૫
 પુદ્ગલ સંગે આત્મા, નિજમાનને મૂલ્યો;
 આત્મજ્ઞાનને પામતાં, મેદ સચઝો મૂલ્યો. આત્મ. ૨૬
 આત્મ નિજ રૂપમાં ધર્યો, ધર્યો આત્મ પ્રકાશી;
 આકાશ પેઠે અનુમત્યો, અરૂપી અવિનાશી. આત્મ. ૨૭
 ઉપયોગ ધારા પ્રસાદથી, થયું ઘટ અનિવાર્યું;
 પૂર્ણાનન્દ રસ અનુમત્યું, અનંત જીવન માલ્યું. આત્મ. ૨૮

- नमुरे नमुं मन बाणाने, नमुं देहने भाये;
तपसंगे आतप ययो, आपोभाप स्वभाये. आतप. २९
- नमुरे नमुं गुरु देवने, कयुं घट अजवाट्टे;
पूर्णकृपा करो पोषणां, उपादयुं मोहताळें. आतप. ३०
- नमुरे नमुं सर्वविश्वने, उपग्रहने दोषा,
आत्मोपतिक्रम हेतुपां, उपकार मसिद्धा. आतप. ३१
- नमुरे नमुं कर्ममकृति, निज साधे रही जे;
समभाव तेपर आवनां, जेह रीजे न खोजे. आतप. ३२
- मृत्युनो पददो बटाराने, जनां आगळ शांति;
तनु माणनाज वियोगयी, भारीं पूर्णोत्क्रान्ति. आतप. ३३
- सर्वथा पूरण मुक्तिपां, महीं जन्मने मरणुं;
मुक्ति मळशे ए भाविमां, कयुं मदावीर धरणुं; आतप. ३४
- बद्धसमुं तनु बद्धलपुं, एमां शोक न भीति;
आकाशसम निज आठमा, ध्यातुं उपयोग ज्योति. आतप. ३५
- मृगपर मीनि धाय तो, शुद्ध आतप ध्याशे;
आतम आनंद पामशे, पछी दूरे न याशे. आतप. ३६
- एकैक दृष्टिपी दर्शनो, सद्गु प्रगट्यां पेलो;
असंख्यदृष्टि छे आत्मपां, अनुभव लही देखो. आतप. ३७
- सर्व दृष्टि सापेक्षधी, निजपां समनाइ;
मतपंय कल्पना सद्गु टळी, रसो निजपां समाइ. आतप. ३८
- एकांत दृष्टियो सद्गु शमी, अनेकांतप्रकाशे;
इठ कदाग्रह नहि रसो, आपोआप विलासे. आतप. ३९
- लख्युं कथ्युं जे रुचे नहीं, त्यां ज समना धारो;
मन आतमनी भिन्नता, ओळखी निज तारो. आतप. ४०
- देह रहे वा नहीं रहे, तेनो शोक न भीति;
शुद्ध शुद्ध रीतिमां, बरें तेह नीति. आतप. ४१

સમયે સમયે મૃત્યુ છે, મનમોહ વિચારે;	
સમયે સમયે જીવન છે, શુદ્ધ ઉપયોગ ધારે.	આતમ. ૪૨
દેહ ટક્ક્યા છતાં આતમા, અમે જીવતા જાણો;	
પવા જીવતા ઓઢસે, તેહ જાગ્યો જ માનો.	આતમ. ૪૩
આતમરૂપે જે થયા, અમને જોવ્યા તે જાણે;	
દેહથી જીવતા જાણતા, રહ્યા તે અજ્ઞાને.	આતમ. ૪૪
પ્રાણ દેહરૂપ નહિ અમે, રહો દેહને જ્ઞાને ?	
નિત્ય આતમા તેહને, રહવું છે અસ્થાને.	આતમ. ૪૫
જદ દેહની શી મીતદી ? આતમમેય તે સાચો;	
આતમરૂચિને ધારશો, આતમમાંહિ રાચો.	આતમ. ૪૬
આતમમાં સદુ ધર્મ છે, જાણી આતમ રમશો;	
આતમરસને પામતાં, સહેજે જહરસ વપશો.	આતમ. ૪૭
મગટે નહિ મન સ્વપ્નમાં, પેચન્દ્રિયભોગ;	
આતમરસ મગટે તદા, શુદ્ધ ગુણસંયોગ.	આતમ. ૪૮
આતમરસને ચાલતાં, સહેજે જહરસ ઢલતો;	
આતમ આપોઆપને, આપરૂપે ઘલતો.	આતમ. ૪૯
પવી દશા ઉપયોગમાં, નહીં મરણની ભ્રાન્તિ;	
આપોઆપ સ્વભાવમાં, વર્તે અધ્યાત્મશાંતિ.	આતમ. ૫૦
જદ તો જદમાંહિ મળે, આતમ આતમમાંહિ;	
આતમના ઉપયોગમાં, નહીં મરણની છાંદિ.	આતમ. ૫૧
જદ જદરૂપે નહીં મરે, એ નિશ્ચય જાણો;	
આતમ આતમરૂપમાં, નહીં મરણ જ માનો.	આતમ. ૫૨

ચોપાદ.

મસંલ્યમદેશી છે દરબાર, આત્મપ્રજ્ઞનો ક્યાં નિર્ધાર;
ઉપયોગે સ્વાં કરવો વાસ, ક્યાં નહિ પરપુત્રલની આસ. ૫૩

- અનંત જ્યોતિ સ્તબ્ધકે જ્યાંય, આપસ્વભાવે જાવું ત્યાંય;
મન બુદ્ધિનો નહીં પ્રવેશ, અલ્પ નિરંજન નિર્મયદેશ. ૫૪
- ગયા અને જ્યાં જાશે સંત, ગયા પછી નહીં આવે અંત;
આત્મ એવો શુદ્ધપ્રદેશ, પામતાં નહિ રહેતો વલેશ. ૫૫
- નિશ્ચયનયયો શુદ્ધ સ્વરૂપ, અનેકાંતયો રૂપારૂપ;
રાગ દ્વેષનો દ્વૈતાભાવ, પહોંચે નહિ જદ જગના દાવ. ૫૬
- એવા શુદ્ધાત્મનું તાન, ઉપયોગે તેનું છે માન;
પછી ભલે તન રહે ન માણ, સરસ્તાં ઘર વન ને શમસાન. ૫૭
- રોડ રોડને રુચો એમ, આત્મમાન પ્રગટે ગુણસેમ;
શોક કરીને શોષો એહ, અનુભવો આત્મ વૈદેહ. ૫૮
- આત્મ દેશમાં જરા વિહાર, કીધો તનુ છંદી નિર્ધાર;
ત્વમ્યા ત્વમાવ્યા સર્વે જીવ, દેહ ત્યજતાં રહી ન રીવ. ૫૯
- સ્પૂલદેહનો નાશ જ થાય, મોહ ટટ્ટા થળ દુઃખ ન જાય;
કાર્મણ દેહનો નાશ જ થાય, પૂર્ણ મોક્ષ ત્યારે પ્રગટાય. ૬૦
- રાગ દ્વેષનો ક્ષય જો થાય, કેવલજ્ઞાન તદા પ્રગટાય;
દેહ છતાં જ્ઞાની વૈદેહ, જીવન્મુક્ત દશા છે એહ. ૬૧
- અનંત જીવન પામે જેહ, આવી પાછો કહે ન તેહ;
પામ્યો તે નિઝમાંદી સમાય, વૈસ્તરીયો શું વર્ણવ્યું જાય. ૬૨
- તિરોભાવી શક્તિયો જેહ, આકિર્મણે થાયે તેહ;
પરમાત્મપદ તે છે સત્ય, પામતાં નહિ ધાકી કૃત્ય. ૬૩
- આત્મ આનંદ પામ્યો જેહ, ઇન્દ્રિય સુખયો વિરમ્યો તેહ;
આત્મ આનંદ રસનાં લ્હાણ, અનુભવ્યાં કે પામી જ્ઞાન. ૬૪

સોદિણી.

- પાછલ અમારી આવવા, આત્મ અનુભવ પામશો;
મનની ગતિ જ્યાં નહિ રહે, ત્યાં ઠામ ઠરીને જામશો. ૬૫

સાત્ત્વિક મત્તિ બુદ્ધિને, સેવાયત્રી આગલ વહો;	
પરબ્રહ્મનો અનુભવ થશે, આનંદરૂપે થઈ રહો.	૬૬
જદમાં અને ઘનમાં રહી જે, ગ્રહણ ત્યાગની કલ્પના;	
૫ ગ્રહણ ત્યાગની વૃત્તિ વળ, રહેશે નહીં કિંચિત્ મળા.	૬૭
જદમાં શુભાશુભ વૃત્તિની, જવ કલ્પના ઉઠે નહીં;	
તત્ત્વ જ્ઞાન આનંદ મકટતા, અનુભવ સ્વરો માસે સહી.	૬૮
શુદ્ધાત્મના ઉપયોગપો, સાક્ષી બની સદુ દેશવૃં;	
મારવ્યકર્મો મોગવા, યાતું મવર્તન પેશવૃં.	૬૯
મન ઇન્દ્રિય માળને, દેહનું, જીવન કર્મે છે સહી;	
ઉપયોગયી સાક્ષી બની, સહેજે વહો શાંતિ લહી.	૭૦
શુદ્ધાત્મના ઉપયોગમાં, રહીને સ્વમાયે મ્હાલશો;	
મોહે વિચારો જે ઉઠે તે, ધંધ કરીને ચાલશો.	૭૧
સર્વે શુભાશુભ પરિણતિ તે, આત્મયી ન્યારી ગળો;	
તેમાં ન મુંસાશો કદિ, કર્તવ્યના શાઠો મળો.	૭૨
આસક્તિવળ કર્તવ્યને, કરવાં જ ૫ વ્યવહાર છે;	
વ્યવહારનપ ૫ ધર્મનો, પોષક મહા આધાર છે.	૭૩
જદના શુભાશુભભાવમાં, મુંસો નહીં મુંસો નહીં;	
૫ જીવતાં મુક્તિદશા, પરબ્રહ્મરસ પામો સહી.	૭૪
મનમાં શુભાશુભ વૃત્તિયો, ઉઠે નહીં તે મુક્તિ છે;	
૫ મુક્તિ ધાનગી પામિયો, ત્યાં મૃત્યુ નહીં ઉત્પત્તિ છે.	૭૫
જદના જ પર્યાયો સકલ, જદયી ઉઠે જદમાં મળે;	
જદ દ્રવ્યયી ન્યારા નહીં, જાણે જ તે આતમ મળે.	૭૬
જદ દ્રવ્યના મેગો રહે, જદદ્રવ્યરૂપે નહીં બને;	
૫વોજ આતમ હું સદા, નાપી અનાપી અજ મળે.	૭૭
જગત્માં રહેવું અને, જદ જગત્તી ન્યારો રહો;	
નામો અનંતાં મુજ યયાં, પ્રજ નામવળ નિશ્ચય સ્થો.	૭૮

દેહો અનંતાં ધારિયાં પણ, દેહરૂપે હું નહીં;	
આનંદપન હું આનમા, અવિનાશી હૈશ્વર સત્ સહી.	૭૯
મૃતો જ મૃતોમાં મળે, આત્મ ન અગ્રિયી થયે;	
દેદાય નહીં શ્વશ્વોપકો, સૂક્ષ્મ નહીં ગાઢ્યો ગળે.	૮૦
પરોઝ હું હું આત્મા, મન દેહી ન્યારો સહી;	
આત્મ પ્રકાશે આત્મને, સ્વાં મરણની શ્રમણા નહીં.	૮૧
પદા જ આપોઆપનો, ઉપયોગ અંતરમાં રહો;	
શાળો તત્તુ રહો ના રહો, આનંદમાંહી ગદગદો.	૮૨
મારું મરણ ને હું મરું, એ મોહની શ્રાંતિ ટઢી;	
તન મનવિપે હું હું થતું, તે મોહની દૃષ્ટિ ગઢી.	૮૩

હરિગીત.

જે જે નિમિત્તે દેહનું પદ્યું થવાનું થાય છે,	
સ્વાં સાક્ષીમાયે દેહતાં આત્મ નહીં પ્રમાય છે;	
મન તન સંબંધે મગટતું પ્રારબ્ધ ભોગવ્યું સહી,	
ઉપયોગ સાક્ષી માવથી મુરતા જ અંતરમાં રહી.	૮૪
મન इन्द्रियोને દેહી ભોગાય મુલ્ક દુઃલ્ક ભોગને,	
શાતા અહા થદુ જાતની ભોગવાય સંકટ રોગને;	
સાક્ષી બનીને આત્મા સમભાવથી સદુ ભોગવે,	
જીવન સળે સળ નવ નવું આનંદ ઇત્સવ રહ્યે.	૮૫
શુદ્ધાત્મ આનંદ ઇત્સવે રહેતાં જ દેહ ટલે યદા,	
તોપણ અહો આનંદ છે જો નહીં ટલે તહોયે તદા;	
પ્યારી ગણેલી વાસના ટલતાં ન આત્મ હું ટલું,	
શુદ્ધાત્મ નિઝ પર્યાયમાં આવિર્ભાવે હું મલું.	૮૬
જે આત્મજ્ઞાની આત્મા તે ઓઢલે મુઝને સ્વરો,	
અજ્ઞાની તનુને ઓઢલે મુંજાય થાતો મલ્લગઢો;	

જે દેહના તે દેહીંગો ને આત્મના તે જ્ઞાનિંગો,
 જે આત્મના છે જ્ઞાનિંગો તે પામતા ગુણ વાનિંગો. ૮૭
 ઓઝરાગ નામને દેહીંઝી ઓઝરાગ સાંતું નહીં કરી,
 જે નામરૂપે ઓઝરાંગો તે કું નહીં વાયા વરી,
 આરો અપારી પાછટે આતમ મ્હને રિલ પામી,
 સાન્નિક પરમનિકષટે યાદો દજા નિજ સારિતી. ૮૮
 આતમ અમર નિજ જાણશે તન મન સગિક છે જાણું,
 સદુમાં અને સદુ બિન્ન પયું વ્રક્ષ દિલમાં આણું;
 આ રિશ્નનો છે વાગ તેનો સ્વાર્થી આતમ જાણશે,
 જો મોહથી મુંસાય ના તો શુદ્ધવ્રક્ષ પિછાણશે. ૮૯
 નિર્વોહથી જો રિન્દિયો વાંને પ્રવંત નિવ્રગુણે,
 જો મોહવળ મન રિતરે તો નિરંપ આતમ મ્હુણે;
 વિષયો ન વાંધે આતમને ઉપયોગથી આતમ જગે,
 પરમવ્રક્ષમાં પ્રીતિ પરા આનંદ ધ્યાપે રગરંગે. ૯૦
 જે મન અને વિષયોવિના આનંદ રસ મગટે સ્વરો,
 તે વ્રક્ષરસ ઘટ જાણવો વામ્યો જ મયમન્થિ તપો;
 આતમરસે રસિયા થયા વંધાય નહિ વિષયોવિષે,
 સર્વે કરે ન્યારા રહે આસક્તિવળ નિર્મલ દિસે. ૯૧

ઘોષાદ.

શરીર પુદ્ગલમાં આકાશ, રથું છતાં નહિ લેપજ સ્વાસ;
 જ્ઞાનીને પુદ્ગલનો યોગ, તેમ જ તેમાં હોય અયોગ. ૯૨
 શરીર દેવલ આતમ મૂષ, અનંત ઝ્યોતે ક્ષલકે રૂપ;
 પ્રધાન ઉપયોગ જ તસ જાણ, તપ જપ સંવય સૈન્ય વચ્ચાણ. ૯૩
 દેહ દેવલે આતમરાજ, આતમજ્ઞાને કરતો રાગ્ય;
 પૂર્ણાનન્દની ક્ષણ ક્ષણ સ્હેર, સમવાયે નહિ રાગને સેર. ૯૪

- શરીર પ્રગટી વિણશી જાય, આતમ આપસ્વરૂપે સુઠાય;
આતમના ઉપયોગી થયા, મરણ મ્રાંતિયી દૂરે ગયા. ૯૫
- આતમ એવો જાણે જેહ, દેહવિયોગે રહે ન તેહ;
પ્રાણાદિકનો થાય વિયોગ, તવ તેને નદિ મીતિ શોક. ૯૬
- ઉપજે વિણસે તેનો અંત, આતમ પૂર્ણ અનાદિ અનંત;
આતમ તું ઘીજો નહીં કોઈ, જોઈ જોઈને જોશો જોઈ. ૯૭
- પ્રગટે ડ્યારે આત્મપ્રકાશ. ત્યારે પ્રગટે હર્ષ ત્રિલાસ;
પૂર્વકર્મનિર્જરણા કરે, નવાં ન વાંધે શુકિ વરે. ૯૮
- આપોઆપ પ્રમુખે મળ્યો, આતમરૂપ ન જાવે કળ્યો;
અનેકદષ્ટિયોગે દૃશ્ય, અનુબન્ધો આતમ અદૃશ્ય. ૯૯
- અનંત આનંદ અપરંપાર, આતમમાં સત્ છે નિર્વાર;
જ્ઞાનાનંદ તે આતમ જાણ, પ્રગટે પ્રમુ પ્રગટ્યા જ પ્રવાણ. ૧૦૦
- જ્ઞાનાનંદનો અઃચિર્માવ, સત્ય મોક્ષ તે નિશ્ચય લાવ;
જ્ઞાનાનંદ તે આતમધર્મ, ઘાકી ઘીજું જાણ જ મર્મ. ૧૦૧
- જ્ઞાનાનંદ પ્રકટતા હેત, સર્વયોગ સાધન સંકેત;
જ્ઞાનાનંદ જ પ્રગટ્યો ડ્યાંય, આતમ પ્રગટ્યો જાણો ત્યાંય. ૧૦૨
- જ્ઞાનને આનંદ શક્તિ ડ્યાંય, પ્રગટી મોહનું દ્વૈત ન ત્યાંય;
પ્રવારૂપે જીવ્યા જેહ, મરે ન દેહ છતાં વૈદેહ. ૧૦૩
- પ્રવા સંત પ્રમુ સાકાર, સંગ ધરો તેનો નરનાર;
જૈનધર્મ સમજાયે મર્મ, મૂળાયે મન માયા મર્મ. ૧૦૪
- જ્ઞાનાનંદ પ્રકટતા જેહ, રોકઢ ધર્મને જાણે તેહ;
મૃત્યુ પહેલાં મરી સુખપાય, આપોઆપ પ્રમુ થે જાય. ૧૦૫
- સાધ્યધર્મ આતમમાં પદ, જ્ઞાનાનંદ પ્રકટતા જેહ;
આત્મધર્મની સાંત્વી લશો, સ્વયં સ્વયં જોઈ સુખ લશો. ૧૦૬
- નિજ ધર્મે વર્તે સદુ દ્રવ્ય, કોઈ કોઈમાં પેસે ન મળ્ય;
આતમધર્મ તે આત્મમાં, અન્યદ્રવ્યમાં મળે ન ત્યાંય. ૧૦૭

आत्मद्रव्यने काल न खाय, द्रव्य न कोइ विणशी जाय;	
निज उपयोगे गुण पर्याय, भगटे आतम मुक्त मुहाय.	१०८
आतम अमर अजर वर्ताय, निश्चयदृष्टि जाण्यो जाय;	
देहवियोग समय जब आय, आतम उपयोगे वर्ताय.	१०९
आतम ते परब्रह्म छे, जाण्यो आपोआप;	
ज्ञानानंदे अनुभव्यो, टळ्या सर्व संताप.	११०
मृत्युविनाशक ग्रन्थ ए, भणे सुणे नरनार;	
मृत्युघातनो जयकरी, पामे शांति अपार.	१११
अठयोत्तर गाथावडे, रच्यो ग्रन्थ सुखकार;	
आत्मिकशांति तुष्टिने, मंगल सुखदातार.	११२
ओगगिश्च अठयोत्तरतणी, माहवद पंचमी पेश;	
पुद्धिसागर आत्ममां, आनंद हर्ष हमेश.	११३

ॐ महावीर शांतिः ३

आत्मानि शुद्ध परिणतिरूपस्त्री.

राग. सोरठ.

आतम परखो अपनी नारी, देहकुं नारी मानत भूले;	
दुःखी सत्र संसारी.....आतम०	
रूपरंगधारक जो नारी, देह चामडी धारी;	
उपजे विणसे दुःखकी बयारी, जूझी है तस यारी.	आतम० १
मनकी शुभाशुभ परिणति नारी, चतुर्गति दुःखकारी;	
शुद्धपरिणति नारी प्यारी, जान लें निजसे न न्यारी.	आतम० २
ज्ञानानन्दस्वरूपो परिणति, मिलनां प्रभुता भारी;	
वर्ण गंधरस स्पर्श न जिसकुं, सेले खेल अपारी.	आतम० ३

અજ અવિનાશી ન મરે કવહુ, એકસ્વરૂપ જયકારી;
શુદ્ધિસાગરશુદ્ધ પરિણતિ, પરબ્રહ્મપતિ નારી.

આતમ૦ ૪

આત્મકુટુંબ.

રાગ. સોરઠ.

આતમ !! આત્મ કુટુંબને દેલો, મન માયા જગ કુટુંબ છે જૂઠું;
તેને દૂર લેલો.....આતમ૦

મક્તિમાતા ઘોષપિતા છે, કર્મયોગ છે ખાફ;
ઉપાસના છે વહેની નીતિ, જીવનની છે કમાફ. આતમ૦ ૧

શુદ્ધપરિણતિ સાચી સ્ત્રી છે, શુદ્ધસ્વરૂપ મુહાફ;
નિજની મિત્ર કદાપિ ન થાયે, પૂર્ણાનન્દ મદાયી. આતમ૦ ૨

સાત્વિક પરિણતિ સાચુ સાચી, ધ્યાન તે સસરો પેલો;
કેવલજ્ઞાન તે પ્રુથ પવિત્ર જ, મગટે નિશ્ચય એકો. આતમ૦ ૩

અસંલ્પ્યપદેશી સાચું ઘર છે, ટકે સ્વરે નહીં વ્યારે;
અંતરદષ્ટિ મગટે જ્યારે, કુટુંબ મગટતું ત્યારે. આતમ૦ ૪

આત્મકુટુંબની સાથે રમવું, શિક્ષા છે મુલકારી;
શુદ્ધિસાગર આનંદ મંગલ, આત્મકુટુંબ ચલિહારી. આતમ૦ ૫

પંથવાડા.

નિશ્ચિન જોડે ત્હારી વાટદી. એ રાગ. મારુ.

મતપંથ દર્શનવાઢામાં, પશુ થે ન બંધાઓ;
રાગદ્વેષની રૂત્તિને, પોષી દુઃસ્તી પાઓ. મત૦ ૧

મતપંથ દર્શન મેદર્થી, ધર્મ મુદ્દો મગટે;
ધર્મશાસ્ત્ર મતમેદથી, શુદ્ધશુદ્ધિ ચિષ્ટે. મત૦ ૨

તર્કબુદ્ધિના વાદથી, શુષ્કતા વલેજ થાયે;	
મારું તે સારું સદુ ગણે, મન મોહમથાયે.	મત૦ ૩
દેવ ગુરુને ધર્મના, જુનુઆ ગ્રન્થ પંથો;	
મનની માન્યતા જુનુવી, નહીં મુંઝાણો સંતો.	મત૦ ૪
અસંલયમતપંથ થે ગયા, થાય છે વર્જા યાત્રો;	
આત્મસમા ગણી જીવને, વર્ને ગિય પાત્રો.	મત૦ ૫
જ્ઞાન અને સમભાવથી, સત્ય જાણો ને પાળો;	
રાગદ્વેષની વૃત્તિયો, મગડંતો સ્વાલો.	મત૦ ૬
પ્રાચીન અર્વાચીન જે, ધર્મજ્ઞાનના સ્વરૂપ;	
કરીને રાગદ્વેષથી, મહાપેદિત થગડ્યા.	મત૦ ૭
સિંહસમા સંત જ્ઞાનીઓ, વાઢામાંથી ન રહેતા;	
મધુ મહાવીર દેવના, ઘોષને દિલ વહેતા.	મત૦ ૮
સત્ય દયા દાન દમ ધરો, તમો દુર્ગુણવૃત્તિ;	
પશુ પંક્તી નરનારીની, કરો સેવા ભક્તિ.	મત૦ ૯
બીતરાગ મહાવીરનો, બીતરાગી જે ધર્મ;	
મફટ કરો નિજ આત્મમાં, ટાલો આંઠે કર્પ.	મત૦ ૧૦
સદ્ગુણ નીતિ ધારણો, સર્વવ્યમનો ઉદ્ધો;	
બુદ્ધિસાગર આત્મમાં, સાચાં રહ મંદો.	મત૦ ૧૧

આત્મસમવિશ્વને દેશ.

સોરઠ.

આતમ ! આતમસમ જગ દેશો, વર્ણાદિકની મમતા ત્યાગી;
 સર્વમાં આતમ પેશો.....આતમ૦
 વર્ણ ધર્મને દેશના મેદે, મગડ્યો મોહ વ્યેશો;
 સર્વજીવોથી હર્ષાવલી ચાલો, સત્તાઈ આતમ ઘકો. આતમ૦ ૧

उद्य नीच भेद, धनमां न धारो, शुद्ध स्वरूप संभारो;
 रागद्वेषे मुक्तो न धनमां, लेजो मार्ग तमारो.
 प्रभुसम रहेतां प्रभु मले छे, आपोआप विचारो;
 बुद्धिसागर आत्म प्रभुने, पलक पलक संभारो.

आत्म० २

आत्म० ३

आत्म ! जगमें न हे कोउ तेरा.

सोरठ बा आशावरी.

आत्म ! ! ! जगमें न हे को तेरा, स्वारथके संबंधी हैं सब;
 मोहका है अंधेरा.....आत्म०

रागसें जानत है जो मेरा, वह सब नहि है तेरा;
 संयोगका वियोग है निश्चय, क्या करे राग रु बेरा. आत्म० १

स्वप्न सरीखा सब है संबंध, पंखीका उड़ुं मेला;
 आखर खाली होगा डेरा, तनु मट्टीका डेरा. आत्म० २

आत्मकुं उपयोगे समरले, नहीं रहे भवका फेरा;
 बुद्धिसागर अनंत ज्योति, परस्त्री ले ब्रह्मचरा. आत्म० ३

आत्मवाग.

आत्म ! ! ! आत्म वागमां फरशो, दुनिया मोह हरा भेरीली;
 त्यां न फदा संवरशो.....आत्म !

आत्म वागमां समशीतलता, ज्ञाननो धानु प्रकाशो;
 आनंद अमृत धातु वातो, जन्मजरादुःख नासे. आत्म० १

दर्शन चंद्रमा नित्य प्रकाशो, शक्ति अनंत उद्भासे;
 अनंत गुण पेलदीयो बिलासे, पर्याय एत विभासे. आत्म० २

असंख्यभेदशीआत्म वागमां, भूय तथा नहीं लागे;
 पाप मोहनं छनीपुं नहीं, रागद्वेष न जागे. आत्म० ३

અજ અચિનાર્તી અપર અરૂપી, માનમ વાગને જાગો;
શુદ્ધિસાગર વ્રહ્મસ્વરૂપી, પરમાનંદ પ્રમાણો.

આનમ૦ ૪

રામરામ હરિ.

સોરઠ.

- સવગ્ન રામરામ હરિ ગાયે, પણ નહીં પ્રભુને વાયે. સવ૦ ૧
- એક રામ દશરથ નંદન છે, શીજો ઘટ ઘટ થોલે;
સત્તારામ છે જગમાં વ્યાપક, સમગ્રી આતમ તોલે. સવ૦ ૧
- વ્રણ્ય ગુણાતીત વિશ્વથી ન્યાસે, શુદ્ધ રામ કોઈ ધ્યાયે;
હરિ પણ એવી રીજે સમગ્રો, ઘ્યાને તે દિલ વાયે. સવ૦ ૨
- કોનોગ્રાફ જ રામ હરિ કહે, પણ તે મુક્તિ ન જાયે;
નીતિ સદાચાર સપતાયોગે, નામચિના શિવ વાયે. સવ૦ ૩
- આતમ તૈદિજ રામ હરિ વ્રહ્મ, અરિહંત જાણ્યો જાયે;
અહ્હા શુદ્ધ અનંતા નામે, સમજે ગુણ ઘટ આવે. સવ૦ ૪
- નામ પોકારે શાંતિ ન થાયે, મનહું ન વશમાં આવે;
શુદ્ધાતમરૂપ જાણી ગાયે, આતમરામ મુઠાયે. સવ૦ ૫
- ગાયે થજાયે ન દિલહું શુજે, અંધ અંધ દોરી જાયે;
ચિદાનંદ આતમ મહાવીર જ, કોઈક ઘટ મગટાયે. સવ૦ ૬
- શુદ્ધાતમ મહાવીર છે રામ જ, મૂરત્ત સ્થપઢા મચાયે;
નામ અસંખ્ય ને અર્થ છે એકજ, જ્ઞાનીને સત્ય થાયે. સવ૦ ૭
- મિત્ર મિત્ર વધુ આતમરામ છે, મગટાવો ગુણદાયે;
શુદ્ધિસાગર રામ અરિહંત, આપોઆપ સ્વભાયે. સવ૦ ૮

મનની માન્યતા.

સોરઠ ના આશાવરી.

જ્યાં ત્યાં માન્યતા છે જન મનની,
 અનુભવવળ જગ જન સદૃ મૂલ્યા, મમતા મત દર્શનની. જ્યાં.
 મતિમેદે ધર્મો છે જૂદા, મિન્નતા છે ઘરઘરની;
 રાગદ્વેષે સ્વાસ્થ્યમેદે, મિન્નદશા છે તનની. જ્યાં૦ ૧
 એક યદ્ નહીં થાશે ન ક્યારે, મનની માન્યતા ઘરણી;
 આતમ આપ સ્વરૂપે ધયાવળ, ટકે ન મનની કરણી. જ્યાં૦ ૨
 શુદ્ધાતમ અનુભવરસ પામે, રહે ન મનની કતરણી;
 મનની માન્યતા મેદ ટકે સદૃ, પરમાનંદની નરણી. જ્યાં૦ ૩
 અજ્ઞાની અંધા ડેઘેલા, મ્રદે ન મુક્તિ નિઃસરણી;
 શુદ્ધિસાગરમધ્ય ઘટ મગટે, ચર્ચા ઘરની ન મનની. જ્યાં૦ ૪

આતમ !! મનનું કહું નહિં કરવું.

આશાવરી.

આતમ ! મનનું કહું નહિં કરવું, દુનિયામાં છે મનનું રાજ્ય જ;
 ત્યાં નહીં જન્મ ને મરવું.....આતમ૦
 મનતા મોદે જન્મ ને મરવું, લાલ ચોરાત્રી કરવું;
 મન તે સ્વર્ગ નરક છે જાણી, આપસ્વરૂપને સ્પરવું. આતમ૦ ૧
 મનની માયા જગ પડછાયા, મનથી મરવું તરવું;
 આતમ ઉપયોગે નહિં મરવું, તરવું નહિં અવનરવું. આતમ૦ ૨
 શુદ્ધાતમ ઉપયોગે રહેવું, આનંદરૂપને વરવું;
 શુદ્ધિસાગર વ્રહ્મસ્વરૂપી, ચિદાનંદપદ ધરવું. આતમ૦ ૩

संतो महावीरवाटे चालो.

राग प्राजापरी.

संतो महावीर वाटे चालो, आहुं प्रचण्ड न मात्रो. मंत्रो०	
अज्ञान रागने गोपने टाळो, अतम्यां मन वाळो;	
मन पंच दर्शन मोहने बागो, मदजी मिटा चालो	मंत्रो० १
मुख दुःख मानादाननां मयना, पारी ममुने संभागे;	
सर्वगुणगुणमयां बनीं साक्षां, मंदन पर्य संभाळो.	मंत्रो० २
गच्छक्रिया दत्तमोद निवारो, निजदग्निनिर्जितं मृषागो;	
देवगुरुनी अद्धा पारो, दोष मगटना बागो.	मंत्रो० ३
निःसंग साक्षां उपोसीं थं, शुद्धात्मनां ग्राहो;	
मार्ग शूरानो न चंटाळो, बीर बनीं बीर माळो.	मंत्रो० ४
सण सण महावीर दिव संभागे, आरे रुद भव आरो;	
बुद्धिसागर महावीर वाटे, आनंदे सह चालो.	मंत्रो० ५

सबजग मतकी मारामारी.

सब जग मतकी मारामारी, खोसरी खोसरी न्यारी मन है,	
भूलें नर अरु नारी.....सब.	
अपने मनमें सब है रागी, अन्यके मनमें ॥ पारी:	
दुनियामें जहां तहां है ऐसा, मनकी बात है प्यारी. सब० १	
अपनी अपनी गांवे सबजन, पक्षराग मन पारी;	
रागद्वेषमें सत्य न मूलन, भूले पंडित पारी. सब० २	
अपनी अपनी तापे सब जन, मन त्यां वृत्तिकुं पारी:	
मनका मतपंथ मगटन विचटन, जानत क्या संसारी. सब० ३	
रागद्वेष रहित महावीर है, उसका बोध विचारी;	
बुद्धिसागर आनन पावन, उत्तरगण भवपारी. सब० ४	

શુદ્ધ સ્વદેશી ઘટ.

સોરઠ.

હમારે શુદ્ધ સ્વદેશી યાવું, શુદ્ધ સ્વદેશી કમાવું.	અમારે૦
અસંખ્યપદેશી આતપદેશ જ, કર્મરહિત થે જાવું;	
મોહ અશુદ્ધતા દૂર હઠાવી, આતપશુદ્ધિ પાવું.	અમારે૦ ૧
રાગનેદ્વેષપક્ષી જ અશુદ્ધિ, સમભાવે શુદ્ધ યાવું;	
વર્ણ દેશના મોહે અશુદ્ધિ, તેને દૂર હઠાવું.	અમારે૦ ૨
આતપ સરસા જગ સહુ જીવો, શુદ્ધમેમે ભાવું;	
મેદ ભેદને દ્વેષ ત્યજીને, નિઝદેશે છલ્ય છાવું.	અમારે૦ ૩
બાધદેશમાં મારું ન તારું, આતપદેશને ચડાવું;	
અનંત જ્ઞાનાનન્દને ધ્યાવું, શુદ્ધસ્વદેશે સમાવું.	અમારે૦ ૪
પરબ્રહ્મ શુદ્ધાતપ નિર્મલ, આપોઆપ મુદ્ધાવું;	
શુદ્ધિસાગર બ્રહ્મ સ્વદેશો, આપોઆપને ગાવું.	અમારે૦ ૫

સ્વરાજ્ય પ્રાપ્તિ.

રાગ આશાચરી વા સારંગ.

અમારે રાજ્ય અમારું લેવું, પરનું રાજ્ય તે મદમાયાનું;	
જહનું જહને દેવું.....અમારે૦	
અસંખ્યપદેશી આતપરાજ્ય છે, મોહ ત્યજી ત્યાં રહેવું;	
કર્મરાજ દેવાં ચૂરુવવાં, સમતાપ દુઃખ સ્થેવું.	અમારે૦ ૧
સત્ય સ્વતંત્રને પૂર્ણાનન્દી, આદિ અંત ન પવું;	
પરદેશીમોહરાજ ન પેસે, મનનું હોય ન કહેવું.	અમારે૦ ૨
અલલ નિરજ્ઞન નિત્ય જે શોમે, જ્યોતે જોયા જેવું;	
શુદ્ધિસાગર બ્રહ્મરાજ્યમાં, મસ્ત વનોને રહેવું.	અમારે૦ ૩

अमार्हं आत्मराज्य मज्ञानुं.

राग आशावरी वा सारंग.

अमार्हं आत्मराज्य मज्ञानुं, आत्मदृष्टि यनां नहि छानुं;

ज्यां कोइ मोहुं न न्हानुं..... अमार्हं०

काम क्रोध मान माया न बन्धर, लोभ न रोगनुं टाणुं;

कावादावा युद्ध न सयडा, स्वारयनुं नही टाणुं.

अमार्हं० १

राजा मता नही कायदा भीनि, मूर्खुं नही नजराणुं;

मोहादिकनुं ज्यां न धोवाणुं, ज्ञानानन्द ठिकानुं.

अमार्हं० २

आधि व्याधि जन्म मरण नही, अनन्यगुणनुं खानुं;

बुद्धिसागर आत्मराज्यनां, सर्वे सरत्ता रिछानुं.

अमार्हं० ३

मुक्ति.

सोरठ.

साधुमाइ सब कोइ मुक्तिहुं पावे, मनका मोह टुटत

सब सणमें, नानारी शिव जावे..... साधु०

हिंदु मुसल्मीन बौद्ध म्गोस्त हो, छुडी त्यागी हो जावे;

ब्रह्म महावीर जिन उपदेशे, मुक्ति है सबभावे.

साधु० १

राम राम अछा जगनां क्या ? मोह न यदि दूर पावे;

सपनान है जिहां निहां न मुक्ति, मुक्ति है फरे हठावे.

साधु० २

अह चेतन सब जगको ठगर, सनकाभाव जो आवे;

सगनां मुक्ति होनी निश्चय, अवन उपयो दवे.

साधु० ३

आगोम.प ब्रह्मं सगनी, ब्रह्मजीवन लय लावे;

बुद्धिमागर आनंद अवृत्त, पाँके अपर हो जावे.

साधु० ४

आत्माका मन शिष्य.

सोरठ.

करना आत्मका मन चेला, जबतक मनका आत्म चेला;

तबतक डेलेंडेला.....करना०

आत्मका मन चेला करना, बात हि है मुश्केला;

गुरुगमबोधे आत्मज्ञाने, मन होत चेला सहेला. करना० १

मनकी मारामारी मिताजित, मन है सनसु पहेला;

मन जीत्या तब जगकुं जीत्या, मन साये शिव बहेला. करना० २

आत्मके वश जब मन आवत, तब है आत्म अकेला;

बुद्धिसागर आत्म गुरुवीर, सब बीरोंमें पहेला. करना० ३

आत्म निज उपयोगसे तरना.

आशावरी.

आत्म !! निज उपयोगसे तरना, मनका मोहसे धरना. आत्म०

चिदानंद निजरूप समरना, परमानंद रस सरना;

साक्षी होकर कर्मोदयमें, समताभावकुं धरना. आत्म० १

मनकी कल्पना सर्व शुभाशुभ, उसकुं शब्द परिहरना;

आत्मका उपयोगसे धर्म है, क्रियासे है भव फिरना. आत्म० २

ज्ञानी कर्म करत है तोभी, निर्लेप है दिल धरना;

मन परिणाम क्रियासे न्यारा, आत्मज्ञानी सपजना. आत्म० ३

सर्व संगमें निःसंगी है, आत्म ज्ञानसे धरना;

बुद्धिसागर अलख निरंजन, ज्योति ज्योतसे मिलना. आत्म० ४

વ્યાંથી આ સંમજાવ મધુરસર એ રાગ.

સંત છે એવા સત્ય જગત્માં, મન છે એવા સત્ય;	
કરે જે શુભ કૃત્ય.....	જગત્માં૦
આત્મમધુમાં મન ધરેરે, રાગ ન ધરતા રીસ;	
શુભ દુઃસ્વમાં સમમાવર્ધારે, થતે રિશ્વારીન.	જગત્માં૦ ૧
જેની આંસુ દયામયારે, દિલકું થને પવિત્ર;	
સમમાયે જે દેસતારે, શત્રુ મિત્ર કલ્પ.	જગત્માં૦ ૨
મારું ન તારું જગ રણેરે, મધુ ઉપર શુદ્ધપ્રેમ;	
આત્મસમ સદુ જીવનેરે, માને અંતર ક્ષેપ.	જગત્માં૦ ૩
હિંસા જૂઠ ધોરી નહીરે, નિંદા નહીં વ્યભિચાર;	
લોભ ક્રોધ માયા નહીરે, લેશ નહીં અહંકાર.	જગત્માં૦ ૪
વિપસનું પરધન ગળેરે, માત સર્માં પરનાર;	
શુભ દેલે ત્યાં મરીમથેરે, દાની ક્ષાની ઉદાર	જગત્માં૦ ૫
ગંગાપેઠે પવિત્ર છેરે, જેની મનવચ કાવ;	
ગંભીર સાગરની પરેરે, મેરુ સમ સ્થિરતા થ	જગત્માં૦ ૬
શાંત દાંત ત્યાગી ચર્મારે, નહીં દુર્બસનો દોષ;	
દુષ્ટાચાર ન ધારતારે, કરતા ચારિત્રપોષ.	જગત્માં૦ ૭
નવીનકર્મ ન ધાંધતારે, હજતા સત્તાકર્મ;	
કર્મોદય શુભ દુઃસ્વવિપેરે, આત્મ ઉપયોગ ધર્મ.	જગત્માં૦ ૮
પરમાર્થે જીવન ધરેરે, કરતા જગ ઉપકાર;	
મત પંથ દર્શન હઠ નહીરે, સત્યાચાર વિચાર.	જગત્માં૦ ૯
સાત્વિકસેવાભક્તિથીરે, કરતા દિલની શુદ્ધિ;	
વિપયાદિક નહીં વાસનારે, સાત્વિક ધારે શુદ્ધિ.	જગત્માં૦ ૧૦

समता सरवर क्षीलतारे, ईस सरीखा संन;
 शुद्धिसागर मधु समारे, करे आतम भगवंत. जगन्मां० ११

श्रावक.

राग मभात.

श्रावक एवा जाणो साचा, दयावंत उपकारीरे;
 देवगुरुने धर्मनी श्रद्धा, विषेक किरिया धारीरे. श्रावक० १
 समकित श्रावक धतने धारे, करे न दुर्जन यारीरे;
 स्वाधिकारे कर्म करे सह, दुष्टासक्ति निवारीरे. श्रावक० २
 केफी चीजो व्यसनो छंटे, थाय नही व्यभिचारीरे;
 दुर्गुण प्रगट्ठा दूर निवारे, साधु संगति प्यारीरे. श्रावक० ३
 दान शीयल तप भावना धारे, दुष्टासना वारीरे;
 आतमशुद्धि करवा रसियो, गुरुगम धर्म विचारीरे. श्रावक० ४
 प्राण पडे पण सत्य न छंटे, उत्तमनीति धारीरे;
 स्वाधिकारे सर्व गुणोने, धरतो ने व्यवहारीरे. श्रावक० ५
 समता सामायिकने धारे, राग रोष संहारीरे;
 पद आवश्यक करतो भावे, गुरुपर प्रीति भारीरे. श्रावक० ६
 बनी प्रमाणिक धंधो करतो, चार भावना धारीरे;
 सर्वजीवोना हितमां जीवे, सर्वकला ग्रही सारीरे. श्रावक० ७
 सद्बर्तनमां प्राण समर्पे, जाय न धर्मेने हारीरे;
 सोगन जूठा खाय न वयारे, जिनवर आणा धारीरे. श्रावक० ८
 गुरुमुखयी शास्त्रो सांभळतो, सेवा भक्ति वधारीरे;
 विनयी गंभीर दाता साचो, वतें मूल सुधारीरे. श्रावक० ९
 देशकाल अनुसारे वतें, आवक खर्च विचारीरे;
 घालछप्र आदि कुरीवाजो, छंटे शक्ति समारीरे. श्रावक० १०

अनादोने घदाअधनां, कारे करे गुणपारीरे;
 सांसादिकुसोसायां हारांग, करणे मोदने मारीरे. धारक० ११
 कर्म करे पण अंतर ग्यारो, दिज्यां बभू अरगारीरे;
 सारंगिने पण सारंगी ग्यारो, गुदाअधनां निशारीरे. धारक० १२
 मानमना उपोणे रहेणो, पण्य मनु अगारीरे;
 बुद्धिसागर सदृशमणी, आरकनी वलिशारीरे. धारक० १३

प्रभुरस पामेला मस्त संतो.

राग मथान.

मधुरस पामेला संतोनी, आंतरयां आनंद सज्जरे;
 मधुरसयी भीमेला हृदययां, परम मेघरस वज्जरे. मधु० १
 गुदातम मधुरस छे आनंद, पाण्यां न होय उदासीरे;
 मधु बालकवत् निर्दोषी दिव, होय न आशी निराशीरे. मधु० २
 मधुरस पामी अदरसमांदि, संत न रसिया पातारे;
 मधुरस रसिया जगमांदि, हर्ष शोक नदि पातारे. मधु० ३
 मधुरस पाण्या मधुरूप धर्या, आपोआप विचासीरे;
 बुद्धिसागर संत जीवता, पत्र्यां वैकुण्ठकासीरे. मधु० ४

खरी ए प्रभु मलवानी निशानी.

नाय कैसे गजको बंध छुटायो. ए राग.

प्रभु मलवानी निशानी, खरी ए प्रभु मलवानी निशानी;
 साची संतोष पानी..... खरी०
 भूल्याने भोजन तरड्याने पाणी, बोलो घांठी पाणी;
 जसने नीचनो भेद गण्यावण, करो उपकार कमाणी. खरी०

यमशास्त्र मत पंथ कदाग्रह, करो न ताणाताणी;	
दिलशुद्धि प्रभु दिल प्रगटे, समभावे मुक्ति जाणी.	खरी० २
सर्वजीवोनी हिंसा टाळो, हिंसा पापनी स्वाणी;	
हणो हणावो नहिं जीवोने. जीववुं इच्छे प्राणी.	खरी० ३
आत्मसमा जगर्जाशे मानी, सत्य दया दिल आगी;	
चोरी शारी कपटने त्यागो, धर्मयो शांति पिडाणी.	खरी० ४
आतपहानने शुद्धमे, करो न कोइने हानि;	
दुःख विपत्ति संकट सहेवां, भक्तिनो करी रहार्णा.	खरी० ५
सात्विकभक्ति ज्ञान उपासना, पापी नीति मझानी;	
शुद्धिसागर आपोआप ज, प्रगट प्रभु ऐधानी.	खरी० ६

महावीर भजन.

नाथ कैसे गजको बंध छुटायो ए राग.

वीरभजन मुखकारी, जगत्मां वीरभजन मुखकारी;	
समजी भजो दिलधारी.....	जगत्मां० १
वीर वीर महावीर जपतां, मननी शुद्धि यनारी;	
रवि उगे तम टळतुं यथा तेम, मननी माया जनारी.	जगत्मां० २
वीर महावीर भजतां भावे, मोह टळे दुःखकारी;	
परमग्रह महावीर पोते, प्रकट प्रभुता भारी.	जगत्मां० ३
खातां पीतां हरतां फरतां, वीर भजो नरनारी;	
उठतां पेठतां फाज करतां, वीर छे मंगळकारी.	जगत्मां० ४
शुद्धात्म परग्रह महावीर, भजन छे आनंदकारी;	
शुद्धिसागर वीर भजतां, प्रगटे प्रभुता प्यारी.	जगत्मां० ५

आरमा.

सोग.

भागोभागहि भागा, निरंजन भागोभागहि व्यागा;
 देहे न देही दुगाया निरंजन०
 भागमहुं करी भागविता ब्रह्म, भागमहुं कही धाता;
 भाग्य पुत्र वर्य्य क दाता, भाग्य दागने प्राता. निरंजन०
 भाग्य भागविता नहि नारी, वृत्र न वित्र न भ्राता;
 मयरूप है और सयरूप नाहि, दात नही ओर प्राता. निरंजन०
 आपहि कतां आप अकतां, आप न व्याता अध्याता;
 आप हि कर्म अकर्म अगोचर, आप हि दाता भदाता. निरंजन०
 आपहि अस्ति आपहि नास्ति, सद्मदृष कहाया;
 आपहि साधन माध्य क तिद्धि, साधन विघ्न मुहाया. निरंजन०
 ज्ञानहेय और आपहि ज्ञानी, गुणी निर्गुणी लखाया;
 बुद्धिसागर अमल अरुपी, आपोभापहुं पाया. निरंजन०

अवधूत !!! नाम न रूप हमारा.

सोग.

अवधूत नाम न रूप हमारा, चिदानंद धन प्रभु परब्रह्म;
 सबमें है सब व्याता..... अवधूत०
 नहि हम हिंदु जैन मुसल्मीन, मौस्ति न वर्ण अदारा;
 जात भात नहि निग न वेपी, नहि आचार विचारा. अवधूत०
 नहि हम धर्मी नाहि अधर्मी, कर्म न करणो बपारा;
 कुछ नहि लेना कुछ नहि देना, दान नहि दातारा. अवधूत०
 वर्ण गंध रस स्पर्श नहि हम, जडका नहि आकारा;
 पृथ्वी जल आकाश न अधि, चंद सूरज नहि तारा. अवधूत०

नहि हम मरते नहि हम जीते, प्राण न वायु पगारा;
 नहि हम भोगी नहि हम जोगी, नहि मन नहि अवनारा. अ० ४
 निश्चयनयसे आत्म ऐसा, खोउ न पामन पारा,
 बुद्धिसागर अलख अरूपी, आनन्दरूप अपारा. अथर्व० ५

दुनिया हमकुं न कयहि पिछाने.

मोरठ बा आगावरी.

दुनिया हमकुं न कयहि पिछाने, अलख निरंजन आत्म हम है;
 ज्ञान बिना क्या जाने.....दुनिया०
 मन इन्दी कायामें भूली, मायाकुं ग्रह्य माने;
 देहवेषमें हमकुं जाने, छंदे मिथ्याज्ञाने. दुनिया० १
 पंचविषयमें दुनिया हली, भूखे भरिया भाणे;
 आप आपका मनमें मद्गुल, क्या पागल क्या श्याने. दुनिया० २
 आत्मज्ञानी होय सो हमकुं, आत्मरूपे जाने;
 बुद्धिसागर दिलमें परगट, परमेश्वरकुं प्रमाने. दुनिया० ३

आत्म ! स्वर्ग नरक मन माना.

राग आशावरी.

आत्म !!! स्वर्ग नरक मन जाना, सब दुःखका मन ठाना, आ०
 कबहु मन होवत है श्याना, कबहु होता दिवाना;
 शुभाशुभ मन कल्पना माना, मनका न ठाम ठिकाना. आत्म !!! १
 मनवृत्तिका नाशसे मुक्ति, परमानंद पद पाना,
 बुद्धिसागर प्रभु मस्ताना, ठरना ठाम ठिकाना. आत्म !!! २

हमैरा पार न कोउ पाता।

आशावरी.

हमेरा पार न कोउ पाता, भिन्न भिन्न मनके सब लोको; मतमतभेदसँ ध्याता.....हमेरा०	
एक एक दृष्टिसँ देखत, आपमते उजमाता; पर दर्शन मत खंडन करतें, मोहै बनी मतमाता.	हमेरा. १
सब दृष्टि भेगीकर देखे, अंशसँ हमहि जनाना; दर्पनमें नहि विश्व प्रकाशत, दर्पनमें जग माता.	हमेरा० २
आत्मरूपमें जो कोउ आते, हमरूप होइ समाता; मन बुद्धि भमता मायामें, मृदजनो भरमाता.	हमेरा० ३
गति हमैरी हमहि जाने, मोहरी स्वत्ता खाता; बुद्धिसागर अलख निरंजन, निजनिजकुं परखाता.	हमेरा० ४

अब हम उत्तरगए भव पारा.

आशावरी.

अब हम उत्तर गए भव पारा, भव मुक्ति दोउ सम भासी, आनंद अपरंपारा.....अब.	
छुदातमका अनुभव पाया, साधने साध्य सपारा; अपकीर्ति कीर्ति सम लागत, माया भ्रान्ति निवारा.	अब० १
त्याग राग समभावी होतें, त्रिगुणातीत पसारा; अवधूत मस्त भया हम आत्म, मोह कालकुं मारा.	अब० २
शुभ अशुभ परिणाम न जगमें, रहा न सारा नठारा; रागद्वेषकी भ्रान्ति निवारी, जग नाहि द्वेषी प्यारा.	अब० ३
मनमें सुख दुःख करत न त्रिपयो, शुद्धस्वरूप हमारा; बुद्धिसागर मस्ताना दिल, जगमें है जग न्यारा.	अब० ४

भये हम आतम मस्त दिवाना.

आशावरी.

भये हम आतम मस्त दिवाना, दुनियाकी हमकुं नहि परवाह;	
सब जग नाटक माना.....भये०	
दुनियाका अभिप्रायमें हमने, हर्ष शोक नहि माना;	
प्रभुमस्तीमें हम मस्ताने, हम नहि पागल श्याना.	भये० १
प्रभुस्वरूप हम किसकुं गाना, रहा नहि कछु छाना;	
आतम आपोआप प्रकाशयो, किसका करना ध्याना.	भये० २
प्रभुमस्तीकी दिवानीमें, दिल दिलदारकुं जाना;	
मार०धे देहादिक बर्तेन, होबत पीना खाना.	भये० ३
दुनियासे आतमका खेलो, न्यारा सत्य पिछाना;	
शुद्धिसागरग्रहचिदानंद, रसमें है गुस्ताना.	भये० ४

आतम !!! सबसे हिलमिल चलना.

आतम ! सबसे हिलमिल चलना, आतमसम सब जगजीवो है;	
प्रभुमयजीवन धरना.....आतम०	
नरनारी सब बाह्य भेद है, आतमरूप समजना;	
हिंदु मुसल्मीन खीस्ति बौद्धो, आतमरूप समरना.	आतम० १
देश जातिका भेदकुं मिथ्या, मानी सबसे मिलना;	
शुद्धमेमसे सर्व जीवोंकी, साथी सेवा करना.	आतम० २
धर्मभेदमें समता धरना, मोहसे है जग भरना;	
आतमरसका रसिया होकर, शुद्धब्रह्मकुं वरना.	आतम० ३
आतमशुद्धिसें है मुक्ति, पक्षपात नहि करना;	
निर्गुण आतममस्तीकुं वरना, भवसागरकुं तरना.	आतम० ४
भोजनपाणी सबकुं देना, ज्ञानसें जग चढ़रना;	
शुद्धिसागर चिदानंदरस, पीकर जीवन धरना.	आतम० ५

आतम!!! आतमकुं खुश करना.

आशावरी.

- आतम !! आतमकुं खुश करना, अन्यकी खुशामतमें गुलामी;
 आपस्वभाव विचरना..... आतम०
- रीझवना क्या अन्यजनोंकुं, आपोआप रीझवना;
 परकी आशा दुःख निराशा, निज प्रभुताइ स्मरना. आतम !! १
- मन इन्द्रियकुं खुश करनेसे, क्षण क्षण होता मरना;
 मोहगुलामी बड़ी हरायी, उससे है नहि तरना. आतम० २
- जड़सुख प्रभुताकी आशासें, परकुं नहि करगरना;
 शुद्धब्रह्ममस्तीमें रहकर, फकड़ होकर फरना. आतम० ३
- निज आतमकुं फोड़ न उदरे, आपोआप उदरना;
 बुद्धिसागर स्वतंत्र आतम, विदानंदपद बरना. आतम० ४

आतम!!! परकुं क्या समजाना.

आशावरी.

- आतम ! परकुं क्या समजाना, आपोआप समझकर रहेना;
 होना नहीं नादाना आतम०
- मानत है मैं परकुं बुझाया, अहंछिभ्रमखाना;
 भवितव्यता जिसकी है जैसी, ऐसा होता जाना. आतम० १
- भावभावसें निमित्त होना, पर उपदेशमें माना;
 ऐसा ज्ञान समझकर आतम !!! करना नहि अभिमाना. आतम० २
- निज मन समजाया नाहि समजे, परको कैसे बुझाना;
 जबतक आतमके बस नहि मन, तबतक नाटकखाना. आतम० ३
- आपोआपकुं समजाना है, होकर जगमें दिवाना;
 बुद्धिसागर परमप्रभुमें, रसिया है मस्ताना. आतम० ४

हमकुं ऐंसी निद्रा आइ.

आशावरी.

हमकुं ऐंसी निद्रा आइ, जामें दुनियादारी भूली,
ममता सब बिसराइ.....हमकुं०

ध्याता ध्येय अरु ध्यानकी वृत्ति, विलयपनाकुं पाइ;
ऐंसी अवधूत निद्रा पाकर, आनन्दधेन छावाइ ॥५कुं० १

नामरूपकी वृत्ति नहि कलु, मरण जीवन कुछ नाहि;
मन तन देहका भान नहि कलु, त्रिगुणातीतता छाइ. ॥६कुं० २

आधि व्याधि उपाधि नहि कलु, निद्रा समाधि घुसाइ;
बुद्धिसागरचिदानंदधन, -रससैं अखियां घेराइ. ॥७कुं० ३

आतम ! साक्षी होकर रहेना.

आशावरी.

आतम ! साक्षी होकर रहेना, नाम रु रूपमें है अरु नाहि;
उसमें न लेना न देना.....आतम०

अस्ति नास्तिमय तुं है आतम, सर्वविश्वरूप चेंना;
आपोमाप समर प्रभु तुं है, प्रकट है आनंदधेना. ॥८कुं० १

सर्वका साक्षी आतम ! तुं है, वाच्य अवाच्य तुं है ना;
अज अविनाशी अलख अरूपी, व्यापक ज्ञानसैं कहेना. ॥९कुं० २

तेरी गति आतम ! तुंहि जाने, हुंतुं वृत्ति न बहेना;
बुद्धिसागर ब्रह्मस्वरूपी, पूर्णचिदानंद चेंना. ॥१०कुं० ३

सचका धर्म हे गंगा गंगारा.

आज्ञापनी.

सचका धर्म हे गंगा गंगारा, विद्वान्दरुणी आपका;
 धर्म हे अगम अगारा..... सचका०
 मनका धर्म मो मनमें रहेगा, मनका मनमें पागा;
 आत्मस्वभावे आत्मधर्म हे, सचके नदि गंगारा. सचका० १
 सर्वद्वय निज धर्महुं धरने, जेगा ज्ञान विगारा;
 ज्ञान क आनंद आत्मधर्म हे, निज उपांगे निगारा. सचका० २
 आत्म आपोभाग धर्ममें, रहना मुक्ति पगारा;
 बुद्धिगगर द्वादानमका, धर्म हे अर्थ पगारा. सचका० ३

आत्म आपोभाग प्रकाशी.

आज्ञापनी.

आत्म आपोभाग प्रकाशी, नाहि घरी ओर नदि मनवासी;
 नाहि यति सन्धासीआत्म०
 नाहि धर्मगारा नदि व्यभिचारी, नाहीं ककोर उदासी;
 नहीं धर्ता वा नहीं अधर्ता हय, नहीं भूते अरु प्यासी. आत्म० १
 नहीं गुरु वा नदि हय जेमा, नदि हय सूर्य वा निरासी;
 रागी न त्यागी न भोगी न योगी न, हर्ष न शोक विलासी. आ० २
 नाहि मनवाणी काया पुद्गल, आत्म हय अविनासी;
 बुद्धिगगर धर्मस्वरूपी, ज्ञानानन्द वजासी. आत्म० ३

हमेरा आतमरूप है जाना.

आभावरी.

हमेरा आतमरूप है जाना, नामरूपकी माया न हम है; सबका साक्षी है माना.....हमेरा०	
जाग्रत् स्वप्न सुषुप्ति न हम है, हम नहि दयाना दिवाना; सर्व जगत्का हम है शकाशा, सचाए एक सुझाना.	हमेरा० १
एक अनेक न एक अनेक है, जाना कयेसें न जाना; सदमदरूपी तुर्यातीत है, परमेश्वर परमाना.	हमेरा० २
जहमें त्यागग्रहणकी न बुद्धि, त्यागका त्यागकृं माना; जहचेतन सय जगमें समता, पूर्ण स्वरूप पहिचाना.	हमेरा० ३
मेरा तेरा है नहि जग कछु, है नाहि मानायमाना; बुद्धिसागरमधुमस्ताना, आनंदरस गुल्लाना.	हमेरा० ४

मागावख खरी पडयुं.

राग मारु.

निशदिन जोडनारी बाटटी ए राग.

मागावख खरी पडयुं, धयो आतमा मागो; राज न मर्यादा रही, शुद्ध उपयोगे जाग्यो.	माया. १
नागानीं गहेनगारीनी, कोइ आवे न तोले; आनन्दरस घेरायली, आंखो घेनपां हले.	माया. २
लघु बालकबन् आतमा, निर्दोषी खेले; सर्वविश्व प्रिय यह पदपो, शुद्धनेमी न डेले.	माया. ३
महृति पदेयां बधू हनी, मातासय पै वेडो; निर्भोगी ययो आतमा, बुद्धि अंतर पेटो.	माया. ४

नागार्थी कमनी दुनिया, सट आर्यी भार्गी;	
सुहो आकाशत आनमा, शुद्ध चेतना जागी.	माया. ५
माझकं ताथकं नहि रसुं, शुद्ध आनंद दृष्टसे;	
नच नच झेपनीं वर्तना, ज्ञानयोगे विच्छे.	माया. ६
परा पश्यतीं वारनी, -दशा जागी जणाइ;	
पुढिसागर आतमा, ज्योति ज्योत सुहाइ.	माया. ७

अवधूत नाम न रूप हमेरा.

राग सोरठ.

अवधूत नाम न रूप हमेरा, आनमज्ञानसें आतम जाग्यो;	
मिट गया अंधेरा.....अवधूत०	
नामरूपकी वासना पूरी, भगटे राग रु बैरा;	
नामरूपका मोह पलाया, हर्ष न शोकका चहेरा.	अव० १
मिथ्या नामकुं रुकुं दुनिया, निंदो स्तवो लख फेरा;	
उसमें हृषकुं शोक न प्रीति, गगनगढ़े दिया देरा.	अव० २
ज्ञानानन्दकी मस्त फकीरी, जहां नहि मेरा तेरा;	
पुढिसागरशुद्धातम प्रभु, अनंत नूर अकेला.	अव० ३

गुणानुरागी भाशोरे.

: राग गोडी.

गुणानुरागी भाशोरे, ज्यां त्यांभी ग्रहो सत्य. गुणानुरागी.	
दुर्गुण दोष न देखवारे, कर्मलगी ते होय;	
सद्गुण ज्यां त्यां देखवारे, दोष त्यां अचरिज न्होय. गुणा० १	
सद्गुणरागयी भगवतीरे, सम्यग्दृष्टि वेश;	
सम्यग्दृष्टि बल्यकीरे, नासे रागने द्वेष.	गुणानुरागी. २

દોષે સદ્ બીજો ધર્મારે, દોષોને હવેલ;
 સ્વાર્થમતાદિક મોહ તમીરે, સન્ધ્યગુણોને પેલ. ગુણાનુરાગી. ૩
 નિંદાદોષની દષ્ટિનેરે, પ્રગટ યતો હટ વાર;
 પરી મધ્યસ્થની ભાવનારે, ગુણ દેલો ધરો પ્યાર. ગુણાનુરાગી. ૪
 રત્નસ્તમોગુણ સત્ત્વનારે, ગુણ અવગુણનો વિવેક;
 સત્ત્વગુણોથી આત્મનારે, ગુણ દેલો ધરો ટેક. ગુણાનુરાગી. ૫
 ગુણરાગી પદેલો ધવંરે, ગુણ છે મનુનું સ્વરૂપ;
 શુદ્ધિસાગરગુરુગુણીરે, સેવનાં છંદે થૂપ. ગુણાનુરાગી. ૬

અવ હમ પદપદ ગુણકર થાકે.

સોરઠ.

અવ હમ પદપદ ગુણકર થાકે, જાણોઆવ સ્વરૂપે દે હમ;
 જ્ઞાનાનન્દસે પાકે..... અવ.
 પદે પદે પંદિત મોપેસર, મતપંથદર્શની છાકે;
 કંચનકાપિનીમોદે મુંસે, ટાસ વને આશાકે. અવ. ૧
 શઙ્કાર પળ વહાં નહિ પહોંચે, શઙ્કિકોંકે તાકે;
 નૈયાયિકકે વહે તટાકે, પહોંચે ન યુક્તિકટાકે. અવ. ૨
 મન સંકલ્પ વિકલ્પ મિટે તદ, જાગન આતપહાકે;
 શુદ્ધિસાગરમ્લમ્લમ્લુકી, પ્રમુતા કોડ ન ઢાંકે. અવ. ૩

સર્વનયોની સાપેક્ષદષ્ટિણ સર્વસત્ય સમજાય છે.

રાગ મોડી.

નયોની સાપેક્ષાણરે, સર્વ સત્ય સમજાય. નયોની.
 સર્વવકારે સત્ત્વનારે, સર્વ શાન્ત સમજાય;
 રાગરોપશાંતિ દેહે, રૂઝ પદપદ જાય. નયોની. ૧

सर्वधर्मदर्शनविषये, अस्परस मनभेद;	
विरुद्धाचारविचारनीरे, दृष्टिना टके खेद.	नयोनी. २
दर्शन धर्मना भेदयोरे, युद्धादिक जे थाय;	
वेर अहंतादिक टकेरे, मध्यस्थे सत्य जगाय.	नयोनी. ३
नयसापेक्षनी दृष्टिरीरे, मध्यस्थ समता थाय;	
सर्वानध एकात्मारे, भावदशा भगदाय.	नयोनी. ४
प्रभुमहार्थारे जणाविषुंरे, सर्वनयोनुं ज्ञान;	
बुद्धिसागर आत्मपारे, शुद्ध २यो गुण नाथ.	नयोनी. ५

आत्म !!! आप स्वभावमें रमना.

सोच.

आत्म आपस्वभावमें रमना, मनही मायामें दुःख छापा;	
स्वामी दे सब भ्रमणा.....आत्म.	
पुण्यपापफलमुखदुःख भगटे, समभारे बह रमना;	
मनमें काम कषायो भगटे, उसहुं ज्ञाने दमना.	आत्म. १
कबही अर्पाही कबहुं फकीरी, रागा रंक है भ्रमणा;	
सब नीच अहं सारा खोटा, सब है मनका सपना.	आत्म. २
आत्ममें आनंदरस भोजन, आत्मज्ञानमें रमना;	
आत्मका उपयोगे रहना, नाही जन्म रु मरना.	आत्म. ३
सत्ताप प्रभु तुं है आत्म, तेन है क्या मनचरणा;	
तेरात्म मरने सादिव, नारक है तुम तरणा.	आत्म. ४
उपयोगे निज आत्मबुद्धि, करना है अनिरुपणा;	
बुद्धिसागर मयम्भ भगटे, होत उयोनि उग्रमणा.	आत्म ५

६७

अमारो पार न को जन पामे.

सोरठ.

अमारो पार न को जन पामे, शाब्दिक तार्किक पंडित याव्या;
ठरिया नहि निज ठामे.....अमारो.

जेमां जेटली बुद्धि तेटली, वाट हमारी जणावे;
मन बुद्धिथी पैलीपार हुं, त्यां कोइ भेदु आवे. अमारो. १

मुजने मूढाजन शुं ? जाणे, दृष्टिरागी न पावे;
सौमां छुं पण सौथी न्यासो, पावे कसो नहि जावे. अमारो. २

रागने रोष टळे घट्यांही, प्रगटुं आनंदभावे;
बुद्धिसागर ब्रह्मस्वरूपी, हुंचुं ज्ञानस्वभावे. अमारो. ३

अमारी पाछळ कोइ न लागो.

सोरठ.

लायक थे अम पास आओ, तो फक्कड थे फरओ;
 पाणीयारा गुन्सी जेवा, पासे पग नहीं धरओ. अमारो. ३
 दुनियामां जीवतां मरीने, अम पासे संचरओ;
 दुनिया भूलो तो अम पासे, नहि तो नाहक मरओ. अमारो. ४
 मुज रीझवतां दुनिया खीजओ, थद्धावण नहीं ठरओ;
 फाळना मार्या क्यारे न मरओ, समजी संग जो करओ. अमारो. ५
 आत्मरूपे अपने जाणी, मन देह जग विसरओ;
 बुद्धिसागर अंतर आनंद, आत्मसंगति वरओ. अमारो. ६

आत्म मनइ य वश करना.

सोरठ.

आत्म ! ! ! मनइन्दी वश करना, जबतक मनइन्दी वश नहीं है;
 सबतक नहीं है तरना.....आत्म०
 इन्द्र चन्द्रकी पदवी सहल है, सहल है नभमें फिरना;
 मनइन्दीकुं जीतना दुर्लभ, सहल है पढ़ना गुणना. आत्म० १
 मनइन्दीके मोहसे मरना, चारगति अवतरना;
 आत्ममें नहि होत उतरना, दुःख दावानल जलना. आत्म० २
 आत्मज्ञानसे मनइन्दीकुं, वशकर मुक्ति वरना;
 बुद्धिसागरब्रह्मस्वरूपी, उपयोगे सुख धरना. आत्म० ३

आत्मअनुभव विरला जाने.

सोरठ.

आत्मअनुभव विरला जाने, मरजीवा अल्पस्त फकीरो;
 आत्मरसकुं पाने.....आत्म०
 वेदागम बाइबल कुरानकुं, पढ़कर प्रभु न पिछाने;
 राग रोष काम दूर करे तब, आपोआप पहिचाने. आत्म० १

अमारी फकीरी मस्तो भरेली.

सोरठ.

अमारी फकीरी मस्तो भरेली, दुनियावाते टहापण नहि वशु.

आंतर आनंद हेला अमारी०

परमात्म परमेश्वररूपमां, चेतना मस्त बनेली;

दुनियादारी दूर टेली, ईश्वर एक छे चेली. अमारी० १

मनोवृत्ति प्रेमे र्थ चेली, सुर लही र्थ छे लहेली;

रही नहि मननी टेलीटेली, वासना पैग मरेली. अमारी० २

स्वतंत्रता निर्भयता केलि, ज्ञान वसंत फुलेली;

बहिरात्मवृत्ति न रहेली, मधुरूपवृत्ति ठरेली. अमारी० ३

बुद्धि र्थ मधु पामतां पेली, वृत्ति रही नहि मेली;

अनुभवमज्ञा मगटी पेली, मगटी बघाइ रहेली. अमारी० ४

मतपंथदर्शनथी बंटेली, चेतना ब्रह्ममां सेली;

बुद्धिसागर मस्त फकीरी, मगटी लाली भरेली. अमारी० ५

आत्म धर्म हे आनंदज्ञाना.

सोरठ.

आत्म धर्म हे आनंद ज्ञाना, पुण्य पाप दो धर्म हे न्यारा,
जाने सो जैन माना. आत्म.

पुण्यसें सुख यज्ञ पूजा होवत, पापसें दुःख अपमाना;

आत्मधर्म दोनोसे जूदा, सगळे कोउ श्याना. आत्म. १

पुण्य पाप दो पुद्गलवाजी, संध्यारागसमाना;

पुण्य पाप स्वप्नेकी माया, मोहसें नाहि मुंझाना. आत्म. २

राग त्याग दो मनका योग हे, अंतरसें भिन्न जाना;

बुद्धिसागर आत्मधर्ममें, दुवा हम मस्ताना, आत्म. ३

आत्मनूर.

दयाली आनन्दो. प. गग.

मेरा आत्म आनन्द नूर, अमोक्ष जागृता;
 इस लालन मस्त फकीर, अमोक्ष पान लता.
 आत्म है परमात्मारे, जो छोड़े तो पाव;
 आपोआपहि आत्मारे, ज्ञानानन्द मुदाव.
 दुनिया भूलो दिलमें, लोको इतरादनूर;
 मेरी ज्ञानांकुं मनु निनेरे, बरतन आनन्दनूर.
 विडने वंड क काटनेरे, अति रहा जुं सनाय;
 देखे आत्म मनु लुंरिरे, देखो नयन बिलाय.
 प्रेम चिदानन्दमय मन्तेरे, निरलां हुवा मस्तान;
 सुदिसागर आत्मनेरे, हुवा परमगुस्तान.

अपी० १

अपी० २

अपी० ३

अपी० ४

मनुष्यो परमेश्वर दिल धरना.

मोरड.

मनुष्यो !!! परमेश्वर दिल धरना, न्याय नीतिहा बर्तन करना;
 धर्म कर्म आचरना..... मनुष्यो.
 स्वार्थ बैर आदि दोषांकुं, मगडभये परिहरना;
 ईसा न करनी वृड न कहना, दया सत्कारुं धरना. मनुष्यो. १
 गरी मरु व्यभिचार न करना, पापपुद् परिहरना;
 सोपन कबहु न खाना, जानयाव न करना. मनुष्यो. २
 गन्धसनोमें न फसना, सद्गुणगय दिल बरना;
 सागर मनु गुरुधर्मको, सेवाभक्ति सुधरना. मनुष्यो. ३

मनुष्यो!!! मननी प्रतीत न करशो.

राग आशावरी.

मननी प्रतीति न करशो, मनुष्यो मननी प्रतीत न करशो. ॥

मन जीत्युं मन मरी गयुं बहु, एवी अहंता न धरशो;

मार्युं कहेतां पाछुं जागे, मन बिश्वासे मरशो. मनुष्यो० १

राग रोष प्रगटे ज्यांसुधी, त्यांसुधी नही ठरशो;

मन छे नर्क स्वर्ग भव बाजी, मन कहे तेम न करशो. मनुष्यो० २

ज्ञानी योगी तपसी संतो, !!! चेतोने संहरशो;

हुं तुं स्फुरणा' मोहे प्रगटे, मनसंगे भव फरशो. मनुष्यो० ३

ममता अहंता कामविकारो, जोइ जोइ संहरशो;

हुं ज्ञानी योगी हुं तपसी, हुं हुं मन परिहरशो. मनुष्यो० ४

मन शयताननी अकळकळा छे, पलपल उपयोग धरशो;

दुर्गुण हरशो सद्गुण धरशो, नहीतो दुःखे मरशो. मनुष्यो० ५

क्षयोपशम उपशम गुण पापी, अहंशुक्ति न धरशो;

शुद्धिसागर आत्मभावं, उपयोगी थं ठरशो. मनुष्यो० ६

आत्म !!! मोहने मारी नाखो,

आशावरी,

आत्म ! मोहने मारी नाखो, मोहयकी नहीं मुखने शान्ति;

प्राणांते सत्य भाखो.....आत्म.

कंचनकामिर्नामोह त्यजोने, आत्ममुखने चाखो;

मनवच कायथी हिसा त्यागो, आत्ममां मन राखो. आत्म. १

परधन शुद्धल सर्व गणीने, त्यागो ममता बळापो;

शुद्धिसागरशुद्धोपयोगे, जपवो अनपानापो. आत्म. २

सद्गुरु आपतरे पर तारे.

आशावरी वा सारंग.

- सद्गुरु आपतरे पर तारे, मोह भगवतां मारे. सद्गुरु. १
 कंचन कामिनो मोह निवारे, दया दान दम धारे;
 भक्तजनोनों चढता न्हारे, पढता न मायाजाळे. सद्गुरु. २
 मत्पंथवासनानेगने वारे, जातमरूप संभारे;
 सासी दृष्टाय जग चाले, शुद्धवस्तु निज भाळे. सद्गुरु. ३
 हर्षने शोकनीचि संहारे, ममता अहंता टाळे;
 सत्य शौच समता गुण धारे, भव्यजीवोंने उदारे. सद्गुरु. ४
 शुद्धात्म व्यपोंने म्हाले, समयी विश्व निहाळे;
 कर्मकांड मत मोहने टाळे, सद्गु सापेले विचारे. सद्गुरु. ५
 पारसमणि मधु जय अजवाळे, शनी कर्म बिदारे;
 बुद्धिसागरगुरुभक्तियों, शिष्यो मधु पद भाळे. सद्गुरु. ५

आतम ! दुनियाकुं भूखजाना.

आशावरी.

- आतम ! दुनियाकुं बिसरना, रागद्वेष न नदमें करना;
 समताभावे विचरना..... आवन. १
 ज्ञान होतां स्वप्न है मिथ्या, ऐसा ज्ञानसे माना;
 स्वप्नसमी सब दुनिया बानी, उसमें नहि मुंझाना. आवन. २
 अकस्म अरूपी अत्र अविनाशी, आवन तुं गुणसाना;
 तेरा तावे मनकुं करले, निर्भय हो मस्ताना. आवन. ३
 आपोआपकुं है समजाना, मनमें नहि गभराना;
 जिसका संपोग रियोग है उसका, हर्ष शोक तत्र श्याना. आवन. ४
 शुद्धात्मरूप तेरा सनरले, होवत नहि पस्ताना;
 बुद्धिसागर पडजा पाया, रहा न मत अभिमाना. आवन. ५

मनुष्यो ! हळोमळो संपी रहेशो.

आचारसो.

मनुष्यो ! हळोमळो संपी रहेशो, कर्माधीन ठे संपी नीसो;	
भानवमम गनी लेसो	मनुष्यो.
सर्वांरोना गुणने देसो, दुर्गुण सांगुं न जोसो;	
रानेरानो इच्छा न रासो, दाखो मनना दोसो.	मनुष्यो. १
पोतानी भूत पांने जोसो, वधावावर्षी सोसो;	
परमेश्वरने दिवनां रासो, पात करेनां पोसो.	मनुष्यो. २
सत्ताळ्हावर्षी न कुडाजो, भुल्याने वंई देसो;	
तरण्याने जळ मूर्खने रिगो, नासो सुक्ति लेसो.	मनुष्यो. ३
भ्रामरास भ्रामर गवां, गोड पाटू न खेसो;	
सर्वांरोना पात न करसो, वधुना ए मंदेसो.	मनुष्यो. ४
पोरी धारो स्वर्गन निरासो, ग्याव नीतिपी रहेशो;	
देव जातिने धर्मेना नामे, भद्रंगाने न पोसो.	मनुष्यो. ५
सौनां वधुने देसो धमे, नागिहनासने गोसो;	
सापळगे बळि अनुमारे, दुःखीने मांसो.	मनुष्यो. ६
परमेश्वर वहासांने मरसो, मुक मंतीने पोसो;	
बुद्धिमागरवदुई पासो, एना नसो नदेसो.	मनुष्यो. ७

आत्म ! ! ! कोने हणो न हणारो.

आचारसो.

आत्म ! ! ! कोने हणो न हणारो, हणाने मनुष्योसो न हणारो;	
हणारो दिव जालो	आत्म.
वनावर्षी हणारो नदेसो, हणारो न विवर जालो;	
अविष्कार मर सारो, ठे विवर दिवनासो.	आत्म. ?

दयाविनानो धर्म न कोइ, रत्न भोज वधावो; आत्म. १
 दयापक्की दिलमां परमेश्वर, भगटे निधय दावो.
 दयाविनानुं बर्बन पाप न, हिंसाबुद्धि हठावो;
 कोइतुं बुरू करो नहीं क्यारे !! पाठ दयाना पठावो. आत्म. २
 शत्रुओंनी करो न हिंसा, दिलमां दया बहेररावो;
 पशुपंतीपनुरक्त न पावो, अन्योने नहि पावो. आत्म. ३
 हिंसामय दुष्टतानी राज्य ना, धंधो करो न करावो;
 अहिंसाना स्वर्गराज्यमां, चिचरो नें चिचरावो. आत्म. ४
 सर्वमदृष्टिमांहि अहिंसा, उपयोग दिलमां छावो;
 जीवतां मनुष्य पाम्यानां, लात्तेणो ल्यो ल्हावो. आत्म. ५
 सेवा भाक कर्मो सफुज्जां, आत्मशुद्धि जमावो;
 शुद्धिसागरधर्म अहिंसा, पावो मने पठावो. आत्म. ६
 आत्म. ७

आत्म !!! व्यापस्वरूपमां म्हात्तो.

सोरठ.

आत्म !!! आप स्वरूपमां म्हात्तो, राग नें द्वेष कर्पावण चालो;
 आत्मसम जग भावो..... आत्म.
 मविक्षण आत्म ! निज यात्रामां, मोहनी दृष्टि टावो.
 चाहतुं सखतुं अमृत ल्हातुं, अंतर्मां मनवावो. आत्म. १
 परण जीवनमां निर्मय धने, अहंपणाने वावो;
 नामने रूपमां निर्मोहभावें, रहने जीवन गावो. आत्म. २
 क्षण क्षण दिल महावीरने समयो, आयुष्य एके न हारो;
 शुद्धिसागर शुद्धात्मनय, चिदानंदपद म्हात्तो. आत्म. ३

आत्म ! अहंपना नहि करना.

राग. आशावरी.

अहंपना नहि करना, आत्म ! अहंपना नहि करना ॥
 हम है ज्ञानी व्रतीगुणी हम, ऐसी न वृत्ति धरना;
 नाम रु रूपकी अहंष्टचिकुं, दिलमें प्रकटती हरना. आत्म. १
 हम है साधु अन्य असाधु, अहंकार परिहरना;
 गुणीपनाका क्या अभिमाना, निरहंपनेसें ठरना. आत्म. २
 अष्टधा अभिमान धरना घूरा, चतुर्गतिमें फरना;
 अहंपनेसें होवत मृत्यु, निरहंपनेसें तरना. आत्म. ३
 नाम रु रूपका त्यज अहंकारा, अनहंपनेसें विचरना;
 बुद्धिसागर आत्म उजागर, परमानंदपद वरना. आत्म. ४

आत्म ! अलखप्रदेशमां चालो.

आशावरी.

आत्म ! अलखप्रदेशमां चालो, मुसाफरीनां साधन बदली;
 बीजां लेइने चालो.....आत्म ! ०
 घोडा बदली रथने बदली, बीजां लेइने चालो;
 म्हारं त्हारं मोहने टाळी, ज्ञाने पंथ निहाळो. आत्म. १
 प्रेमीओने करी प्रणामो, आगळ यात्रामां म्हालो;
 जडनुं जडने निजनुं निजने, आपी जीवन गाळो. आत्म. २
 दिव्य प्रकाशमां आगळ चालो, ठाठ त्यजी दो ठालो;
 अनेत आनंदधेनमां म्हालो, शुद्धात्म गणो व्हालो. आत्म. ३
 दर्शन ज्ञानने चारित्ररूपां, आपोआपने भाळो;
 बुद्धिसागर आत्मभावे, आपोआप निहाळो. आत्म. ४

॥ आत्म ! प्रभु नाम समजी समरीए ॥

सोरठ.

- आत्म ! प्रभु नाम समजी समरीए, प्रभुनां नामो असंख्य विचारी;
नामरूपनोह हरीए.....आत्म० ॥
- देहनां व्यापक आत्म प्रभु छे, तेहुं निग्रय धरीए;
कायादिक कर्म प्रकृति माया, हुं तुं तेषां न करीए. आत्म. १
- सर्व प्रभु नाम राख्य छे आत्म, चिदानंद घट बरीए;
सर्वनां साक्षी येने रहीए, निनेरी ये ठरीए. आत्म. २
- रागने रोषमाही न मगनीए, उदयोगे प्रकटबोए;
परामर्शने सात्विक ज्ञानी, जागळ जे प्रभु बरीए. आत्म. ३
- संग छां निःसंगी रहीए, मोहदृष्टि सेहरीए;
ध्याता धेयने ध्यान छे आत्म, गुणगुणी एकत्व ठरीए. आत्म. ४
- आत्म आनंदरस पामने, अन्तरसोनां न मर्जीए;
बुद्धिसागर आत्म निग्रय, पावां न फेरा करीए. आत्म. ५

चेतन !! ब्रह्ममां प्रेम जगावो.

जायावरी.

- चेतन ! ब्रह्ममां प्रेम जगावो, काया माया मोह त्यजीने;
हुदवस ये जावो.....चेतन. ॥
- पद्ममुगंवे कमलमां भ्रमरो, परतो प्रेमनां दावो;
प्रेम पतंगियुं दीपकमां परे, आत्ममां प्रेम लावो. चेतन. १
- श्रवणना प्रेमे हरणने नाग ज, भान भूने दिल भावो;
आत्मप्रेममां सर्वे स्वार्पण, करीने प्राण गुमावो. चेतन. २
- प्रभुना प्रेमनां न्यारी तुमारी, आनंदचन प्रगटावो;
बुद्धिसागर आत्मप्रेमी, ले तुं जीवन स्वावो. चेतन. ३

आतम ! समताभावे विचरशो.

आज्ञावरी.

आतम ! समताभावे विचरशो, पलपल महावीरप्रभुने स्मरशो;	
मननुं कथुं नहीं करशो	आतम. ०
अनीति दोषमां डगलुं न भरशो, दुष्टवृत्ति परिहरशो;	
सुख दुःख आवे हर्षचिनावण, आतम उपयोग धरशो.	आतम. १
कर्मोदयमां साक्षी धेने, शुद्धज्योते झळहळशो;	
नामने रूपनी वासना वारी, आतमशुद्धि करशो.	आतम. २
दर्शनज्ञानचारित्रस्वरूपी, निजरूप क्षण न विसरशो;	
आतम तुं परग्रह निरंजन, सज्जतधर्म ठरशो.	आतम. ३
आपोआप स्वरूप विचारो, जडमां अहंता न धरशो;	
आतम कर्मनो भेद विचारी, देहाध्यासने हरशो.	आतम. ४
शुद्धबुद्धि आतम निश्चय, धारो भवोदधि तरशो;	
बुद्धिमागर अलख अरूपी, विद्वानंदपद वरशो.	आतम. ५

स्वराज्य लायक देश.

ओधवजी सन्देशो ज्ञापने. ए राग.

स्वराज्य लायक देश खंड ते जाणजो,	
ज्यां नरनारी ज्ञानी सद्गुणी होयजो;	
न्याय ने नीतिथी वनं प्राणो जतां,	
वर तजेने नडे न कोने कोयजो.	स्वराज्य. १
दाह चोरी क्षारी दुर्व्यसनो तजे,	
मृनामरकी करे न जातां प्राणजो;	
साधु संतनी सेवा करता भावधी,	
करे न स्वार्थ जरी ताणानाणजो.	स्वराज्य. २

धर्मनैदयी तैद करी जे नहीं लड़े,
धर्मदेखने धर्मनां सनताभावजो;
कुटुंब कर्मोयो करे न छोटे नहीं बडे,
सत्पने न्याये लेना सावा दावजो.

स्वराज्य. ३

छोन छोमनां बर नहीं हिला नहीं,
मोय नाना पाछे सत्पाचारजो;
शक्तियोने अर्जनां नहीं बापरें,
दया दान दम धरवां नरने नारजो.

स्वराज्य. ४

एकबोजाना दुःखेदुःखी जे सदा,
करवा कजे अरस्वरस उपकारजो;
पटुपंतीने मनुष्यहिता नहीं करे,
महविभाते धारे धमांचारजो.

स्वराज्य. ५

यम साइने अन्योन्यं भनुं जे करे,
परं सरलता लेख नहीं अभिमानजो;
मनबाणी ने कापार्या ज पवित्रता,
धारे निचदिन करवा साजुं शनजो.

स्वराज्य. ६

दुष्टकर्मने केछी वस्तुनो ठजे,
करे न ठननां अन्यजीवोनी धोरजो;
देख संदमां होय न पाइपाइनो,
बाज पडे पज बने न छोड़ चोरजो.

स्वराज्य. ७

एकबोजाना धर्मनो देख करे नहीं;
मरजाओ ज्यां निर्वृत्ति नहि सापजो;
पतासर्ती अन्यायो ज्यां नहि रहे,
पातपपनां प्राणांते नहि जायजो.

स्वराज्य. ८

मरतापीओ छर पज कसना पनां,

- प्राणांतै पण करे न को व्यभिचारजो;
सती जति सन्मान घमां गुणीओतणां,
आत्मसमुं जग देखे नरने नारजो. स्वराज्य. ९
- न्याय धता जनताना निर्मळबुद्धिभी,
सदा सुलेहे वर्त सत्यप्रचंचजो;
जूल्यने सून करे नहि मनभावेसर्था,
करे न दोषो मोहे वनीने अंधजो. स्वराज्य. १०
- सरस्वी रीतें न्याय धता सहु लोकना,
करे न कोइ कोइनशुं अपमानजो;
शुद्धमेमधी मित्र वनी संरी रहे,
खमे खमावे जनो परस्पर मानजो. स्वराज्य. ११
- दोषो टाळे ग्रहे गुणो पस्वाइने,
चामढीमोहे करे न काळां कर्मजो;
काम क्रोध इष्यादिकनो त्यागी बने,
प्रभु गुरुने दिव्यां धारे धर्मजो. स्वराज्य. १२
- ज्ञान योगने सेवाभक्ति जागती,
मन वार्णा कायाने वद करनारजो;
मोहनर्णी शयनानीनुं ज्यां जोर नहि,
अरसपरसमां वर्ने साचो प्यारजो. स्वराज्य. १३
- स्वराज्य लायक एवां ज्यां नर नारीओ,
स्वतंत्रता मुख शानि शोय प्रधानजो;
बुद्धिसागर स्वराज्य आनंदाद्वयां,
समभावे प्रगटे वट्यां भगवानजो. स्वराज्य. १४

दिलमें क्या करना अभिमाना.

आशाचरी.

दिलमें क्या करना अभिमाना, संवदनाका गुण नहि पाया;
 पोगट दिलमें फुलाना..... दिक्में. १
 साथी पिनो पर दान दिया नहि, मन धनबेहि तुमाना;
 सखा पिनो सन्ना नहि पाया, श्यानरनामें दिशाना, दिक्में. २
 दिया पक्षे भट्कार भया बहोन, दिक्में न बहूँ विजाना;
 ब्रत तब जर संपन्न नहि पाया, देह जान प्रयत्नाना, दिक्में. ३
 बिपुद्वेग क हृदिउत्कर्षवतु, अस्तिपर सब पहिचाना;
 बुद्धिसागर शुद्धावन सब, दुनिया नाटकखाना, दिक्में. ३

आत्म सरोनुं सह जग धार्यु.

राग आशाचरी.

आत्म सरोनुं सह जग धार्यु, सर्वजोरोने हणुं न हणायुं;
 हणनां हण न पारुं..... आत्म. १
 कोपर रामने रोष कहुं नही, हिसाबुद्धि निवारुं;
 मुनसम जगमां सर्वजोरोनुं, जोवन पारुं प्यारुं.
 धर्मने जातिवर्णना भेदपी, मोहनी हृदि न पारुं;
 रो चपर बर न रागुं, सृष्टने न संहारुं.
 सर्वविभना मानव मुनसम, समदृष्टिपी भाखुं;
 पददृष्टिपी सर्वजोरोना, दिक्मां जीवन गाखुं.
 आत्मरूपं सर्वजोरोने, देखुं ने संमारुं;
 विना पयांपो शुभाशुभ, कल्पना प्रगटी वारुं.
 बिकारे कर्म जदा करी, निष्क्रिय निमने विचारुं;
 सागर दिल अनुवाखुं, निमसम त्रिभ निहारुं.
 आत्म. २
 आत्म. ३
 आत्म. ४
 आत्म. ५

आत्म !!! समताभावकुं धरना.

आशावरी.

आत्म !!! समताभावकुं धरना, शुभ अशुभ दो भावकुं हरना;

निज उपयोगे विहरना.....आत्म.

समतासे सब कर्म निजरना, क्षणमें केवल वरना;

शुद्धात्म निजरूप समरना, पुण्यपाप परिहरना. आत्म. १

क्रोधादिका उपशम करना, उससे निश्चय तरना;

क्षण क्षणमें नहि होत हे मरना, मगटव अमृत सरना. आत्म. २

जीवनमरणमें मोह न करना, अनासक्तिसें करना;

शुद्धिसागरसमता सरना, करके कबहु न डरना. आत्म. ३

मनुष्यो !!! आत्मधर्मने धरशो.

राग आशावरी वा सारंग.

मनुष्यो !!! आत्मधर्मने धरशो, धर्ममेदथा द्वेष धरने;

मारामारी न करशो.....मनुष्यो !!!

मुँहें मुँहें भिन्न भिन्न मन, कोपर द्वेष न धरशो;

एकमतो कदि यथा न याये, धर्मपुद् परिहरशो. मनुष्यो. १

धर्मना मेदे मारामारी, कार्यकाया न करशो;

धर्मोमांथी सत्यने छेओ, पक्षापक्षी न करशो. मनुष्यो. २

शास्त्रोमांथी सानुं ग्रहशो, मध्यस्थशुद्धि धरशो;

रागने रोष व्याचरण छेओ, आत्म धर्म न धरशो. मनुष्यो. ३

महार्वागसमर्वाकराग धराने, समतामार्गे विचरशो;

मनसंपदधननोहे न मुँओ, सत्यविचार न धरशो. मनुष्यो. ४

मानवधर्म मगट कगवाने, सर्वरूपायो हरशो;

हिंसा नृत्तुं चोरी मारो, दृष्टवुं दूर करशो. मनुष्यो. ५

दुर्गुण दुर्न्यसनो नै भर्त्तानि, तेनां पणतुं न भरयो;
भातच्छानने स, ण नरयो, तेयां भरोदधि नरयो.

पनुप्यो. ६

बहुपहारीरस्य धाराने, सत्यविचारं विपरयो;
बुद्धिसागरमानवधर्मं, निजमानव पट्टरयो.

पनुप्यो. ७

साचाव्राह्मण जगनां तेथ्यो जाणवा.

ओषवजो संदेशो कहेजो दयापने. प राग.

साचाव्राह्मण जगनां तेथ्यो जाणवा,

ब्रह्मने जाणे ब्रह्मनुं वर्तन होयजो;

ब्रह्मना विद्या भजे भणावे विभने,

अहिसामय विचार वर्तन जोयजो.

साचा. १

सत्यने जाणे सत्यने बोले सत्यनुं-

वर्तन मनवाणीकापार्था धायजो;

करे न चोरो माण जतां पण जे कदा,

व्यभिचारीनां बाटे न व्हारे जायजो.

साचा. २

बौद्धवर्षनी उमर सुधी जे धरे,

ब्रह्मवर्षने करता ज्ञानाभ्यासजो;

छर्षीना लोभी नहि संतोषे रहे,

धरता परमेश्वर उपर विश्वासजो.

साचा. ३

गुणने कर्मयो ब्राह्मणपणुं प्रगटाय जे,

जन्मपट्टी नहि आत्म ब्राह्मण धायजो;

न्यायने नीति शुद्धमेव समभावयी,

मानवमांदि ब्राह्मणपणुं प्रगटायजो.

साचा. ४

शुद्ध करे नहि दाह पीवे नहीं जरा,

पशुपंती जळचरनुं मांस न खायजो;

देवनानामे पशुपंखीने नहीं हणै,
 करे न हिंसामय यज्ञोने क्यांयजो. साचा. ५
 न्हावा धोवा मात्रथी नहि ब्राह्मणपणुं,
 जनोइ धरवा मात्रथी नहि प्रगटायजो;
 काम क्रोधने कपट कलाना त्यागथी,
 पाखंड व्हेमना त्यागथी गुण सोहायजो साचा. ६
 खेती नोकरी पीलण कर्मों नहि करे,
 विद्यावण बीजीवृत्तिनो त्यागजो;
 धर्मना मोहे अन्यधर्माओ साधमां,
 द्वेष धरे नहीं राखे साचो रागजो. साचा. ७
 दुर्गुणव्यसजो प्राणपडे पण नहीं धरे,
 अन्यजीवोने पीडे नहि तलभारजो;
 जूठी साक्षी पूरे नहि निंदा त्यजे,
 सात्विक पानने सात्विक ले आहारजो. साचा ८
 जूठां शास्त्रो ग्रन्थो जे रचतो नहीं,
 पेटनेमाटे करे न घूरां पापजो;
 जाति मात्रथी ब्राह्मणना अभिमानथी,
 पक्षापक्षी करे न देता शापजो. साचा. ९
 सद्गुण सत्याचारथी छे ब्राह्मणपणुं,
 ज्ञानविना नहि क्रियामात्रथी जोयजो;
 जातिमात्रथी गुण कर्षेवण तुं वळे ?,
 दोंग व्हेमथी गुण प्रगटे नहि कोयजो. साचा. १०
 सर्वनपापेक्षाए सचळा धर्मनी,
 एक वाक्यवानो देतो उपदेशजो;

सत्यधर्मने धारे जातमनुद्धता,
हने जेना सहु वने जदेशजो.
एवा ब्राह्मणने ब्राह्मणजो विश्वनां,
सर्वलोकनुं सत्य करे कल्याणजो;
बुद्धिसागर साचा ब्राह्मण संगथी,
पोह ट्येने यजे महु भगवान्जो.

साचा. ११

साचा. १२

राज्याधिकारी वर्ग.

उपरनो राग.

राज्यवणो अधिकारी वर्ग ते सत्य छे,
लांच न लेवे करे न पक्षापक्षजो;
दया यणी दिल्याने सत्य वदे सदा,
ब्रह्मादारने पूण ममाणिक दक्षजो.
समाविनानी सत्तायी दोषो वधे,
सत्तामदयी थाय यणा अन्यायजो;
सचा मदयी निम भूलो नहि सुधरे,
मनबागी कायानी शुद्धि न थायजो.
व्यभिचार दिसा चोरो जूडं वजे,
सुबाहने द्वेष नहिं तळभारजो;
विनय दिवने लघुता दिलसमवा यणी,
केफी वस्तु दारुनो परिहारजो.
मजाराग्यनुं थेय सदा जे साधवो,
जूलन अनीति वारे यातां बंदजो;
पशुपंती मानवनी शांति राखजो,
चोरो सूनी ओळने देतो दंडजो.

राज्य. १

राज्य. २

राज्य. ३

राज्य. ४

- વાપ કરે નહિ પ્રાણતિ પણ જે કદા,
 અદાકરે નિજ કર્જને ધારી ધર્મજો;
 એવા સત્તાવાળા જ્યાં છે રાજ્યમાં,
 મજા અને રાજાને ત્યાં છે ધર્મજો. રાજ્ય. ૫
- ચૂર અને લુચા સ્વાર્થી અધિકારીઓ,
 હાનીદા કરનારાને વદમાણજો;
 રાજાને તે મજાસંઘના શત્રુઓ,
 છઠે છઠાવે કરે મતિગ્રા નાશજો. રાજ્ય. ૬
- મુશ્કરદૃષ્ટિથી નીતિ ન્યાયને પારલે,
 મધુચિન્માસી સમ્યક કરે પરમાર્થજો;
 રાજાસંઘને દેશ રાજ્યના અગ્રણી,
 સમજે શાસ્ત્રોનાં રુઢાં વાક્યાર્થજો. રાજ્ય. ૭
- ધીર વીર ગંભીર ને દાતા સદ્ગુણી,
 શાત્રું સદેવું શુદ્ધપ્રીતિ ધરનારજો;
 અધિકારનો ઉપયોગ જ સારો કરે,
 ધરે મજાદિત સત્ય વિચારાચારજો. રાજ્ય. ૮
- ગમતાઈને અપરાધીઓનું કરે,
 મહું અને અંતરમાં રહે નિષ્કામજો;
 મુગેળ ટાળે સર્વજીવોથી મિત્રતા,
 વની મધ્યસ્થ જ સર્વે ધર્મે દામજો. રાજ્ય. ૯
- સજ્જનતાનાં ચક્ષુષ્ય જાણે આચરે,
 દેશ મજાને કરે ન મૂપનો દોહજો;
 ઉત્સાહી પ્રેમી જાનંદી વની રહે,
 કરે ન જુદો દુનિયાદારી મોહજો. રાજ્ય. ૧૦

एसा सत्ताधिकारी ज्वां नौकरो,
देवराज्यमां आनंद गांति अपारनो;
शुद्धसागर शुद्धात्म मधु पामरा,
लायक एतः अधिकारी नरनारनो.

राज्य. ११

—
आत्म ! तेरी सत्यकमाणी.

आज्ञावरी.

आत्म ! तेरी सत्यकमाणी, जहको कमाणी जूठी जानी;
तनधन है पूलधाणी.....आत्म.
मेरुसम सुरणके मन्दिर, पदवी इन्द्र इन्द्राणी;
गहनचारी अष्टरानी, इन्द्रमाल सब मानी. आत्म० १
सुर काया मन अरु बाणी, स्वप्नसयी समजानी;
ज्ञानानन्दमें सर्व समानी, समजे योगी ज्ञानी. आत्म० २
अनंतराये उपयोग निजानी, अनुभरते दिङ्ग मानी;
शुद्धसागर दिख मातानी, भयः कदि गुन्तानी. आत्म० ३

—
आत्म !!! देखो आत्म नूरा.

आज्ञावरी.

आत्म !!! देखो आत्मनूरा, असेख्यनदेखी पश्यत व्यासक;
आनन्दरसभरपूरा.....आत्म०
देखे है ओर देखे न्यारा, आगेआइ इहारा;
सा रज्ज सब क आर हि, निमनित्त नही दूरा. आत्म० १

आतम आनंदअमृत छंदके, पी नहि मोहधनूरा;
 आपस्वभाये सेढो आतम, प्रगटे अनुभवतूरा.
 सय जगका साक्षी निःसंगो, चैतन्य ब्रह्म है शूरा;
 पुद्गिसागर अलख निरंजन, व्यापक जग मझूरा.

आतम०

आतम०

आत्मतत्त्वना ज्ञानी साचा त्यागीओ.

ओभवजो संदेशो कहेशो व्यापने. ए राग.

आ मतत्त्वना ज्ञानी साचा त्यागीओ,
 कंचन कामिनी त्यागे बाहिर त्यागजो;
 आत्मनी प्राप्ति नहि अंतर त्याग छे,
 तनजन मोहना त्यागे आतमरागजो.

आ० १

हिंसा जूठु चोरी मैथुन त्यागधी,
 काम ब्रौच लोभादिरु त्यागे धर्मजो;
 गुणवण भगवां धोळां पहेरे शुं थपुं ?
 मुंडे लुंचे टळे न आठे कर्मजो.

आ० २

ब्रह्मचर्यने रक्षे बाढो जालवी,
 धर्मक्रिया मतभेदे द्वेषनो त्यागजो;
 सद्वर्तनने पूर्णप्रपाणिकु जे रहे,
 सात्विकत्यागे वधे सत्त्वैराग्यजो.

आ० ३

क्षमा मरलता मार्दव मुक्तिने धरे,
 तपजप संयम ध्यान समाधि धारजो;
 मनवाणी कायथी शौचने धारता,
 मनवचकायनी गुप्तिना धरनारजो.

आ० ४

नयसापेक्षे सत्यधर्मेने बोधता,
धर्मभेदधी छरे नही तत्तभारजो;
इन्द्रियतनुने मनपर कानु पारता,
द्रव्यधेयने कामभाव व्यवहारजो.

आ० ५

सागरवरगंभीरा पीरा चौर जे,
पांचसमिन्निवारक करे उपकारजो;
आत्मना उपयोगे बने आत्म्यां,
मैत्रीआदिभावना भावे पारजो.

आ० ६

देखुस्ने धर्मनो भेदा मीतिपां,
आत्मपशुदिना पात्रे आधारजो;
तमोरनोगुण त्यागपनार्या त्यागता,
दुर्गुणदुर्म्यसनादिद्वन्द्वो परिहारजो.

आ० ७

समताभावे आत्मरूपनां ग्राहता,
रागद्वेषना त्यागे त्यागी पापजो;
आत्मराग्यमां स्वतंत्र र्थने सेलता,
रामयोगने सार्थी घट ह्वांयजो.

आ० ८

ज्ञानानन्दने प्रगटवी प्रभु जे यथा,
वैभोने बंदे संवे मुख थायजो;
मुक्तिसागरभानंदमंगलता बरे,
त्यागीसंवत्समागम क्षण मुक्तदायजो.

आ० ९

राज्यकोम विनाश.

राज्यकोम विणसाय, वदा सो राज्यकोम विणसाय;
क्रूर धूर्त लुछा जनो रे, आगेरानी पाय;
स्वार्थी दुर्जेन अग्रणी रे, पर्मापननसमुदाय.

वदा. १

द्वेष कुसंपने बैरयो रे, काटाफूटनें घात;	
राजाव्यसनीने निर्गुणी रे, द्रोही मगटे जात.	तदा. २
बीकण बायला बुडथलो रे, सेनापतिने प्रधान;	
देशकाळ नहीं जाणता रे, मूरख ने नादान.	तदा. ३
संघ करंतां न आवडे रे, पक्षनी ताणाताण;	
राजावजापां दुर्गुणी रे, झुल्लड ने तोफान.	तदा. ४
राजामजा ने नोकरो रे, करता पक्षापक्ष;	
अन्याय जूळम बघे घणा रे, महाजनवर्ग न दक्ष.	तदा. ५
अरसरस खाइ जवा रे, घरे द्विचाराचार;	
एकबीजाना पक्षनी रे, करता अनीतिष न्हार.	तदा. ६
आळ परपर दे घणां रे, करता मारामार;	
कायदाओने तोडता रे, दुःख अशांति अपार.	तदा. ७
हलका नीच तोफानीओ रे, थाता आगेवान;	
संतसभ्य ज्ञाणाजनो रे, पामे बहुअपमान.	तदा. ८
महाजनवर्गने अवगणे रे, सुलेहनीतिनो भंग;	
फूट पडे लष्करविषे रे, भेद ने खेदना रंग.	तदा. ९
ज्ञानी पंडित गृहस्थनी रे, यती घणी हलकाइ;	
धर्मगुरुओ कुसंपीला रे, दुष्टोनी धीढाइ.	तदा. १०
राज्यता सघळ अंगां रे, कोणां भेदाभेद;	
घोरी शारी बघे घणी रे, मगटे पापथी खेद.	तदा. ११
देशराज्यसंवकोणां रे, लक्षण पडतीनां पह,	
हुदिसागरवर्मथी रे, संरथी उन्नति रेह.	

सपजशो ओको सत्य सदाय. तदा. १२

અમારો આતમ ભૂષ મહેરો.

આશાવરી.

અવસર વેર વેર નહિ આવે—૫ રાગ.

અમારો આતમ ભૂષ મહેરો, રાગ ને દેવનો જેને ન ચહેરો;
લેતો આનંદ લેરો.....અમારો૦

અગુરુ લઘુપયાંય રહેલો, ગુણપયાંય મરેલો;
દુનિયાદારીમાં ઢાઢો ને પેલો, ચેતના સાથ મઢેલો. અમારો. ૧
મોટામોટાપંદિત યાવયા, અલસ ન જાય કઢેલો;
બુદ્ધિસાગર પૂર્ણાનન્દી, સેલે જ્ઞાનના સેલો. અમારો. ૨

અમારો અંતર આતમચેલો.

આશાવરી.

અમારો અંતર આતમચેલો, આપ હિ જ્ઞાની આપ હિ પેલો;
સેલે નવનવ સેલો.....અમારો૦

મનવાણીદેહ સુપરેલો, કર્મની સંગે મેલો;
દાસે આનંદરસના ગેલો, ગુરુસેવામાં ઠરેલો. અમારો૦ ૧

અસંખ્યનયદર્શનને મળેલો, નિષ્કામભાવ મરેલો;
અંતરમાં રૂપોગે રહેલો, ગુરુસેવામાં પહેલો. અમારો૦ ૨

આપગુરુરૂપ ધરવામાં વહેલો, પ્રમુખીવનપય ચહેરો;
બુદ્ધિસાગર આતમ મેલો, ઝ્યોતિર્જ્યોત મઢેલો. અમારો૦ ૩

અલખ અમે કોઈના માર્યા ન મરીએ.

આશાવરી.

અલખ અમે કોઈના માર્યા ન મરીએ, દેહ છે નાશી હમ અવિનાશી;
 કોના ઢરાવ્યા ન ઢરીએ.....અલખ૦
 નમ સહુમાંથી પણ નહીં મરતું, હળવાં યદિ ફરીફરીએ;
 છેદાડં મેદાડ ન જરીએ, અગ્નિના લાલ્યા ન લલીએ. અ૦ ૧
 આયુ સ્વયે તનુ માણ પડે તો, કાલ્યા નહિ ધર્યરીએ;
 આતમને કાલ લાય ન વ્યારે, કોને નહીં કરગરીએ. અ૦ ૨
 કરી કેશરિયાં નિર્ભય શૂરા, લીર બની સંચરીએ,
 અંતરમાં આતમ ઉપયોગે, ફક્દ પૈને ફરીએ. અ૦ ૩
 આપોઆપ સ્વરૂપ સમરીએ, ફર્જ અદા નિજ કરીએ;
 શુદ્ધિસાગર આનંદ વરીએ, કર્મભર્મ પરિહરીએ. અ૦ ૪

અલખ અમે મર્યા ન વ્યારે મરશું.

આશાવરી.

અલખ અમે મર્યા ન વ્યારે મરશું, અજ અવિનાશી અમરઅનર હમ;
 પ્રજ્ઞસ્વરૂપ સમરશું.....અલખ૦
 લેહ માણ પંચમૂતમાં મલશે, ટામ અમે નિજ ઠરશું;
 સત્યને છંદી જૂઠું ન કરશું, મય ચંચલતા ન ધરશું. અલખ૦ ૧
 શુદ્ધલનું શુદ્ધલમાં જાણી, વિયોગે શોક ન કરશું;
 આતમવળ સહુ મિથ્યા માની, મોહનું મોહને ધરશું. અલખ૦ ૨
 ઉપલે મરે સહુ શુદ્ધલસ્કંધો, સાક્ષી બનીને વિચરશું;
 શુદ્ધિસાગરવ્રજસનાતન, જ્ઞાનાનન્દને વરશું. અલખ૦ ૩

॥ अरिहंत आत्म नजरे आया ॥

जिनदर्शन मोहनगारा—ए राग.

अरिहंत आत्म नजरे आया, जानें मनशानी नहीं छाया रे. अरिहंत०
 मनराणीछायासे अगोचर, निगई मोहकी छाया;
 अस्तिभाति निरूप है नहि है, ब्रह्मनहारीर पहाया रे. अरिहंत०॥ १
 कहां भक्तों हों अरुहां, पदधारकमपराया;
 पूर्यमानंद पूर्यमाने, परमदम मुराया रे. अरिहंत०॥ २
 ऐसा आत्म सबका साक्षी, हुं तुं भेद बिभाया;
 बुद्धिसागर भाषोभाषी, परनेभर परनाया रे. अरिहंत०॥ ३

आत्म! कर्मसे कुछ न डरना.

सोरह.

कर्मसे कुछ न डरना, आत्म !! कर्मसे कुछ न डरना;
 कर्मका स्वभा जागंशं नहि, निर्भय होकर फिरना. आत्म.
 आत्मज्ञान ब्रह्मसे कर्मतर, क्षणसे रिगसे सबचना;
 कापों करुणों निर्लेपभावे, कर्म न ले कुछ अपना. आत्म० १
 आत्म उपपाने सब करुणों, हिसछी भोति न धरना;
 काना ली पिउं करहु न डरना, अप्पा होखत डरना. आत्म० २
 भव बेबलका सेदहुं डरना, आत्मबहुं लहरना;
 बुद्धिसागरआनंदहरना, भाषोभाषहुं ठरना. आत्म० ३

अनुदर्शन घटने पाया.

जिनदर्शन मोहनगारा, जिनसे कर्महट्ट पसरता रे—ए राग.

बहुदर्शन घटने पाया, पर आनंदसे उभराया रे. बहु०
 भाषोभाष बहु सबकाया, नारक नही बरना;
 पूर्यमान ६ पूर्यमाने, परमदम परमाया रे. बहु० १

अलख अरूपी अज अविनाशी, अनंतशक्ति सुहाया;
 सबका साक्षी चैतन्य चिद्यन, परापश्यंती गाया रे. प्रभु० २
 चाह अचाह न त्याग ग्रहण नाहि, आपमें आप समाया;
 बुद्धिसागर शुद्धोपयोगे, आप प्रभु हो नाया रे. प्रभु० ३

आतम!!! पीजा अमीरसप्याली.

सोरठ.

आतम!!! पीजा अमीरसप्याली, जेनी घेनधी जग भूलातुं;
 मगटे आनंदलाली.....आतम०
 ज्ञाननी प्याळी अनुभवकाफां, मेयपन्नालावाळी;
 ध्याननी अग्निथफी ज उकाळी, संतयोगीजन प्यारी. आतम० १
 अमीरसप्याली पीतां सुमारी, मगटे न उतरी उतारी;
 जन्ममरणनां स्वप्न टळे सहु, मेमे पीवो नरनारी. आतम० २
 आनंदशांतिनी घेन चढे बहु, निर्मळदिल अजवाळी;
 बुद्धिसागरमस्तककीरी, व्रक्षसुदाइ निहाळी. आतम० ३

संतो!!! आतमरूप समरना.

आशावरी.

संतो ! आतमरूप समरना, मायासँदे जन्म रु मरणा;
 निजउपयोगे तरना.....संतो०
 कालका काल महाकाल तुं, तेरा न जन्म रु मरणा;
 निश्चयनयसँ वंध न मुक्ति, अंतरदृष्टि घरना. संतो० १
 आतमरूपका ज्ञान विना कलु, पिटत नही मोहभ्रमणा;
 ज्ञान विना सबसाधन निष्फल, लाखचोराशीमें फिरना. संतो० २
 आपोआपकुं जानो संतो, भवसागरकुं उतरना;
 बुद्धिसागर अलख निरञ्जन, परमात्मपद वरना. संतो० ३

आत्म ! चारवरणरूप धावो.

आज्ञाचरी.

- आत्म !! चारवरणरूप धावो, सहजपणे सन्दर्भणी वर्ग न;
 समशी शिरगुल पावो.... आत्म०
- धारे वर्णने रसागोननोनो, सेरायी शुद्ध करावो;
 निष्कामपावे सेरा ने भक्ति, करी रपो शुद्धनो न्हावो. आत्म० १
- आत्मनभुनुं शुद्ध चरण छे, पूनाय पठेनुं ते भावो;
 सेवक वग कोइ स्वाधी बने नही, शुद्ध अर्प दिल लावो. आत्म० २
- शुद्ध बन्धा पली आत्मगुणोनो, सेरा ने ध्यापार धारें;
 मन इन्द्रियादि पशुपालनपो, वैद्यपणुं न सुहावे. आत्म० ३
- दोषविहारोद्यु सायां, धर्मपुद्ग करी फारें;
 मोहने जाते सहजगरां, सत्रिय आत्म धावे. आत्म० ४
- सत्रियधर्म अरिहंत पदवो, अंननां भगदावो;
 परिपह उरसगें स्थिर धावो, मोहने पारो हडावो. आत्म० ५
- रागद्वेष ह्यायी सत्रिय, वर्गपणे धे जावो;
 ज्ञान ने ध्यान समाधिपोगे, केवळज्ञान जगावो. आत्म० ६
- समरसभावे केवल भगटें, प्राज्ञान आप सुहावो;
 बाह्यवर्गमां मुंछे ते मूर्ख, आत्मवर्ण कमावो. आत्म० ७
- सत्त्वरजसने वननी प्रकृति, कर्मणी न्यारा धारो;
 त्पारे सिद्धपुद्गपरमात्म, परमग्रहने पावो. आत्म० ८
- मनतनत्राणी साधन तेयी, आत्मवर्ग जनवो;
 बाह्यजगन्मां वर्गना मोटे, पशुवज्जने दुःखदावो. आत्म० ९
- आत्मना उदयोने एवा, भावना निश्चय धावो;
 भावनायी आचार भगटतां, सम्यक्त्व द्विजत्व पावो. आत्म० १०
- आत्ममां ज्ञानचास्त्रिवर्णनो, करवो अविर्भावो;
 शुद्धसागर आनंदरसजुं, पान करी प्रभु धावो. आत्म० ११

ब्रह्मसागरमां समाणी,

सहिषां मुने भय लाग्यो एक दिनको. ए राग.

ब्रह्मसागरमां समाणी, नदीओ ब्रह्मसागरमां समाणी;
 सागरमां भळीदर्शननदीओ, वनी सागरनुं पाणी, नदीओ०
 ब्रह्म, सत्ताए एकास्मा छे, वीरमधुनी वाणी;
 बुद्धि ध्यानसमाधि लहीने, आत्ममांदि विलाणी. नदीओ० १
 पंडितो वादंवादा करीने, करता ताणाताणी;
 ब्रह्मसागरमां उंटा उतरतां, भूल करेली जणाणी. न० २
 एकेरुदृष्टिए दर्शन प्रगट्यां, हठनिजपक्षनो ताणी;
 सर्वदृष्टिसापेक्षाए घट, जाणंतां गुणखाणी. न० ३
 सर्वे मत पंथ दर्शनपांही, समताए मुक्ति प्रमाणी;
 दुर्गुण टाळी सहुण लेतां, पायो प्रभुनो निशानी. न० ४
 मतपंथ दर्शन निर्मोही थै, ईश्वर लेजो पिछानी;
 बुद्धिसागरब्रह्मसागरमां, ब्रह्मभावे भळो ज्ञानी. न० ५

प्रज्ञो ! तुज सागर समनयवाणी.

सहिषां मुने भयलाग्यो एक दिनको. ए राग.

प्रभो ! तुज सागरसय नयवाणी, सर्वदृष्टि ज्यां समाणी. प्रभो !!!
 जेटलावचन पथो छे तेटला, नयदर्शन रखो जाणी;
 सापेक्षे नयदृष्टि अनेकान्त, -श्रुतसागरमां समाणी. प्रभो० १
 तरंगसमा मत दर्शन पन्थो, उपजे विणसे ल्यो जाणी;
 असंख्यनयनी दृष्टिए ध्रुवता, ब्रह्मसागरनी मानी. प्रभो० २
 केवलज्ञानी महावीर प्यारो, उपदेशशैली पिछानी;
 बुद्धिसागरब्रह्मसागरमां, स्नानकरी थयो ज्ञानी. प्रभो० ३

खरी ए प्रभु पाम्यानी निशानी,

सोरख.

खरी ए प्रभु पाम्यानी निशानी, सात्विकज्ञानने सात्विकभक्ति;
आनंदजोय क्योणी.....खरी.

देहाप्यास रहे नहि मननां, होय न ताणाताणी;

आंखोमां अरु दित्यां दया बहु, हृदि नही अभिमानी. खरी० १

रागद्वेषनी हृदि इणाणी, सत्यने मोठावाणी;

न्याय नीतिवर्तन गुणस्वाणी, समता दिल प्रगटाणी. खरी० २

अनासक्तने आत्मज्ञानी, बरें साव्य पिछाणी;

बुद्धिसागर ओवंतां मुक्त, कर्मयोगी पस्तानी. खरी० ३

आत्म!!! कर्मयोगी तब मानुं.

आत्मखरी.

कर्मयोगी तब मानुं, आत्म ! कर्मयोगी तब मानुं. आत्म.

लाखोकाविर्नाशोवबे, पीर भेसमनापुं;

मानापमाननां लामालाने, हर्ष न शोक पिछानुं. आत्म० १

जीवननरणमां हर्ष न बिडा, योगोपपुं नहि छानुं;

कर्तव्यो करतां रहेवानुं, दिल सहृणुनुं ठापुं. आत्म० २

सार्सनिःसंगभावे मझानुं, जीवन बहे पस्तानुं;

अहंछिनुं धीज दहापुं, छानो रहे नही भालु. आत्म० ३

बिदानंदमय चेतन मापुं, अनुभवमांही जगापु;

बुद्धिसागर आत्मभालु, न्हापुं बापु मझानुं. आत्म० ४

चावो ज्ञानानन्दपान.

चावो ज्ञानानन्दपान, अमीरसी चावो ज्ञानानन्दपान.

आतमाऽसंख्यप्रदेशे उपज्युं, अनुभववेलीसुतान;

दरामेघना जलधी सिंचाणुं, संयममंडपतान.

अमी० १

चारित्रकाथो समकिनचूनो, मेळवतां वये वान;

सरयसोवारी एकतापेलधी, वीडां बहुगुणवान.

अमी० २

संतजनोने पाननां वीडां, आपी करो सन्मान;

बुद्धिसागरपरमानन्दमां, वनी गयो गुल्तान.

अमी० ३

आतम !!! अनुभवजांगकुं पीना.

आशावरी.

आतम !!! अनुभवजांगकुं पीना, ब्रह्मजीवनसें जीना. आतम०

ध्यानशिलापर गुणमशाला, वाटके करना घीना;

समताजलसें सम्यग् धोना, उपयोगे हो लीना.

आतम० १

दिलप्यालामें अनुभवजांगका, आनन्दरसकुं पीना;

बुद्धिसागर आत्म उजागर, प्रगटे परम मधु चिह्ना.

आतम० २

हमेरा घरकुं हमने पिछाना.

आशावरी.

हमेरा घरकुं हमने पिछाना, आदि न अंत न देहधी न्यारा;

ज्ञानानन्द बलाना.....हमेरा.

बलता न जरता न खरता न पढता, असंख्यप्रदेशी माना;

काला न पीला न राता न भेता, लंबा न चौडा जाना. हमेरा० १

उंचा न नीचा न भारे न हल्का, स्पर्श न शब्द न ठाना;
 बावन बहार परासे न्यारा, तुर्यातीत ठिकाना. हमेरा० २
 निद्रा न स्वप्न न जाग्रत जूदा, निर्लेप नभ उपमाना;
 घट घट व्यापक ज्ञानी सो समजे, पीना नहीं निहां खाना. हमेरा० ३
 पिंड न खंड न पूर्ण अखंडित, अज अविनाशी सुहाना;
 बुद्धिसागर ब्रह्मस्वरूपी, हमघर हममें समाना. हमेरा. ४

हमने ऐसी हवा खूब खाई.

आशावरी.

हमने ऐसी हवा खूब खाई, आधि न्याधि उपाधि टळी सब;
 आनंदधेन उवाइ.... हमने०
 वायुसे न्यारी अपरंपारी, तिनधुवन नाहि माई;
 सबमें हे वह सबसे न्यारी, भ्रांति बिटे प्रगटाई. हमने० १
 सत्यचिदानंदरससे रसाई, ज्योतिज्योतिरूप छाही;
 जन्ममरण नहि राग न द्वेषा, डलटी अखियां सुहाई. हमने० २
 मन बुद्धि चित्त नहि अभिमाना, घटघटमेंहि समाई;
 बुद्धिसागर ब्रह्म हवा स्वच्छ, पाई न गातां गवाई. हमने० ३

हमेरा आत्म तीर्थ अपारा.

आशावरी.

हमेरा आत्म तीर्थ अपारा, दर्शनज्ञान चरणमय आत्म;
 सबतीर्थ आपारा.... हमेरा०
 आत्म तीर्थमें नाहीं उपाधि, है नहीं मोहमचारा;
 आत्मतीर्थसे सब तीर्थकी, उत्पत्ति निर्भारा. हमेरा० १

ज्ञानानन्द प्रकटता जहां है, वह तीरथ है प्यारा;
 ज्ञानसमाधिसे आत्मतीर्थका, ज्ञानानन्द उजियारा,
 आत्ममें सब तीर्थों समाये, जानत नाहि गमारा;
 बुद्धिसागर आत्मतीरथ, आपोआप विचारा.

हमेरो० २

हमेरो० ३

हमेरो आत्मप्रभु है प्यारो.

हमेरो आत्मप्रभु है प्यारो, घटघटन्यापक जगमें विलासी;
 सबमें है सब न्यारो....हमेरो०
 आत्मवण दिल क्षण न सुहावत, लागत जग सब खारो;
 जल बिन कमल न मत्स्य न जीवत, जगजीवन आधारो. ६० १
 हिंदु मुसल्मीन पारसी खोस्ति, बौद्ध रु जैनमें धारो;
 सबे प्राणीमें है प्रभुआत्म, उच्च न नीच नठारो. ६० २
 राम रहमान अरिहंत हरिहर, नाम अनेक प्रकारो;
 बुद्धिसागर प्रहसमहावीर, सच्चिदानंद अपारो. ६० ३

आत्म !!! मोहसें नहि भरमाना.

सोरठ.

आत्म ! मोहसें नहि भरमाना, मोह महाशयतानअरि है;
 उसकुं न दिलमें खाना.....आत्म०
 काम क्रोध मान माया लोभ रु, निन्दा मोह है जाना;
 सर्वशुभाशुभ कल्पना मोह है, उसकुं न दिलमें खाना. आत्म० १
 जवतक दिलमें मोह प्रगटता, तवतक ज्ञान क्या ध्याना;
 यावन् रागरु द्वेष है दिलमें, तावन् तुम दुःखस्ताना. आत्म० २

मोह पराधीन है तुव मारव, मारव तेरा न दाना;
 मोहगुनारोपनामे नौबो, करने है मोहवाना.
 भावय ! छोड़ दे मोहगुनारी, ज्ञानमें हो मारवाना;
 बुद्धिमागर मानय अपने, हो जा महादस्ताना.

भावय ३

मानय ४

हमने पेंसी समाधि लगाइ.

आठारती.

हमने पेंसी समाधि लगाइ, ध्यान क ध्यानाभ्येसकों बंद न;
 मन बुद्धि बिसराइ. हमने०
 नाम क रूपको मोह नहि कटु, वासना सबहि रिलाइ;
 रिंद प्रसादको आश्रय नहि कुठ, उलटिभस्त्रियां गुहाइ. हमने० १
 राग न द्वेष न ईर्ष्य न बिना, अनंतउपोधि जगाइ;
 अनंतभानंद बलदूषो हृदयमां, निरुगइ मोहलदाइ. हमने० २
 बंध न मोक्ष न जन्ममरण नहि, सपना मयता न कांइ;
 बुद्धिमागर प्रसन्नहारीर, परमब्रह्मा पाइ. हमने० ३

खेलुं लुं हुं तो धात्रीगरनी चात्री.

खेलुं लुं हुं तो धात्रीगरनी चात्री, धात्रुं न रात्री नरात्री. खेलुं०
 आवमनटकी माया विद्वज्जन, जाने नुं ? ब्राह्मण फात्री;
 आवमनमयं मकृति माया, तावे ये रही नात्री. खेलुं० १
 मकृति रही नौरोपर गात्री, ब्रह्मदासी धनी छात्री;
 निःसंग साक्षी आवर ईश्वर, बिभ्रयां रहियो मात्री. खेलुं० २
 सेन हमारा अगम अपारा, जाने नहीं जदयानी;
 बुद्धिमागर आत्मसेत्री, खेलुंनो थयो रात्री. खेलुं० ३

हमने ध्यानपतंग उड़ाया.

आशावरी

हमने ध्यानपतंग उड़ाया, उलटीअखियांसे देखत हम;

सुरतातान लगाया.....हमने०

अनुभवज्ञानकी दोरी लंबी, उसका पार न पाया;

आत्मगमनमें उंचा उड़ता, आनंदलहरे सुहाया. हमने० १

श्रुतज्ञानका दीगर साथे, बुद्धिप्रकाश बड़ाया;

बुद्धिसागर केवलज्ञानकी, ज्योतिमें ज्योति समाया. हमने० २

आत्म!!! तुम सबसे हो न्यारा.

आशावरी.

आत्म तुम सबसे हो न्यारा, नामरूपस भिन्न निरञ्जन;

चिदानंदआधारा.....आत्म०

नामरूपमें आत्म तुम नहि, यशअपयसमें न्यारा;

दुनिया देखत सो नाहि तुम हो, आप स्मृति लें प्यारा. आत्म० १

पुण्य पाप फल सुख अरु दुःखमें, मानामानमें न्यारा;

उच्च नहि अरु नीच नहीं तुम, मोहका सब है पसारा. आत्म० २

अज्ञ अविनाशी अलख अरूपी, ज्ञानमें है उजियारा;

बुद्धिसागर परब्रह्म तुम, मिटगया सब अधियारा. आत्म० ३

हमने अनहदवाद्य बजाया.

सोरठ.

हमने अनहदवाद्य बजाया, तनमनना भान ज विसराना;

पार न ध्वनिका पाया.....हमने०

सर्ववृत्तियां तन्मय होकर, आप हि आप सुनाया;

आप हि गाया आप हि पाया, अनहद आनंद छाया. हमने० १

पद चक्रोक्तं भेद गगनगङ्गा, जितनिष्ठान चढाया;
 ध्याता ध्येय ६ ध्यान कछु नहि, कथनीमें नहि माया. हम
 अनहदध्वनिसे अग्रे जाकर, परापारकुं पाया;
 बुद्धिसागर पेसे सो माने, गानेसे न जनाया. हम

आत्म!!! निजनो सेवा सारी.

जाग्रजरी राग
 आत्म!! निजनो सेवा सारी, निजभक्ति गुणकारी. आत्म०
 आत्मशुद्धिअर्थे द्रव्यने, भावयो सेवा सारी;
 देहदेवदमां आत्मदेव छे, भक्ति करो भयकारी. आत्म०
 मनवचतनुकुं रक्षण पुष्टि, मन नसंख्य धारी;
 आत्मने परमात्म करवा, समजो अपेक्षा विचारी. आत्म०
 गुण प्रगटाववा दुर्गुण हरवा, निजआत्महितकारी;
 उपकार सत्कर्म भक्तिने सेवा, आत्मशुद्धिकारी. आत्म०
 आत्मनी करे आत्म सेवा, भक्ति अपेक्षा धारी;
 आत्मभक्तिर आत्म प्रगटे, परमात्म सुखकारी. आत्म०
 अष्टांगयोग ते आत्मभक्ति, चरणसेवा जयकारी;
 स्नानपानादि सयज्जी प्रवृत्ति, सेवारूप छे सारी. आत्म०
 सम्यग्ज्ञानीनी सर्वप्रवृत्ति, -वृत्ति छे सेवा प्यारी;
 बुद्धिसागरआत्मप्रभुनी, सेवा असंख्यप्रकारी. आत्म०

हमारा भजनोक्तं नहि गाना.

आज्ञावरी.
 हमारा भजनोक्तं नहि गाना, हम है पागल बड़ा दिवाना;
 तुमभी होगा दिवाना.....हमारा०
 कचापारद खाना जैसा, जैसा सोमल खाना;
 ऐसे ज्ञानविना भजनोक्तं, गानेसे पस्ताना.
 हमारा० १

गात गवैया भजनोकुं बहुत, ऐसा न होत है गाना;
 वही भजन है अनहर्ध्वनिदा, मन होवत मस्ताना. हमारा० २
 ज्ञान ग्रहण कर पदगानेसे, त्रिवपुर श्रुति जाना;
 बुद्धिसागर पहा जो है, उसका अच्छा गाना. हमारा० ३

हमकुं जाने सो है ज्ञानी.

आशावरी.

हमकुं जाने सो है ज्ञानी, जाने क्या हमकुं अज्ञानी;
 हम आतम गुणखानि..... हमकुं.
 दुनिया शोधे सो अज्ञानी, समझे क्या दुनिया दिवानी;
 हमकुं जाने सो हमकुं पावे, लेना हमकुं पिछानी. हमकुं० १
 हम नहि तनुमनधनजडवस्तु, अग्नि वायु न नभ पानि;
 बुद्धिसागरशुद्धातमही, अंतर्ध्वनि यह जानी. हमकुं० २

अब हम अवधूत होकर फिरते.

आशावरी.

अब हम अवधूत होकर फिरते, आतम अवधूत मस्तदशमें;
 नार्ही जीते नर्ही मरते..... अब०
 दुनिया दिवानी च्हाये सो बोलो. हम नर्ही कोउसें डरते;
 आतममें हम मग्न भये है, आतम सहेलकुं करते. अब० १
 सबसें न्यारी गति हमारी, उलटी नदी उतरते;
 वर्तन पागल जैसा हमारा, नक़ल करे सो मरते; अब० २
 कबहु हमारी संग न करना, करते सो न उगरते;
 बुद्धिसागर आनंदधन हम, आतम आप समरते. अब० ३

मनुष्यो!!! करदो परउपकारो.

आश्वासनी.

मनुष्यो!!! करदो परउपकारो, तन घन ऐंळे न हारो. मनुष्यो० ॥

अवसर धळियो फेर न आवे, मळे न मनु जन्मारो;

गयो अवसर पाजो नही आवे, करो ह्यो जन्म सुधारो. मनुष्यो० १

दुर्गुण दुर्व्यसनोने निवारो, संनसमागम धारो:

दोष जेव्हां सहस्र देसो, दुःखीनां दुःख टाळो. मनुष्यो० २

मोह शयताननुं कथुं न करदो, करदो धर्मविचारो;

उपकारनो प्रतिबद्धो न ह्णो, काम मगटो मारो. मनुष्यो० ३

काया माया अहंता न करदो, परदो धर्माचारो;

दान दया दम सप्त आचरदो, निर्दोषजीवन गाळो. मनुष्यो० ४

परपीडार्थी पाप छे मानो, निजपरिणतिने सुधारो;

शुद्धिसागरमधुभक्षिणी, निजभातपने उदारो. मनुष्यो० ५

हमारा वर्तन सचही तमासा.

आश्वासनी.

हमारा वर्तन सचही तमासा, कथनी रहणी सची न झूठी.

जलविचमें ज्युं बसासा.....हमारा०

हम सर्वज्ञ नहीं है संतो!!! संतोके हम दासा;

लिखे पत्रे हम बालक सेला. भास्तुं तोतडी भाषा. हमारा० १

हमहुं हम न पिछान शकें, स्वप्नसरीखा विलासा;

दुनिया हमपर कबहु न रखना, गुरुपनका विश्वासा. हमारा० २

गति हमारी मधु जानत है, हम है मधुका प्यासा;

शुद्धिसागरमधुभक्षिका, देखा दिव्य तमासा. हमारा० ३

आत्म!! सद्गुणसें सुख पाता.

आशावरी.

आत्म सद्गुणसें सुख पाता, दुर्गुणसें दुःख पाता.	आत्म.
सद्गुणसें किमत है जनकी, होता जगमख्याता;	
राज्य व लक्ष्मीकी किमत नहि कहूँ, दुर्गुणी सत्ता खाता.	आत्म० १
दुर्गुणी ध्यसनी चक्रोंकुं कोउ, अंतरसें नहि खाता;	
इसलिये दान दया दम संयम, ज्ञान विवेक महचा.	आत्म० २
सद्गुण वण तन धन यौवनकी, किमत कौही न शाता;	
शेठ राजा हुये तोभी कुछ न, मगहन दिलमें अशाता.	आत्म० ३
न्याय नीति भक्ति उपकार न, क्या दिलमें हरखाता;	
मोहमें माता जदमें राता, एकदिन नकेमे जाता.	आत्म० ४
यत्र तत्र सद्गुण पूजाता, सद्गुणी नहि पस्ताता;	
पुद्धिसागरसंतकी संगसें, गुणगण दिल प्रकटाता.	आत्म० ५

प्रभु म्हने कोटि उपाये उगारो.

आशावरी.

प्रभु म्हने कोटि उपाये उगारो, लखुं उपदेशुं भूल हजारो;	
अवगुण दोष अपारो.....प्रभु.	
बालक उन्मत्त जेको बर्नाने, करुं हुं जे जे लवारो;	
सत्य जूठ सद्गु जाणे प्रभो तूं, शुद्ध करीने उद्धारो.	प्रभु० १
एक पलकमां तैं उद्धार्या, मुज सरीखा हजारो;	
मुज दोषो साधुं नहीं जोशो, फक्त दया करी वारो,	प्रभु० २

गांदो घेजो पण भक्त हुं तारो, तुं छे माणपी प्यारो;
 अलख अकल तुमने न लगुं हुं, तेमां नहो दोष मारो. प्रभु० ३
 तुन स्मरंवां यत्न करंवां, मगटे दोष बिकारो;
 सबजापी नबजो हारे त्यां, करखो न्यायबिचारो. प्रभु० ४
 अज्ञानी हुं भूतुं तेमां, भूत्यो हेतु मुबारो;
 तुन शरणे आज्या पजो मारो, तुन बिर छे सहु भारो. प्रभु० ५
 तारो हवे ने ज्ञानी भूने, हुं अज्ञान छुं बाजो;
 तारो जगारो तनारो आधारो, दोष हवे शुं मारो. प्रभु० ६
 जेबां बुद्धि तेबी रीते, यपो हुं पदावीर तारो;
 बुद्धिसागर प्यारे आरो, अरजी वरमां स्वांकारो. प्रभु० ७

जगत्में हम है सबसे नठारा.

आशावरी.

जगत्में हम है सबसे नठारा, सबबाबोंकी निंदा जगतक;
 तबतक हमही नठारा..... जगत्में०
 जगतक राग र दोष मगद्वन है, तब तक दोष अपारा;
 गुर्जापनाका क्या अहंकारा, जगतक दिलमें बिकारा. जगत्में० १
 निंदोतो सब हमकुं निंदो, यो हमकुं बिछारा;
 हमही हमकुं निंदत गर्हत, पथाचाप अतारा. जगत्में० २
 ज्ञानपनाका गर्व क्या करना, हम है मूर्ख गवारा;
 रक्तवारी हम करत लवारा, हमपर मोहसवारा. जगत्में० ३
 परब्रह्मनहारीराममुखा, शरण किया सुखकारा;
 बुद्धिसागरसंतजनोंकी, संगत्से है उदारा. जगत्में० ४

जगतमें सबसे हम है सारा.

आशावरी.

- जगतमें सबसे हम है सारा, सर्वद्रव्य निजधर्मसे सारा;
कोउ न बतें नठारा..... जगतमें ॥
- सापेसासे सारा नठारा, मन बुद्धिसे विचारा;
जह चेतन निजभावसे सारा, ए सब है व्यवहारा. जगतमें १
- चिदानंदमय ब्रह्म प्रभु है, आत्म हम निर्धारा;
जह जग करत है सेवा हमारी, निश्चयसे अविकारा. जगतमें २
- निश्चयनयसे कर्म न हम है, हम है आत्म धारा;
अनंत गुण पर्यव एकरूपी, राग रु रोपसे न्यारा. जगतमें ३
- वेना नहि आत्म धिकारा, ज्ञानानंद आधार;
बुद्धिसागर आत्म हम है, निश्चय उपयोग धारा. जगतमें ४

हमारा मनका नहि है ठिकाना.

- हमारा मनका नहि है ठिकाना, गति हमारी हमहि जाने;
हमकुं बिसरजाना..... हमारा;
- गुरुगमविन मत्कृतभजनोपर, आकीनकुं नहि छाना;
जिनवर गणधर ऋषि मुनिवरकी, वाणी करणी प्रमाना. हमारा १
- बुद्धि हमारी नयबहुंरंगी, प्रभुपरभये है दिवाना;
हम है हमारे तानमें रसिये, हमकुं न छेडो श्याना. हमारा २
- हमकुं कबहु नहि अनुसरना, करना महावीरध्याना;
बुद्धिसागर अनंत ब्रह्महै, आपोआप मकाना. हमारा ३

दयासम धर्म न को जग सारो.

राग आशावरी. सोरठरागेणाऽपिगीयते.

दयासम धर्म न को जग सारो, दयाविना प्रभु दर्शन नहीं छे,
हिसानुदिवारो....

.....दया०
दयाविषे सत्य तर जप भक्ति, समाइ जाय विचारो;

दयासमो कोइ धर्म न मोछो, जीउदया चित धारो. दया० १

रहेनविना रहिमान मछे नहीं, दया प्रभुरूप धारो;
द्रव्यने पाव दयायो अज्या, तेना अधमांसारो. दया० २

दयाविनानु सत्य छे जूहुं, न्याय ते मोइ विकारो;
अहिसानो वृत्तिपट्टि, धरतां पर्याधारो. दया० ३

सत्य दयावंत जगमां सबळा, निर्दय नबळा धारो;
हिसक लोकोयो प्रभु दूरे, मानवमव नहीं हारो. दया० ४

प्रभुवहावीरे दयाधर्मयो, कोपो विशोद्वारो;
बुद्धिसागरदयाधर्मयो, लोको !!! आतप तारो. दया० ५

क्षमापना.

आपस्वभावमां रे अश्रूत सदा मगनमें रहेंना. ए राग.

सयळा जीवने रे, आज स्वमातुं साचा भावे,
लोप मान माया ने लोमे, जीवो हण्या हणाय्या;
ताप्या परिताप्या जे में, आजे सर्वे स्वमान्या. सयळा० १

शाने कामे जीवोनुं, पूरुं कीधुं भावे;
सचोरावो योनि भमतां, स्वमातुं सपतादावे. सयळा० २

मनमां अन्वर्जीवोना, घातक कयां विचारो;
विचारोने गर्हुं छे, त्यागुं हिसाचारो. सयळा० ३

एकेन्द्री आदिथी मांडी, पंचेन्द्री सहुजीवो;	
करी करावी हिंसा निंदु, गर्हु पापी दावो.	सधळा० ४
हिंसा जूठु चोरी शारी, कुकर्म निंदु जाणी;	
परिग्रहयोगे हिंसा कीधी, स्वमावुं धर्मने आणी.	सधळा० ५
गुद्धादिकहिंसककार्योथी, मार्या जीव स्वमावुं;	
धर्मभेदना द्वेषे मार्या, पश्चात्तापे भावुं.	सधळा० ६
गृहावासमां सर्वारंभे, मारेलाने स्वमावुं;	
त्यागावस्थामां परमादे, संताप्याने शमावुं.	सधळा० ७
मिथ्याविरतिकषाययोगनां, निंदु गर्हु पापो;	
आस्रवकर्मो निंदु गर्हु, माफो जीवो आपो.	सधळा० ८
लढाई टंटा द्वेषने निंदा,—करी जीव संताप्या;	
रागद्वेषे कामे मुंझी, जीवो जे जे काप्या.	सधळा० ९
पशुपंखी जलचर संताप्यां, कूडां दोधां आळो;	
हांसी चाढीचूगली कीधी, दीधी द्वेषे गाळो.	सधळा० १०
दुःखियाना न्याये अन्याये, हिंस्या जेजे माणी;	
अधर्ममांही धर्मने मानी, अशुद्धपरिणति आणी.	सधळा० ११
अधर्म कीधा सधळा निंदु, कीधा दुष्टविचारो;	
इष्पांथी पापो जे कीधां, निंदु पापाचारो.	सधळा० १२
अनंतमवनां पापो निंदु, बैरनी वृत्ति त्यागुं;	
रागकावनी वृत्ति त्यागुं, सर्वने पापे छागुं.	सधळा० १३
निमित्त येने अन्यजीवोने, कर्मो जे वंशाव्यां;	
मनवागो कायाथी कंई पग, मनडांने दुहाव्यां.	सधळा० १४
मैथुनआदिकर्म जे कीधां, सेतो आदि कर्मो;	
तेथो जीवो जेह विगास्या, उरदेश्या जे भयो.	सधळा० १५
दुरगे आव्या जीवो मार्या, साधु हग्या हणाव्या;	
देवगुलने धर्मनी निंदा, कीधी जीव सताव्या.	सधळा० १६

- जीवोंने शत्रुओं को मारा, तेजीने ज मरान्या; सपञ्चा० १७
 मायांने बन्धो अनुमोषा जे, आवे तेह खमान्या।
 आजन्मगी कोइ जीवो उपर, रहो वैरदुर्बुद्धि; सपञ्चा० १८
 निद्रु गर्हु सयल्लं भावे, करुं आत्मनी शुद्धि।
 देवोंने देवीओ निशां, निद्रुं गर्हु दोषो; सपञ्चा० १९
 गुरु उपर भगटेन्हा निद्रुं, गर्हु सयल्लं सोपो।
 जूडी साक्षां पूरी निद्रु, धरुं न मनमासक्ति; सपञ्चा० २०
 देवगुरुने धर्मसंतनी, करी जे जे कनकल्लो।
 भिन्न गुरु खांदोह करुं जे, गुण उपर नरकारो; सपञ्चा० २१
 धर्मशास्त्रने जूडां मान्यां, निद्रु मिथ्याचागे।
 भरतपरस सह जीव लडाव्या, धर्में हिसा कीर्षी; सपञ्चा० २२
 पराई कृद्धि ओळवो लीपां, हिसा करीति ल पो।
 बीतराग धुनिवरने संपनी, साक्षां ज खपावुं; सपञ्चा० २३
 सर्वजीवो छे आनयसरखा, निशय मनपां लावुं।
 मन्यजीवोना बहु अपराधो, कोडा जे आभयमां; सपञ्चा० २४
 पारी लारी पणुं खमावुं, रहुं नहि भयदस्मां।
 अन्तरजीवोना दोषो देखो, जगगं ह्यका पाट्या; सपञ्चा० २५
 आळो दीपां अनुमानेने, शुभ-विशाम ननाहपा।
 वैरतगो प्रविबदलो लेवा, कीशा कावाशवा, सपञ्चा० २६
 मन्योनी अपकीर्ति करवा, कीशा जे मन-नावा।
 नातनात ने देखोममां, संतर-उरमां कीषां; सपञ्चा० २७
 नारद जेवां कामो जे जे, ते ने खपावो लीपां।
 साधुसाधुने ज लडाव्या, धर्मिआंने अडाव्या; सपञ्चा० २८
 सरलजनाने बहु सरडाव्या; को ने खूब चडाव्या।
 रहस्य जिहो मन प्रकाश्यां, विश्वसं ने विजास्या; सपञ्चा० २९
 मन्यजीवो दुःखी बहु-पाव, एता मार्ग प्रकाश्या।

- મનવાણીકાયાથી દુષ્કૃત, કીધાં જે જે કરાવ્યાં;
 અનુમોદાં તે નિંદુ ગદ્દુ, યાદ જે આવ્યાં નાવ્યાં. સઘળાં ૩૦
- પૃથ્વી પાણી વાયુ અગ્નિ, વનસ્પતિ ત્રસ પાણી;
 ભવોભવ આ ભવ સર્વે સ્વમાયું, પથાચાપને આળો. સઘળાં ૩૧
- હિંસાના ઉપદેશો આપ્યા, અને અપાવ્યા સંક્યા;
 લલ્યા લલ્યાવ્યા હિંસક ગ્રન્થો, કરી સ્વમાયું હિંસા. સઘળાં ૩૨
- રાત્રીભોજન કર્માદાનને, ભોજનપાણીયોગે;
 ભોગ અને ઉપભોગે જીવો, હણિયા યંત્રમયોગે. સઘળાં ૩૩
- સ્વાર્થદંડને અનર્થદંડે, હણિયા જીવ હણાવ્યા;
 સ્વમું સ્વમાયું મિત્રભાવથી, સંકટમાં સપટાવ્યા. સઘળાં ૩૪
- શિષ્યો ભક્તો ગુરુવંધુઓ, દુષ્ટજનોને સ્વમાયું;
 રાગને રોષ કરુ નહિ કોથી, વીરમધુ દિલ ધ્યાયું. સઘળાં ૩૫
- સંઘ ચતુર્વિધ વર્ણ ચતુર્વિધ, સર્વજ્ઞાતના ત્યાગી;
 સ્વમું સ્વમાયું હસ્ત જોડીને, વેજો સર્વે માફી. સઘળાં ૩૬
- પરમેશ્વર વે મુજને માફી, રહું નહીં અપરાધી;
 વતું સદા હું નિરપરાધી, કરું ન આધિ ઉપાધિ. સઘળાં ૩૭
- મધુમહાવીરવચનામૃતથી, જાગી ઉઠયો જાણી;
 સમાપના છત્રીશો રચી શુભ, નિજ આત્માર્થપ્રમાણી. સઘળાં ૩૮
- સર્વે જીવો સ્વમું સ્વમાયું, વૈર ન કોડ્યી રહિયું;
 સર્વે જીવો મિત્ર સરીત્તા, સમાપના દિલ વહિયું. સઘળાં ૩૯
- મેસાળામાં કરી ચતુર્માસ, સમાપના શુભ કીધો;
 સમાપના જે કરશે જીવો, તેનો થાયે સિદ્ધિ. સઘળાં ૪૦
- વૈરવિરોધ રહિત જગ થાયો, શાંતિમંગલ વરણો;
 બુદ્ધિસાગર આનંદ પાપી, સિદ્ધવુદ્ધ થૈ ઠરણો. સઘળાં ૪૧

साधुभाइ!!। मनवशकरणा न सहेला.

सोरढ.

साधुभाइ मनबद्ध करना न सहेला, ज्ञानी वरसो गए बहुत लपसी;
 मनमारण मुश्किला.....साधु०
 हरिहरब्रह्मान्यास न जीते, सबमें है सबसें अकेला;
 अनेकरूपसें मनके बन्ध जग, खेले अगणित खेला. साधु० १
 कबहुक दीनने कबहु मर्द है, कबहु दक्ष थकेला;
 कबहु आत्मबद्ध होइ बर्ते, छटकी करत बहुफेला. साधु० २
 मन ओर आत्म भिन्न हुये तब, मिलता है मुक्तिमहेला;
 बुद्धिसागर आत्मजीतसें, मन नाहि दक्ष रु थहेला. साधु० ३

आत्म!!! जग सब जूठी वाजी. ॥

राग आशावरी.

आत्म ! जग सब जूठी वाजी, होवत कहा वहां राजी. आत्म०
 मन वाजीगरकी सब वाजी, होना क्या राजी नराजी;
 पढ़कर भूले पंडित काजी, कोउकुं कबहु न छाजी. आत्म० १
 मोहके बन्ध क्या होवत वाजी, रहे न चक्री गाजी;
 बुद्धिसागरप्रभु अपनाजी, दूजा सब स्वमाजी. आत्म० २

आत्म ! आपकुं आप जगाना.

सोरढ.

आत्म ! आपकुं आना, मोह प्रपाद श्रयतान भगाना;
 आपमें मनकुं लगाना.....आत्म०

केवलज्ञानस्वरूपी सची, जाग्रति है तुज श्याना;	आत्म० १
तुर्यावस्था जाग्रति वह तुज, अनंतज्योतिका स्थाना.	
जाग्रत होकर उठो चेतन ! तुम हो जगमें प्रधाना;	
बहुत गइ अथ अल्प गही है, करलो अमृतपाना.	आत्म० २
जाग्रत् होयें नहीं अंधियारा, ज्ञाननिधान चढाना;	
गगनके गहमें अनहदधूनका, पायकुं बेंगे बजाना.	आत्म० ३
अनुभव पाकर गुरुगमज्ञाने, आपोआपकुं गाना;	
बुद्धिसागर आत्मआनंद-रसमें है भरवाना.	आत्म० ४

चिदानंदरूप संभारो रे.

निशानी कहा बताधुरे. राग गोर्खा. ए राग.

चिदानंदरूप संभारो रे, करी बस मनबचकाय.	चिदानंद०
एकैक इन्द्रिय बस धतां रे, प्रगटे दुःख अनेत;	
पांचे इन्द्रिय बस धतां रे, आवे नहीं भव अंत.	चिदानंद० १
शुभाशुभमनपरिणति रे, रोके सुख अनेत;	
सर्वेच्छाओ रोधतां रे, आत्मधर्म प्रगटंत.	चिदानंद० २
क्रोध मान माया अने रे, लोभ प्रगटतो वार;	
कामविषयना स्वार्थने रे, वारे भवोदधिपार.	चिदानंद० ३
हिंसा जूठ चोरी अने रे, मैथुनवृत्ति तिवार;	
अनंतसुंजसागरमधु रे, प्रगटे दुक्ति अपार.	चिदानंद० ४
आत्म आपस्वरूपमां रे, रहो उभयोने नित्य;	
बुद्धिसागरपूर्गता रे, प्रगटे सत्य पवित्र.	चिदानंद० ५

आनंदरस अमृत चाखो रे.

राग गोदी. निधानों कहा बतावुं रे. ए राग.

आनंदरस अमृत चाखो रे, पुत्रजस करो दूर. आनंद०

आतमरस पाग्या पछी रे, पुत्रलरस न चहाप;

आतमरसमनुभव यनां रे, पुत्रलरस ट्यो जाय.

कोटि उपायो केळ्ये रे, टळे न जहरसरसराग;

आतमरसने स्वादतां रे, सहेजे जहरसत्पाग.

आत्मज्ञानपी मगट्यो रे, आतमरस भापूर;

समिक जहरस पाज्जे रे, दुःख निपति हनूर.

देहरन्धिय मन सांतपी रे, सुख न सांति लगार;

आतमरस पाग्या पछी रे, रहे न जहरस प्यार.

आतमरस छे आत्मपां रे, आतमनी नहीं बहार;

पुदिसागर आत्मपां रे, आनंद अपरंपार.

आनंद० १

आनंद० २

आनंद० ३

आनंद० ४

आनंद० ५

प्रभुका धर्म तो धर्म हमारा.

राग कान्हरो.

प्रभुका धर्म तो धर्म हमारा, माया धर्म तो धर्म है न्यारा;

प्रभुका वर्ण तो वर्ण हमारा, प्रभुका रूप तो रूप हमारा.

प्रभु हमारा दिलमें समाया, प्रभुके रूपमें हमभी समाया;

प्रभु तो हम है हम तो प्रभु है, सत्तापेक्षा एक विभु है.

प्रभुकी जाति वह हम जाति, देह जाति है निष्पाभ्रान्ति;

प्रभु है अरुणो हम है अरुणो, सापेक्षाको रूपारुणो.

प्रभु है जेसा हम है जेसा, प्रभुका देना हमका भी देना;

पुदिसागरमधुसंदेहा, मुनते दिलमें रहा न अंदेहा.

१

२

३

४

कंचनकामिनीमोहकुं वारो.

कान्हरो.

- कंचनकामिनीमोहकुं वारो, शुद्धातमकुं दिव्यां धारो;
 बाहिरभोगकी इच्छा होवे, तबतक प्रभुकुं कोइ न जोये; कं० १
- अंतरकामका नाटकखाना, तबतक होत न प्रभुसँ ताना;
 जबतक चामदीरंगमें प्रांति, कामोदयकी चेष्टापट्टति. कं० २
- तबतक आतपरसकुं न स्वादो, छंदो मोहका सब उन्मादो;
 जबतक स्वप्नमें कामकी चेष्टा, तबतक होता नहि उपदेष्टा. कं० ३
- स्वप्नमें देखकी धातु जो जाये, तबतक योगी न कोउ कहाये;
 आतपरसआस्वाद जो प्रगटे, कामके स्वप्नादिक सब विपटे. कं० ४
- आतपरसका आतपदरिया, आतपरसस्वादी जन तरिया;
 मुद्धिसागर अनुभववरिया, मुनिवर योगी बने केशरिया. कं० ५

चेतन !!! विषयनी इच्छा निवारो.

अबसर बेर बेर नहीं आये. आश्चर्यी.

- चेतन !!! विषयनी इच्छा निवारो, विषयसम विषयना भोगे न शांति;
 आवे नही भव आरो.....चेतन०
- व्यांमुधी मनमां विषयनी इच्छा, त्यांलगी स्थिरता न पावो;
 वर्णगंधरसस्पर्शने श्रद्धना, मोहे न मनने मुंझावो. चेतन० १
- पांचे इन्द्रिय मनना कामे, प्रगटे सर्वकृपायो;
 ढगले ढगले दुःख अनंतां, अनुभव दिल प्रगटायो. चेतन० २
- जड पुद्गलमां ममता अहंता, सुखबुद्धि संसारो;
 जडचेतन जगमांही समता, प्रगटे तो भवपारो. चेतन० ३

विषयरसे न्हाय, हटकाया, पामे दुःख अपारो;

चेत चेत बैराग्यने घारी, छंदो काम तरारो.

चेतन० ४

स्वप्नविषे पण विषयनां इच्छा, प्रगटंती झट बारो;

शुद्धिसागर आत्मशुद्धि, यातां घट उजियारो.

चेतन० ५

मुनिवर !!! मौनपणे व्रत पाळो.

आश्चास्वरी.

मुनिवर !!! मौनपणे व्रत पाळो, आत्मना उपयोगे रहिने;

रागने द्वेषने टाळो.....मुनिवर०

पंचमहाव्रत पंचाचारने, अष्टांगयोगयी चालो;

समभाषे रही आत्म ग्हालो, मूको मोहनो चाळो.

मुनिवर० १

काम अहंता ममता मारो, प्रगट्पा शत्रु संहारो;

द्रव्यभावयी संगने टाळो, वासनाबीजने बाळो.

मुनिवर० २

ब्रह्मगुप्ति धरी आनंदधेने, आत्ममोचन गाळो;

शुद्धिसागर छंदोपयोगे, परमेश्वर दिल भ.ळो.

मुनिवर० ३

स्वरां प शिक्षित नरने नारी.

आश्चास्वरी.

स्वरां प शिक्षित नरने नारी, भाषा अनेक धणे अभिमान न;

दुर्गुण ध्यसन निवारी.....स्वरां.

हिंसा करे नहीं जूठुं न बोले, याप नहीं व्यभिचारी;

चोरी करे नहीं नीतिष बर्वे, बर्वे सदा उपकारी.

स्वरां० १

पोपटपेंडे भाषाज्ञाने, वृत्ति न टळवी नठारो;

भग्यागन्या ब्रह्माओ यतां पण, दुर्गुण रहेता भारी.

स्वरां० २

सद्वर्तन वण पास यतां शुं ? फोगट छे हुशियारी;	खरां० ३
वाहसुधारो मनमां कुधारो, दुष्टवृत्तिने विकारी.	
प्रभुदिशासी सत्य प्रकाशी, वैर झेर परिहारो;	खरां० ४
मातापितानी सेवा करे बहु, कार्य करंता विचारी.	
मतमतभेदे खेद करे नहीं, संपी वने सहकारी;	खरां० ५
सहुरुसेवा करे बहुमीते, धर्माचार विचारी.	
रागद्वेषनी परिणति वारी, थावे धर्मविहारो;	खरां० ६
मनबनकायापवित्रता धारी, दिलमां दयानी वपारी.	
अवगुण उपर गुणने करे जे, सात्विकभक्ष्याहारी;	खरां० ७
सात्विक पान करे विवेके, प्रमाणिकगुणधारी.	
मनवाणीकाया केळववी, केळवणी ए सारी;	खरां० ८
कहेणी प्रमाणे रहेणी नहीं ज्यां, भणतरमां भूल भारी.	
सेवामां अपाई जावुं, निधय ए निर्भारी;	खरां० ९
निर्दोषदृष्टि समताचारी, धर्म्यजीवन अवतारी.	
दिलनां-सागर जळसम निर्मल, पृथ्वी क्षमा गुणधारी;	खरां० १०
वायुपंने लघुताची हलकां, अग्निसमां तेजधारी.	
नभवत् निःसंगी निळेंपी, मेघनदी अनुसारी;	खरां० ११
गुणगणरागी हृदयनी खूली, मूकी सर्वे वारी.	
जदरस भोगी पण जे अयोगी, आतमरस अधिकारी;	खरां० १२
आतमशुद्धि करे गुणीयारी, जगमांडी वलिहारी.	
सात्विक केळवणी पामेलां, देवदेवी नरनारी;	खरां० १३
बुद्धिसागर प्रभुजयकारी, शिक्षण शिवसुखकारी.	

आत्म !! तावरो धा उपयोगी.

सोरठ.

- आत्म !! तावरो धा उपयोगी, नित्य निरंजन निर्वच्योति;
 शुद्धयोगे अयोगी.....आत्म०
 शुद्धनाथी तुं अविनाथी, देहरोमी तुं अगामी;
 शुद्धरूपी तुं ते अरूपी, ज्ञानानन्दनो भोगी. आत्म० १
 काल अनादि अनंत तुं आत्मन, हर्षन नही शोकी;
 वर्णगंधरसस्पर्श न दुष्ट न, अलसदशा तुन नोखी. आत्म० २
 उपयोग धर्म ते उपयोग किरिया, मोहे धा नही दोगी;
 बुद्धिसागरप्रसरूपी, उपयोगे प्रभुयोगी. आत्म० ३

आत्म !!! निज उपयोगे रहेशो.

सोरठ.

- आत्म !!! शुद्धोपयोगे रहेशो. मोहरिणिति मगटी वारो;
 उपयोग धर्मे रहेशो.....आत्म०
 उपयोगे कर्म अनंतां सरतां, निजगुण निजने देशो;
 ज्ञप्पभवन शहनशाही ते तुजनां, पापो शिवमुख लेशो. आत्म० १
 अनंत भानंद आत्मपांही, लेश धरो न अंदेशो;
 बाहिरबुद्धि तमी अंतरमां, शुद्धबुद्धियो प्रवेशो. आत्म० २
 असंख्यवर्षकरनो एवो, आत्मशुद्धतेदेशो;
 बुद्धिसागरशुद्धात्ममां, उपयोगे ठरो नेसो. आत्म० ३

आत्म ! आत्मशुद्धिने धारो.

(आत्मशुद्धि.) सार.

आत्म ! आत्मशुद्धिने धारो, मनवाणीतनुर्था वनी हिंसा;	
धरो अहिंसाभाषारो.....	आत्म०
देवगुरुने धर्मनी श्रद्धा, समकितना ज विचारो;	
मिथ्यायुद्धिमत्त्व तिजनां, टळना मनना रिक्तारो.	आत्म० १
सेवाभक्ति ज्ञान उपासना, कर्मयोग च्यवहारो;	
पर विरोध न दिलमां रंहेतां, मनुःशून्य अवधारो.	आत्म० २
मैत्रीमोदने मध्यम करुणा, भावना भावो चारो;	
निर्दोष जळभोजनने लेतां, सात्विक वृत्ति सुधारो.	आत्म० ३
सात्विक ज्ञानने शुद्धज्ञाननां, शास्त्रो भर्ता मोह मारो;	
सर्वज्ञानना चीजो टाळो, अंतरमां मन टाळो.	आत्म० ४
परने पीडा करो न करावो, अंग्यर्जावो न संहारो;	
मनवचकापथां परजांचोने, दुःखवो नहि गुण गारो.	आत्म० ५
जूहुं चोरी मैथुन दारु - व्यभिचर मांस निवारो;	
संयम तप सद्दर्शन धारो, टाळो कपाय प्रचारो.	आत्म० ६
धर्मी अधर्मी मिथर्मी उपर, राग रोष स्नेह टाळो;	
भावीभावे सुखदुःख प्रगटे, समभावे ते निहाळो.	आत्म० ७
उपसर्गो परिग्रह सह संकटो, दगटे हिंमत नही हारो;	
सुवर्णवत् कसाओ विवेक, आत्म गणी द्यो प्यारो.	आत्म० ८
सर्वजीवो निज आत्म सरखा, गणवा ए धर्म सारो;	
दुर्गुण दुष्पसनो क्षुद्र टाळो, शुद्धस्वरूप संभारो.	आत्म० ९
आगम वेद पुराण कुरानने, वाङ्मय सार उद्धारो;	
दोषो टाळो सद्गुण धारो, दान दया उपकारो.	आत्म० १०
चावुं ने सहेवुं साचुं वहेवुं, काम जीती प्रभु भाळो;	
शुद्धिसागर फेहेणो रहेगी, सरस्वी सफल अवतारो.	आत्म० ११

चतुरजन !!! हितशिक्षा दिल धरशो.

आज्ञाचरो.

- चतुरजर !!! हितशिक्षा दिल धरशो, संवजनोनो संगति करवां;
नेहो पोवे सुपरशो.... चतुर० १
- कुडुंघोन्ननां संपोने रहेशो, काटफूट नही करशो;
परने राज्यनो शोह न करशो, कार्य दगानां आदरशो. चतुर० २
- पादपित्रा हृद गुरुजन सेवा, करवां न पाछा पडशो;
दास्नांसयको दूर रहेशो, मजसंपभेदे न लडशो. चतुर० ३
- मागांवे पग रिसा न करशो, जूठुं न बगारे करशो;
जुठुं बोळो नही चोरो न करशो, व्यभिचार परिहरशो. चतुर० ४
- सात्विक आहार पानने बग्रे, मनजनगुदि आचरशो;
निर्भय निर्दोष स्वातंत्र्यजावन, धराने विश्व विचरशो. चतुर० ५
- परोपकारे अपाई नाशो, पातक्य परिहरशो;
निष्कामे दुन्यद्वार्यो करशो, भूलदोष परिहरशो. चतुर० ६
- मनवाणी कायपी दुष्कृत. निर्दोष पयावाने करशो;
मनवाणीतनुगुपरहार गुदि, कराने संपन करशो. चतुर० ७
- मह नेकरवा तर जर दानने, निर्दम व्रत आचरशो;
सद्गुरुसेवा भक्तिमां स्वार्पण, करवां प्रबुद्ध बरशो. चतुर० ८
- जर्मन्ये गुदमेमपी बर्तो. पाप करवां करशो;
नयो कोनुं बूक न इच्छो, जूशो साक्षां न भाशो. चतुर० ९
- गुन वजशो सद्गुण लेखो, न्यायनो वीर्यो विचरशो;
व्यसनपी दूर रहेशो, नीतिपर पेटने भरशो. चतुर० १०
- व संकट परवां मापांवे, जनीति पाप न करशो;
चिनांही प्रभु न चितरशो, क्षम क्षम प्रभुने समरशो. चतुर० ११

अपराधी दुर्जन शत्रुनं, शक्ति उतां भलं करशो;
 समताभावे आत्मजीवन, घारी शिवपुर वरशो. चतुर० ११
 प्रभुमहावीरनां शुभवचनामृत, हितशिक्षा आचरशो;
 बुद्धिसागरप्रभुपयजीवन, प्रकट चिदानंद वरशो. चतुर० १२

॥ हमकुं जानत है कोउ ज्ञानी. ॥

आशावरी.

अबधू क्या मागुं गुणहीना. ए राग.

हमकुं जानत है कोउ ज्ञानी, हमकुं न जानत पापी अज्ञानी;
 जानत नहि अभिमानी.... हमकुं०
 हमकुं जानत अबधूत योगी, कोउ अनुभवतानी;
 हृदसनेही त्यागी जानत, लेत है भक्त पिछानी. हमकुं० १
 समभावीजन हमकुं जानत, जानत है कोउ ध्यानी;
 हमकुं जो जाने उसके घरमें, सत्के हमारी निशानी. हमकुं० २
 हमकुं जो जानत उसके दिलमें, उभरात आनंदवाणी;
 बुद्धिसागर समजे सो पावे, आनंदघनई त्वानि. हमकुं० ३

आत्म तुंछे ज्ञाननो दरियो.

आशावरी.

आत्म तुंछे ज्ञाननो दरियो, अस्तिनास्तिगुणपर्यायजडधि;
 द्वेषद्वंद्वे भरियो.... आत्म०
 शक्ति अनंता समये समये, सत्ताए नित्य दरियो;
 ब्रह्मदालमां ब्रह्मस्वरूप तुं, नहि भरियो अवतरियो. आत्म० १
 अनंत सुखसागर गुरुदेव तुं, गुरुरूपाए भक्तियो;
 बुद्धिसागर ब्रह्मस्वरूपमां, ब्रह्मस्वरूपे भक्तियो. आत्म० २

दीर्घायुषी अने आरोग्यवंत सुखी धवाना उपायो.

चाखो सहिपर मंगल गाइए, छहए मन्त्रनां नापोरे. ए राग.

दीर्घायुषी आरोग्य जीवन, शिखाओ सहु जाणोरे;
 जाणी वरों तेह मयाण्ये, निद्रय एवो आणोरे.

दीर्घां १

कटकटोने भूस्त ज लागे, स्थारे नियमित तावुंरे;
 अतिशय स्तार्क मांहुं न स्तावुं, शीतोश्कपी न्हावुंरे.

दीर्घां २

वीर्यबुंद नहि पट्टा देवुं, कसरत करवी सारीरे;
 हस्तकर्मभादि कुटेवो, पट्टा न देवो नगरीरे.

दीर्घां ३

दुग्धादिक सात्विकभोजनयी, तनुतु पोषण कीजेरे;
 भोजन करतां शोक ने भांति, वलेडादिक त्यजीजेरे.

दीर्घां ४

तामस रामस भोजन त्यजवुं, हर्ष शोक बग रहवुंरे;
 पहर दिवसे करो उपवासन, सुखपी तावुं कहेवुंरे.

दीर्घां ५

हिंसा जूहुं चोरी कर्मो, त्यागी बनो संतोषोरे;
 अपर्म्यपैधुन व्यभिचारादिक, त्यागो याओ न रोषोरे.

दीर्घां ६

वाजोहवाने निर्मलपाणी, बधेयी तनु पोषोरे;
 पापी खोटा धंधा त्यागो, परधन ग्राह्युं न जोषोरे.

दीर्घां ७

जुवानी तो दिवानी गणी, माळववी चारित्र्येरे;
 दुष्टन्यसनने दुर्गुणपी तो, दूरे रहोए मीतेरे.

दीर्घां ८

देवगुरु ने संतनी सेवा, करीए रुहां रीतेरे;
 अतिधम अतिस्तावुं अतिनिद्रा, त्यजोए चोखे चिचेरे.

दीर्घां ९

अनिद्राने अतिउपवासो. अभक्ष्यभक्षण त्यागोरे;
 अतिविहरवुं ने अविहरवुं, तमको कामनो रागोरे.

दीर्घां १०

अतिशय हसवुं रोवुं त्यजवुं, अति विचाराचारोरे;
 क्रतुना अनुसारे बर्तन, स्तावुं पीवुं विहारोरे.

दीर्घां ११

- अतिलुप्तु ठंडुं नै चन्दु. कडबुं सडेलुं न खाबुरे;
 अतिशय थाक परिश्रम तऊवो, फलुनियमे न्हाबुरे. दीर्घां १२
- हदनी चादिर बेसबुं फरबुं, जागबुं बोलबुं त्यागोरे;
 अतिवाचन अनिश्चयने जोबुं. तेनो त्यजशो रागोरे. दीर्घां १३
- रात्रे बहेला उंघो बहेला, निद्रा तजीने उठोरे;
 क्रोध मान माया आसक्ति, कामने अतिशय कूटोरे. दीर्घां १४
- बात पित्तने कफ करनारां, भोजन पानने छंडोरे;
 मदिरा मांसथी अळगा रहेबुं, करो न जूड घबडोरे. दीर्घां १५
- प्राणायामने आसन साधो, व्याधि न यावा दइपरे;
 बाल्यकालथी एवाभ्यासे, निरोगी थै रहीपरे. दीर्घां १६
- बीशवर्षनी उमर सुधो, ब्रह्मचर्यने धरीपरे;
 दुष्ट कुटेवोथी दूर रहोए, सुखीजीवन बरीपरे. दीर्घां १७
- बार वर्षनी उमर थातां, कोनो भेगा न सुबुरे;
 कुदती जीवनना नियमे, वर्ततां नहीं रोबुरे. दीर्घां १८
- अतिचाबी खोराकने खाबो, जलपण पीबुं चारोरे;
 प्रकृति साचववी ज्ञाने, आत्म निर्भय भावीरे. दीर्घां १९
- वनस्पति आहारे जीवबुं, अतिलोभी नहि थाबुरे;
 शुद्ध हवा जलस्थाने रहेबुं, निषेधने नहि खाबुरे. दीर्घां २०
- बैरी विरोधी हाथे न खाबुं, रात्रांभोजन छंडोरे;
 करी परीक्षा खाबुं केफी-बस्तु मोहने खंडोरे. दीर्घां २१
- जीववामाटे खाबुं पीबुं, मूत्रनो वेग न रोकोरे;
 विष्टानो पण वेग न रोहो, वेग रोकतां रोगोरे. दीर्घां २२
- दातण सारी राते करबुं, दिवसे निद्रा न लेवोरे;
 अतिसुखियाने पराश्रयानी, जिदगी दासना जेवीरे दीर्घां २३
- आत्मज्ञानने प्राप्त करीने, मननो आधि टाळोरे;
 कृपाय दुर्गुण टळतां निश्चय, सुख शान्तिने भाळोरे. दीर्घां २४

અતિ ઉપાધિ વ્યાધિ હેતુ. ક્ષયપક્ષીન નિવારોરે;
 ચાલક ચાલિકાઓ જાણી, ધરણો એ આવરોરે.
 દોષાંપુષો આરોગ્ય જીવન-વર્ષાઓ એ ગારે;
 સમજીને સર્વો નરનારી, પામો મુક્તનો વશારે.
 સમગ્ર ત્યારથી મૂલ મુશારો, વર્ષાઓ નરને નારોરે;
 શુદ્ધિસાગરપવિત્રજીવન, ધર્મશિલાવગ સારોરે.

દોષાં ૨૫

દોષાં ૨૬

દોષાં ૨૭

મહાવીર આત્મ નામ છે જાણું.

આશાચરી.

- મહાવીર આત્મ નામ છે જાણું, યૌનિક નામ હજારો લાલો;
 અર્પણથી સત્ય માનું.....મહાવીર૦ ૧
- નિઝગુણને નિઝમાંથી આકર્ષે, માટે કુપ્ય મિછાનું;
 દુદામ્ભભારમાં રમણ કર્યાંપો, રામ તે દિવમાં અણું. મહાવીર૦ ૨
- મહાવીર કેવલજ્ઞાને વ્યાપક, વિષ્ણુ મન્ય વચ્ચાણું;
 દ્રક્ષસ્વરૂપો માટે દ્રક્ષા, દોષ દરે દર માનું. મહાવીર૦ ૩
- રુદ્ર સ્વરૂપો મોહ દુષ્પાથી, આત્મરુદ્ર સલાયો;
 દ્રક્ષને ચેતન અર્પથી મહાવીર, વિહ્વલનાથ મુશાયો. મહાવીર૦ ૪
- પૂરણ રહેવથી રહિન કાંચાયો, મટ્ટા કરીન કઠાયો;
 શુદ્ધને રૂપર મહાદેવ તુંદિ, નાન અસંકલ લલ્લાયો. મહાવીર૦ ૫
- મહાવીર નામમાં અસંકલ નાનો, સર્વ માનનાં સલાયાં;
 અનેકમાત્રે મહાવીર આત્મ-ધર્માયેને માન્યાં. મહાવીર૦ ૬
- અસ્તિનાસ્તિ સદસદ્કલે, મહાવીરકલ જન જાણું;
 સર્વજીવો છે મહાવીર ઘટ ઘટ, રતું ન માત્રા ટણું. મહાવીર૦ ૭
- આત્મસત્તાએ મહાવીર જ, વ્યક્તિએ મળટે મલાણું;
 તાગેએ રૂપે મહાવીર જ, રહે સ્વરૂપ ન છાનું. મહાવીર૦ ૮

महावीर आत्म उपशमभावे, क्षयोपशमयी जाणुं;
 सायिकभावे जाणीने दिल, व्यक्त घवा भाव आणुं. महावीर० ८
 सर्वजीवोने महावीररूपे, देखुं भावना भावुं;
 महावीर महावीर जपतां ध्यातां, आनंद पूरण पावुं. महावीर० ९
 अर्हेन सिद्धेश्वरिने वाचक, मुनिने महावीर धारुं;
 अन्तर परमात्म महावीर छे, क्षणक्षण दिल संभारुं. महावीर० १०
 दादिरयी अंतर महावीरमां, उतरी परमवीर यावुं;
 वृद्धिसागर आत्ममहावीर, आपोआप सुहावुं. महावीर० ११

आत्म!!! शुद्धस्वदेशी याशो.

आत्म ! शुद्धस्वदेशी याशो, शुद्धात्म महावीर स्वराज्यमां;
 निर्भय ये सुख पाशो.....आत्म०
 परमेश्वर महावीरमधुमां. लयलीन ये प्रभु याशो;
 संचकस्वामी भाव विनाना, स्वतंत्रराज्यने पाशो. आत्म० १
 असंख्यपदेशी भारतदेशमां, पूर्णानन्दे सुहाशो;
 पुत्रलपरदेशमांदि न जाशो, अनंतशक्ति कमाशो. आत्म० २
 दर्शनज्ञानचारित्र्य स्वदेशी, आत्ममांदि प्रकाशो;
 अज्ञान रागने रोपने टाळे, शुद्धपणाने पाशो. आत्म० ३
 कर्म अशुद्धि ने धर्ये शुद्धि, शुद्धोपयोगी याशो;
 मनबच कायर्था हिंसा टाळी, दयागंगमां न्हाशो. आत्म० ४
 ज्ञाननुं भोजन स्वाओ स्वराशो, समजल पीशो पाशो;
 ध्यानसमाधिर्ना निद्रा लेशो, सदेशो ने सद्गु च्हाशो. आत्म० ५
 गुणस्थानक निःसरणि चढीने, मुक्तिमंढळमां जाशो;
 आत्म ते सम्राट् महावीर, यातां स्वतंत्र सुहाशो. आत्म० ६

दुनियावां मोहराज्य तपासो, मुंसे स्वता खासो;	
आवनराज्यां ज्ञाने मवेशो, मोहो थै पस्नासो.	आव० ७
परमेभरयां मनने धारो, दुर्गुगन्यसन विनासो;	
सपत्नी सद्रूप घट मगटावो, कामयां करसो न बासो.	आव० ८
सात्त्विकभोजन जळ बाररसो, भोगोपही चिरपासो;	
हिंसा जूटुं चोरो मैधुन, त्याग करी शुद्ध पासो.	आव० ९
शुद्धस्वदेशी गुप्तरपांषो, आंजस्तांने न विज्ञासो;	
देवगुरुने धर्मनो दिल्यां, पूर्ण धरो विश्वासो.	आव० १०
अहिंसा सत्यसंयमवरनर, ज्ञानभक्तिर विनासो;	
शुद्धसागरशुद्धस्वदेशी, आपोआम मकास्यो.	आव० ११

आनम ! तुं नही जडनो भीखारी.

आशावरी.

आव० !!! तुं नही जडनो भीखारी, सहेंनसाह तुं जगनो स्वामी;	
तुज पदवी छें संभारी.....	आव०
दर्शन ज्ञानचारित्रने वीर्य ज, अनंतमुक्त भंडारी;	
अनंतमुखनो छेद नही कंड, निधय कर निषारी.	आव० १
मुख अनंतु छें निजघरयां, परपर दुःख अपारी;	
मनवा अहंता जडयां करे केम ? भ्रांतिपी दुःख भारी.	आव० २
जडवस्तुपी मुखदुःख कल्पना, करी निजरूप विसारी;	
आत्मना उपयोगे छें मुख, क्यां करे जडनी यारी.	आव० ३
भीखनुं काम सकळपी नीचुं, इन्द्रने चक्री भीखारी;	
पुद्गलभीखपी वृष्टि न झांति, मोहो यानी खुवारी.	आव० ४
वर्गगंधरसस्पर्शनी भीखे, तृष्णाए दुःख भारी;	
जडसंबंधे समता मगटे, दुःख रहे न लगारो.	आव० ५

मागण पेठे माग न आतप ! ! ! मागणवृत्ति नठारी;	
रत्ननुं पैदिर झुपडी वेण्यां, सपभावे सुखग्यारी.	आतप० ६
अहंपमता आशारदिन मुनि, अनंत मुख अधिकारी;	
तनमनधनमूर्छा उतरतां, जीवतां मुक्ति सारी.	आतप० ७
महीजलअग्निवायुने नभथी, तुं मोटो निर्वासी;	
तासरी तेले कोइ न आणे, तनुदेवळ प्रभु भारी.	आतप० ८
पुद्गलअंठ अनंती येळा, स्वाधी पीधी अपारी;	
तेथी वृत्ति लेश थई नई, समज समज मुखकारी.	आतप० ९
अनंत ज्ञानानन्दनी क्रुद्धि, प्रभुता गणीले प्यारी;	
नामरूपनो मोह त्यजादे, घटपां प्रभुता लें भाळी.	आतप० १०
सर्वपुद्गलमां निःसंग रहेंतुं, आतपरूप विचारी;	
गुदिसागर आतपराजा, विश्वप्रभु बलिहारी.	आतप० ११

कुर्बानी ने होम पशुबध संबंधी उपदेश.

ओश्वजी सन्देशो कदेशो दयामने. ॥

अह्याने खावापीवानुं नईं कशु ?
 नित्य निरंजन नूर छे अपरंपारजो;
 पशु मार्याथी तेना नामे ते कर्दा,
 मुग्ध यतो नहि नामुग्ध नहि तलभारजो;
 पक्षपात त्यागीने सत्य विचारजो.... १
 अह्याने पशुभक्षणना इच्छा नथी,
 खावुं होय ना स्वयंग्रहीने ग्वायजो;
 एवुं तो ममजाय नईं मतपक्षमां,

पशुए शुं ? कीधो मधुनो अन्यायजो;
सत्यबुद्धिधो साचुं शुद्ध विचारजो २

पशुपंतीने मधुनानाने मारतां,
मधुनानामे पतो घणो अन्यायजो;
मधु पण पोताना जेनो स्वातो गणो,
तेपां मननो इच्छा दुःख जगायजो,
जेना पोते तेचा मधुने शुं ? गणो.... ३

मधुने माताने पशुजो स्वाचां नही,
मांस रक्तने भक्षे नहि कदि देवजो;
मांसरक्तने स्वानारा देवो नही,
राक्षस पापीने स्वाचानी देवजो;
होमयज्ञनां पशुपंती नही होमजो.... ४

माता मेलडी नामे पशुजो नही हणो,
देवना नामे मनुष्यनां पाखंड जो;
स्वावे पीवे जेवुं ते मधुने धरे,
मनुष्यनां कल्पित एतां बहु बंडजो;
पशुना स्थाने पादिको केप नही मरे..... ५

अज्ञ नर्था परमेश्वर के पशुने हणे,
हणनारानी उपर करता रहमजो;
पशुने मारे स्वर्ग न पोताने मळे,
अन्य मरे ने स्वर्ग मळे निज केमजो;
रागद्वेष निवारी सत्य विचारजो.... ६

रागरोष कामादिपुत मन छे पशु,
एवा पशुर्ना करो कुर्वाणी होमजो;
ब्रह्म करीने मधुना नामे नही हणो,

તનુપરોનું દુઃખરસો નરિ મેનનો;
 મનરામોને કાલપો દિવા મનનો ૩
 દુઃખ મનનોનો કુશનો મન્ય છે,
 મોહાદિકરનુસોયે પડે છે મન્ય મનો;
 બુદ્ધિમાત્રાવરસદુષ્ટ રિવામનો.
 રવા રાવ રસકાવના કાવનો કુશનો;
 મરસિષના બોલો મન્ય રિવામનો

તનુપર સત્યજનોદને પારો.

મઃવાસો

તનુપર મન્યજનોદને પારો, મનરામન મારસિવાસારો;
 ટકે ન મોહરિકારો ... તનુ.
 માત્રપરેશનો રવા કામને, રાસો કરને સુતારો;
 પર્ષતુનો મનરામ પારો, મનરામનો રસારો. તનુ ૧
 પોરીચત્રિનનો રામકાવન નર, માર વ માત્ર પારો;
 પન્નુ તાતનાની મનોદ, રમનપોરિક રાસો. તનુ ૨
 દેવગુરુ માત્ર મારીવ, રસાર પારો પારો;
 તુલોપપોર્ગો પોનું મોરન, માર દિનર રિવાસો. તનુ ૩
 મનરામોમન મન પર્ષતો, મન પારો માત્રારો;
 મનરામોકાવને માત્રપરુદ્ધિ, - કરસો મન્ય વ પારો. તનુ ૪
 મરિતપ ત્યનો મનર માત્રપ-મોરન પર્ષને પારો;
 જ્ઞાનાનેદમનરસ પોરો, પરત્વ નિમ માત્રાર. તનુ ૫
 મનરામપર્ષો જ્ઞાન મકાવપો, મારો પર્ષ મનરાસો;
 બુદ્ધિમાત્રામકાવરુપો, પડ પડ માત્રપ માત્રાર. તનુ ૬

आत्मप्रेरित.

आज्ञावरी.

- आत्म ! आत्मप्रेरित मुणजे, परापश्यंतांभासित मेरित;
 करजे बांजुं परिहरजे.... आत्म०
 मनवचकायनी गुप्ति करीने, अंतराजनि सांभळजे;
 अंतरां प्रभुना पयगायो, प्रगटंता मन धरजे. आत्म० १
 अंतर प्रगटित ज्ञानपेदान्तो, आगमो साचां फळो;
 शुद्धबुद्धिर्षा आत्मशुद्धि, अनंत आनंद मळो. आत्म० २
 ध्यानसमाधि पळी आत्ममां, ज्ञान ते प्रगटी नीकळो;
 बुद्धिसागरपरमेश्वर दिल, उयोर्तिर्यय स्रळहळो. आत्म० ३

आत्म ! आत्मधर्म छे त्हारो.

सोरढ.

- आत्म ! आत्मधर्म छे त्हारो, आत्मधर्म प्रगट करवामां;
 आत्मशुद्धिने धारो आत्म०
 रागरोष काम अज्ञान टळतां, प्रगटे ज्ञानभाचारो;
 समभावं सहधर्ममां मुक्ति, दर्शनमोहने धारो. आत्म० १
 सर्वमकारे मोह टळे तो, आत्मशुद्धि अपारो;
 आत्मशुद्धिमां मुक्ति समाह, धर्म न निजयी न्यारो. आत्म० २
 धर्मना लाखो मतिभेदो छते, संशय खेद न धारो;
 रागद्वेषने हिंसाटाळो, धर्म प्रगटो सारो. आत्म० ३
 अहिंसा संयम तप साधो, करुणो परउपकारो;
 धर्मना मोह धर्म न प्रगटे, धर्मनो मोह निवारो. आत्म० ४
 मननी मान्यता धर्म विचारो, करता असंरूपात चारो;
 ज्ञानधर्म ते ज्ञानानन्द छे, प्रगटाचो घट प्यारो. आत्म० ५

आतम ज्ञानानन्द प्रगटता, करतां शांति अपारो;	
सात्विक साधन धर्मथी न्यारो, आतमधर्म विचारो.	आतम० ६
तर्केना वाद विवाद करंतां, आवे न धर्मनो आरो;	
रागद्वेष टळ्यावण धर्मनां-शास्त्रो भणे नही पारो.	आतम० ७
प्रथम दुर्गुण व्यसन निवारो, ममता अहंता टाळो;	
सात्विक जल भोजन आहारो, पवित्र धरो आचारो.	आतम० ८
एकदेशीयविचार निवारो, सर्वदेशी ल्यो विचारो;	
सर्वजीवोने आतमसरस्वा, गणी धरो शुद्धप्यारो.	आतम० ९
मनवचंकायथी पाप निवारो, निष्काम पुण्याचारो;	
आतम अनुभवज्ञान प्रगट्यो, आनंद अपरंपारो.	आतम० १०
मंभुमहांवीर गुरुकृपाए, घटमां थयो उजियारो;	
बुद्धिसागरआतमधर्म छे, चिद्आनंद निर्धारो.	आतम० ११

धर्मी थवाने लायक सद्गुण मेळवो.

ओधवजी सन्देशो कहेशो श्यामने. ए राग.

सर्मी थवाने लायक सद्गुण मेळवो,
 सद्गुण सत्यक्रियाथी भुक्ति थायजो;
 उत्साही वनशो पहेलां नरनारीओ,
 उद्योगी प्रेमी वनतां दुःख जायजो;
 प्रगतिजीवनमां उत्साहे आगळ धसो. १
 खुशमीजाजे आयुष्य वहेवुं ज्ञानथी,
 यतां पराजय कदि न तजवुं धैर्यजो;
 खंतने टेकथकी आगळ धसता रहो,
 संकट पडतां प्रगटावो दिलशौर्यजो;
 कर्मथी पडतां पण दिलथी चढता रहो.... २

आतपना विश्वासी धै कार्यो करो,
भावीभावगणीने सहेशो दुःखजो;
प्रान्नापिच्छता जाळ्यो तनधनभोगयी,
निष्कामी धै पायो शाश्वतमुखजो:

चढतो पढतीनां समभावे प्रभुने भजो..... ३

घडुतुं पण सारुं चिंतवो ने करो,
अपराधीउपर करयो उपकारजो;
परोपकारो करवां मृत्यु पाय तो,
सारामाटे गणी मरयो नरनारजो;
सारामाटे सर्व धतुं मन मानजो.....

..... ४

मनवाणीकायायो कोइ जीवनी,
करो न हिंसा जूढ न बोलो लेशजो;
ह्योमर्त्यने सर्वसायजीवन रहो,
स्वार्थने मोहो करो न कोथो फलेशजो;
सर्वजीवने आत्मसंगीत्ता पानजो.....

..... ५

रोगादिक बलवे पण जानंदी रहो,
दुःख पडे ते सुखनामाटे पायजो;
आसक्तिवण सर्वसंबंधो जाळ्यो,
महूविश्वासे वडेतां दुःख जायजो;
झारी योगी भक्त बनो नरनारीजो.....

..... ६

मनवाणीकायायो पचियता परो,
दयादानदनसंयम पाव्यो सत्यजो;
समा सरतता मार्दव प्रसने पाव्यो,
चोरो झारी त्यजो करो शुभकृत्यजो;
दुर्गुण व्यसनने दुष्टाचारने त्यागजो.....

..... ७

સદૃશ સિતપી ત્રોદિ પાસે રહેતો,
 સરતોસોની મેરા કરતો મધ્યતો;
 મદે મને મરતાનો રાગિ સારતો,
 દુઃખીમોને મહાપ કરો શુભકૃત્યતો;
 કર્પુ મને ગુન ગામ્પાનાં ધોન ત રહો.... ૮
 માત્રપદુદિ કરતા તર મંદપ પગે,
 વરવાંધે મરાંદ તાનો ધમ્પતો;
 શુદ્ધિગામર પત્ની ત્રોરન ગામતો,
 ગુરુમદ્વાનાં કરતો શુભ કર્મધ્યતો;
 સરદેશાપમાંવારા દિન ચિન્ત ઉં ૯

હિતશિક્ષા.

મોખરતો સન્દેશો કદેશો ડવાપને. ૧ ગાગ.
 વિશ્વા મતિ નામ્નિકનો સંગ તિરાતરતો,
 દુર્મેન શુભનો પયો નહીં ચિખાસતો;
 દિસક જૂઠા પોરપી નેત્રો ચાલતો,
 સમ્યગ્ જ્ઞાની સંગતિ કરતો સાસતો;
 મધુમહારં આજ્ઞાજ જગ ચાલતો.... ૧
 વ્યભિચારી વ્યસનીની સોચન ત્યાગતો,
 ધર્મના દેવોજનનો કરો ન સંગતો;
 ધર્મના રાગોજનનો સંગત પારતો,
 મુનિસંગતપો વધતો ધર્મનો રંગતો;
 સંપનો સેવાપાટે અપાંદ નતો.... ૨
 સ્વાધિકારે મર્દ બની કાર્યો કરો,
 પાત્વંદી પાસે નહીં કરતો વાસતો;

सत्य वदतां सत्याचरतां मृत्युधी,
 बीजुं नहीं बननुं नहीं मृडना दासजो;
 आत्मशक्ति फोरवी जगपां जीवजो..... ३

निर्वज्र कायर बीरुणनुं शुं ? जीवजुं,
 अज्ञाने जीवन ते पशु अवतारजो;
 प्रभुपदावीरध्वेय गणी जीवन बड़ो,
 निर्वज्रने जीवनजो नहि अधिकारजो;
 धर्मार्थे मरवायी पाछा नहीं पड़ो ... ४

पशुवज्र सत्ताधारकयी बीजुं नहीं,
 धर्मीसंतनुं करो नहि अपमानजो;
 मातपितागुरुदेवनी भक्ति कीजीए,
 सद्गुणीजननुं सदा करो सन्मानजो;
 गुणना रामे गीशो नरने नारीओ..... ५

जातिमात्रना मोहे मुक्ति दूर छे,
 दमयकी दूर मुक्ति कोश इमारजो;
 बीतरागता पाग्या वण मुक्ति नहीं,
 धर्ममोइयी फूलो नहीं तलभारजो;
 सत्यवत्त्वने ज्ञानयकी ज बिचारजो.... ६

नामरूपनो मोह तजी प्रभुपंथनां,
 आगळ चालो समताए नर नारजो;
 बुद्धिसागरमभुपदावीरभक्तियी,
 पायो अविचज्र जानंद अपरंपारजो;
 गुणस्थानकनिःसरणीयर चढता रहो..... ७

श्रावक.

ए गुण वीरतणो न विम्राह.

- श्रावक होय ते समकित धारे, विवेके किरिया करतोरे;
अविरति देशविरति वे मेदे, स्वाधिकारने धरतोरे. श्रावक० १
- देवगुरुने धर्मनी सेवा, भक्तिमां अपातोरे;
गुरुसाधु जोगवाइ छतां ते, बहोरावीने स्वातोरे. श्रावक० २
- धर्मशास्त्र सुणतो गुरुपासे, अस्यंतथ्रद्धामेमेरे;
गुरुवंदन त्रण्यकाल करे जे, बर्त साचा नियमेरे श्रावक० ३
- पंचाचारने मेमे पाळे, देश विरतिने धाररे;
चारव्रतो गुरुपासे ग्रहीने, रहे श्रावकव्यवहाररे. श्रावक० ४
- सातनयोधी षड् आवश्यक, समनीने आचरतोरे;
गाढरियानी रीतने त्यागे, धर्मार्थ तनु धरतोरे. श्रावक० ५
- मुनिव्रतनी नित्य इच्छा राखे, शक्ति मळे मुनि पावेरे;
संगसकलनी सेवाभक्ति, करतां न संतोष लावेरे. श्रावक० ६
- जंगमस्थावर तीरथयात्रा, भावने शक्तिए करतोरे;
धर्मने धर्मीना रक्षणमाटे, मरवाधी नहीं ढरतोरे. श्रावक० ७
- सर्वकार्य करतां परमेष्ठी—मंत्रने मनमां जपतोरे;
जूठी साक्षी पूरे न ब्यारे, जूठ अनर्थ न लपतोरे. श्रावक० ८
- मनवाणी तनुशक्ति बधारे, ग्रामाणिक व्यवहाररे;
निश्चय अनुभवज्ञानने पाये, अढग रहे स्वाधिकाररे. श्रावक० ९
- द्रव्यक्षेत्रकालभावानुसार—जैनोनी उन्नति पाटेरे;
कर्तव्यो करतां जीवतो. धर्म धरे शिरसाटेरे. श्रावक० १०
- सीदंतानी सहाय करे ने, धर्मीनुं सगपण धाररे;
नीतिए धंधो करी कुटुंबनुं, पोषण करे व्यवहाररे. श्रावक० ११

दुध उपयोमे दुदोपयोने, रही बनें भाचाररे;
मुद्रिसागरसंयन्ता संता, करीने कर्ष निवाररे.

भावक० १

॥ आर्य अने अनार्य. ॥

- ए गुण संरतणो न रिसावें. ए राग. गुण० १
- गुणकर्मोयो आर्य अनार्यनां—, लक्षण जुजुवां जाणारे;
वनबाणोकाययो आर्यपणाने, समबो आचारयां आणारे. गुण० २
- माण पडे पण व्याप न मूके, मायाणिहता न भूकेरे;
दानदयादमयंत्रने कुंके—परपण उरर भूकेरे. गुण० ३
- दुष्मन पण घेर अतिथि पने, आवे करे सतकारे;
स्वागततेवामां बाणो न मूके, आर्यना सत्याचाररे. गुण० ४
- सत्य सरलता शुद्ध धोनियां—आर्यो जगयां सनूतारे;
हिसाबदृढदृढकपटयां, पापे अनार्यो छे पुरारे. गुण० ५
- सज्जनता सभ्यता सहृदयता, होय नहीं व्यभिचारीरे;
देवगुरुधर्मभद्राधारक, आर्यो परे सत्यपारीरे. गुण० ६
- दुर्जनता शुद्धता संपत्ता, व्यभिचारी अनार्यारीरे;
मानव मारीने हाथ न धूवें—पापाहार आचारारीरे. गुण० ७
- क्रोधी धानी लोभी पूरा, अनीतिस्वार्थमां पुरारे;
मत्स्यक्षराक्षस जेवा तमोगुणी, निर्दय लुचा क्रूरारे. गुण० ८
- देव न माने धर्म न माने, एवा अनार्य मर्तालारे;
मादस्तु परपीडा करे नहीं, आर्यजनो छे रसीकारे. गुण० ९
- पंचेन्द्रियभोगे सुख माने, बहिरात्मनद्वारादारे;
पाप गप्पे नहीं हिसा जूझ्यां, अनार्यो उन्मादारे. गुण० १०
- जातमयां सत्य आनंद माने, दुर्गुण व्यसनो टाळेरे;
मालोक परलोक धर्मने माने, सद्गुणमां मन बाळेरे.

- लुचाइने स्वप्नें न धारे, अवर्ग्यपुद्ग न करता रे;
निदा मश्करी आळने त्यागे, आर्यवणाने धरतारे. गुण० ११
- आर्यो अद्रोही अनार्यो छे द्रोही, आर्यो छे उपकारीरे;
नगुरा नगुणा दुष्ट अनार्यो, गुणीउपर अपकारीरे. गुण० १२
- स्वतंत्र निर्भय शुद्ध प्रमाणिक, होय ते आर्य पिछानोरे;
प्रतिज्ञाभ्रष्ट पवित्र नहीं जे, तेह अनार्य प्रमाणोरे. गुण० १३
- मातृपितागुरुसंतना भक्तो, आर्यो छे गुणरागीरे;
मातृपितागुरुसंतना द्वेषी, तेह अनार्यो अभागीरे. गुण० १४
- ज्ञानी बरागी ने त्यागी, आर्य एवां नरनारीरे;
अज्ञानी अतिकामी अनार्यो, अवर्ग्यपुद्गाचारीरे. गुण० १५
- ऋण्युं सहेयुं सत्यने कहेयुं, जूल्म करे न लगाररे;
अपराधो उपर उपकारो, करता आर्य निचाररे. गुण० १६
- स्वार्थ ऋण्युं सहेयुं जाणे, जूल्मअनीतिनुं घामरे;
परमेश्वरने पण पीजाता, स्वार्थ न वण बीजुं कामरे. गुण० १७
- समता न धारे तेह अनार्यो, करे शुं ? आत्मशुद्धिरे;
ममतावारं समता धारे, आर्यवणानी शुद्धिरे. गुण० १८
- जडरुद्धिमां मोही अनार्यो, आयो रहे निर्लेपररे;
जीवनमरणमां अनार्यो छे मोही, आयो न धारे चेपररे. गुण० १९
- आर्यो परमार्थे अशांता, धरता शुद्धोपयोगरे;
मूढअनार्यो स्वार्थमां राता, धरता विषयनो भोगरे. गुण० २०
- वैशक्रियान्नातिअहंकारे, रहे अनार्यो रक्करे;
सत्यक्रियागुणवारक आयो, बाहिरमां न आसकरे. गुण० २१
- वर्मविचाराचारी आयो, तपसंयमगुणस्नानरे;
पासंडचारीजडनिर्दयजन, पापी अनार्य छे जानरे. गुण० २२
- प्रभुजीवनधी आयो जीवे, शानने चारित्र्यवंतरे;
जडजीवनपी अनार्यो जीरे, दुष्टविचारोना मंथरे. गुण० २३

धर्मांनी व्हावे भावो चरंता, धर्मांचें त्यजे प्राणरे;	गुण० २४
धर्मांनी धिकारे अनाधो, वेरी मूर्ख अनाणरे.	
ज्ञानयोगी कर्मयोगी ने भक्तो, बीतराग छे आर्यरे;	गुण० २५
जन्मया भाव अनापपणु नरी, गुणपी छे आर्यत्व धार्यरे.	
वेसाणायां सोयामुं करो, अजोचरनां साजरे;	गुण० २६
धारणपूर्णिया दिवसरचना, करतां धंगसपालरे.	
आर्यपणानां सदुपकर्मो, धारो नरने नाररे;	गुण० २७
बुद्धिसागरमधुपद पायो, बरें जपजपकाररे.	

योगस्वरूप.

संख्ये देखीएरे परगट शुद्ध ज्ञान क्यासा.	
योगनां लक्षणोरे जाणी परमयोगीपद वरजो;	योगनां० १
समग्याचण गाढरिया घाले, बरें योग न परजो.	
परमात्मपद बरवामाटे, साधनधर्म व्यापारो;	योगनां० २
समकृतपूर्वकर्मपट्टति, योगसुन्द व्यवहारो.	
रागने रोषे बाधविषयां, प्रगटे जे विसृष्टि:	योगनां० ३
तेरी सर्वे विसृष्टि इति, रोषे योगनी शक्ति.	
कर्ममृति बंधन सपळां, तेथी मुक्त थवाने;	योगनां० ४
इहायोगनुं बीज विचारो, शुद्धस्वरूप मळवाने.	
मातम तें परमात्म पोते, सत्ताए छे साचो;	योगनां० ५
प्रगट परानां तेनां कारण, योग छे तेनां राखो.	
मातमने परमात्म करवा, मनवचक्रायनट्टि;	योगनां० ६
व्यवहारें यानी ते जाणो, निमित्तयोगनी इति.	
मनवाणांकायायी पंच-महाग्रतोनुं परवुं;	योगनां० ७
पपनियमादि आठे अंगो, योगनुं लक्षण वरवुं.	

તિરોભાવનો આવિર્ભાવ જ, ઉપાદાન છે યોગ;	
શુદ્ધગુણો પર્યાયો કરવા, અંતરંગ ઉપયોગ.	યોગનાં ૮
ઉપશમ ક્ષયોપશમને ક્ષાયિક—, ભાવ તે યોગ પ્રમાણો;	
કર્મવિયોગે આતમગુણના, યોમે યોગ જ જાણો.	યોગનાં ૯
સાકારપ્રધુના ધ્યાને રહેવું, યોગ સાલંબન મોટો;	
નિરાકારપ્રધુના ઉપયોગે, કદિ ન આવે તોટો.	યોગનાં ૧૦
અસંખ્યપદેશી આત્મસ્વરૂપનું, શુક્લધ્યાન જયકારી;	
નિરાલંબનયોગ તે મોટો, પામે શિવસુખ भारी.	યોગનાં ૧૧
મતિશ્રુતજ્ઞાનના ઉપયોગે જે, તત્ત્વસ્વરૂપ વિચારે:	
સંપ્રજ્ઞાતસમાધિ પામે, તેમ સવિકલ્પ જ ધારે.	યોગનાં ૧૨
સ્થૂલ તથા સૂક્ષ્મ જ વે ભેદે, શુભાદિક પરિણામે;	
ક્ષયોપશમી સવિકલ્પ સમાધિ, અસંખ્યભેદને પામે.	યોગ ૧૩
સિદ્ધાદિક અલંબનયોગે, આતમશુદ્ધિ યાતી;	
આતમનું પરમાતમ યાવું, યોગનો એ પ્રભુયાતિ.	યોગ ૧૪
કાલ અનાદિકર્મની સાથે, આતમ છે પરિણામી;	
શુદ્ધભાવમાં આતમ પ્રણમે, યોગ છે આતમરામી.	યોગ ૧૫
અનંત જ્ઞાનાનન્દમયી છે, આતમ શુદ્ધસ્વભાવે;	
કર્મ સ્વરંતાં જ્ઞાનાનન્દની—, વ્યક્તિયોગ સુહાવે.	યોગ ૧૬
મનમાં મોહનો વૃત્તિ પ્રગટે, તેનો રોધ જે કરવો:	
દ્રવ્યભાવમનવિરહિત આતમ, આવિર્યોગ તે ધરવો.	યોગ ૧૭
શ્રણ્યગુણિને પાંચસમિતિ, ઉત્સર્ગે અત્રવાદે;	
પંચાચાર તે સાધનયોગ જ, પહો ન ત્રાદત્રિવાદે.	યોગ ૧૮
દેવગુરુમુનિધર્મસંઘની, સેવાભક્તિમટ્ટિ;	
આત્મવની નિવૃત્તિ યોગ જ, નિયમશૌચની રીતિ.	યોગ ૧૯
નયવ્યવહારયત્ની જે યોગ જ, અસંખ્યભેદે જાણો;	
મનોવૃત્તિ શુભપરિણામાદિ—, ભેદે અસંખ્ય માનો.	યોગ ૨૦

कर्मबंधपी मुक्त धर्माणां, असंख्य योग यष्टेना;	योग० २१
बंध विना नहीं मुक्तिनी सिद्धि, शानी एव वदंता.	
श्रीतिभक्ति बचन असंगे, परमप्रभु दिख धरवा;	योग० २२
धनमां धनतंजा ज कषायो, उपयोगे परिहरवा.	
धनवचकाययकां ज अहिंसा, मत्स्यःस्नेयने थ रो;	योग० २३
ब्रह्मचर्य संतोषसमायो, आत्मने अजवाब्जो.	
मैश्रीमुदिता करुणाभारना, मत्स्यस्यभाजना योगो;	योग० २४
शुभने शुद्ध उपयोगे रहेंहुं, भोग छतां नहीं भोगो.	
बनासद्धि सत्त्व संबंधो, जाब्जरा अधिकारें;	योग० २५
कर्मयोगी धै क्वायों करवां, तरे योगी ते तारे.	
माधनक्षयोपशमशुभवृत्ति, वृत्ति शुभयोगे;	योग० २६
असंख्ययोगो सापेक्षाए, सिद्धयोग उपयोगे.	
साधिकभावे केवलज्ञानने, पाने योग न पूरो;	योग० २७
निरालंबनयोगे सिद्धि, कार्य नहींन अधूरो.	
सालंबनसाधन योगन छे, निरालंबन हेंते;	योग० २८
औरचारयी सद्गुरुयोगने, पायो शुभसंछेने.	
सर्वकृपायनी दुष्टवृत्तियो, रोधवी योग ते सारो;	योग० २९
छंदी हिसामय आचारो, पारो शुभ आव रो.	
दया सत्व ने ब्रह्मचर्यने, कंचनकामिनी त्यागे;	योग० ३०
आत्मस्वरूपे परिणमंतां, सर्वसिद्धियो जागे.	
मुद्रा आसन प्राणायामयो, एकाने नहि सिद्धि;	योग० ३१
मोक्षाद्वारे राजयोगयो, प्रगटे अनंत रुद्धि.	
राजनी आगळ हठनी किमन, कोटी सरस्ती जानो;	योग० ३२
आत्मज्ञानने सापेक्षाए, हठ छे साधन मानो.	
सिद्धियोंनी मानपूनानी, योगाद्या मुख त्यागे;	योग० ३३
स्वाधिकारें साधन सफळां, धन रहेंतां बरान्ये.	

ॐ अहं महावीरना मंत्रे, मंत्र योग छे मोटो;
 परमेष्ठी जपतां ने ध्यातां, मोह रहे नहि खोटी.
 पिंडस्यादिकचार ध्यानथी, आत्मशुद्धि करवी;
 साधनमांही सुंमात्रुं नहि, साध्यदशाने वरवी.
 द्रव्यने भावसमाधि भेदो, अनेक छे एम जाणो;
 रागने द्वेष नहीं त्यां समाधि, मुख्यभाव मन आणो.
 दृग्गुणी व्यसनी केंफोर्चाजो-खानारा नहीं योगी;
 सद्गुणी भक्तने ज्ञानी योगी, भोगेच्छाए भोगी.
 पढावश्यक आदि साधन, पूजावंदनयोगो;
 मोक्षयोग तेहेते साधन, अंतर धरी उपयोगो.
 योग छत्रीशी मेसाणामां, रची स्वपर हितकारी;
 शुद्धिसागर सद्गुरु योगे, सर्वयोग उपकारी.

योग० ३४

योग० ३५

योग० ३६

योग० ३७

योग० ३८

योग० ३९

शोकनिवारकभावना ग्रन्थ.

प्रणमी परमेश्वर विभु, प्रभु महावीर जिनंद;
 शोक निवारक ग्रन्थनी, रचना करुं सुखकंद.
 त्रिशलाराणी जननीने, सिद्धारथ भूष तात;
 येउ स्वर्ग सिधावतां, पाम्या नंदि अशात.
 कुटुंब ज्ञातिने देशमां, रहियो शोक छावइ;
 प्रभु महावीर चित्तमां, भावदया खूब आइ.
 नंदिवर्धन भाइने, तथा सर्वजनबोध;
 दीधो वीरे ज्ञानथी, थयो शोकनो रोष.
 शोकनिवारकबोधनो, भावे करुं प्रकाश;
 चिता शोकादिक छे, रहे न चित्त उदास.

१

२

३

४

५

उत्सव रंग बरामणां. प राग.

नंदिवर्धनभाइने, महावीर जगावे;
मातपिताना मृत्युपी, केव दिलोरी सारे;
आत्मतुं मृत्यु नपी..... ६

कर्मवरो मर्वजावने, तनु मळुं ने जातुं;
आपुढळे उठो चालतुं, साये पर्यंतुं भातुं-शोक न करवो तुज पटे. ७

चतुरश्रिविडलपोनिमां, चारगनिवांही जीवो;
जन्ममरण करे कर्मपी, बहु पाहंवा रोवो. शोक करे वधुं नहोवळे. ८

सुदर्शना समजो रहो, नंदिवर्धन भाइ;
न्यारो देहने आतमा, जूठो देह सगाइ.

शोक० ९

देहने मात पिता गणे, देह पढतां तुं ? रोवुं;
देह सणिक विनाची छे, जडरूपे ते जोवुं.

शोक० १०

देह अनंदां पारीने, मूळी आत्म आन्यो;
आत्म मायों नहो मरे, शोक तेनो तुं ? सावो.

शोक० ११

कर्म छटां अन्यदेहने, धरे कर्मने वेदे;
बेनीने एकनी दिलोरी, करां तुं रहो संदे.

शोक० १२

मातपितादिना आतमा, मयां नहो कदि मरवो;
चात्रिपामो सिद्ध धे, शिवपुरमांही ठरवो-शोक करोनहो कोहो. १३

शोक० १४

मात पिताना आतमा, अन्यदेहमां ठापा;
वर्तमानतनुनाचपी, केव मनमां मुंछाया.

शोक० १५

नाटकीयानी पेंठ ज्यां, तनुवेष बदलवा;
कर्मवरो तनु बदलतां, मिथ्याशोक न करवा.

शोक० १६

ज्ञानीओ शोक करे नहो, कर्म आत्म जाने;
मिथ्यामोह धरे नही, करे कर्तव्य' ज्ञाने.

દેહને આતમ માનતાં, મોહભીતિ પ્રગટે;	
આતમને ભિન્ન માનતાં, શોક ભીતિ વિષ્ટે.	શોક૦ ૧૫
વદ્ધ જીરણ તજી નવ્યને, જેમ ધરવાં તેમ;	
વદ્ધપરે તનુ વદલતાં, મોહ ધરવો કેમ ?	શોક૦ ૧૮
માતપિતાદિક ગુણ ગ્રહો, ધરો ધર્મમટ્તિ;	
મનુષ્યભવની મુસાફિરી, તજો હુંતુંગતિ.	શોક૦ ૧૯
જન્મ્યા તેને જાણવું, દેહને ત્યજરાતું;	
મૂલો નહીં મનુભવવિષે, ધર્મને ધરવાનું.	શોક૦ ૨૦
મોહપરિણામી આતમા, ભવમાંહી મટકે;	
આત્મપરિણામી આતમા, ભવબંધથી છટકે.	શોક૦ ૨૧
શોક કરો નહીં રે તમે, જૂઠી જગની માયા;	
સ્વપ્નની વાજીસમ વધુ, પુદ્ગલપર્યાયા.	શોક૦ ૨૨
મરનારાંને શું રુચો ? રદનારાં જવાનાં;	
સંયોગ ત્યાં જ વિયોગ છે, મળ્યાં જૂદાં થવાનાં.	શોક૦ ૨૩
વાજીગર વાજીસમો, વધો खेलછે સ્વોદો;	
રાગને રોપને વારતાં, યાય આતમ મોટો.	શોક૦ ૨૪
તનુમાં રસોછતો દેહથી, ભિન્ન આતમ જાણો;	
આતમની પૂર્ણશુદ્ધિથી, મોક્ષ સિદ્ધિ પ્રમાણો.	શોક૦ ૨૫
મુંદુલું શું ? નામરૂપમાં, નામરૂપે ન પોતે;	
નામને રૂપનો નાશ છે, વદ્ધ અવિનાશી જ્યોતે.	શોક૦ ૨૬
નામરૂપ થયાં થાય છે, તેથી આતમ ન્યારો;	
જદ નહીં જાણે આતમને, જદપર ઇયો પ્યારો.	શોક૦ ૨૭
ન્યારું તે આતમનું નહીં, જદપુદ્ગલ ન્યારું;	
જદને સગાં કેમ માનીય ? તેમાં મારું શું ત્હારું.	શોક૦ ૨૮

દેહ સગાઈ છે મોહપી, જ્ઞાને આત્મસગાઈ;	
જેહ સગાઈ માળે નહીં, તેનો ઘોં છે સગાઈ.	શ્લોક૦ ૨૯
મોહને સ્વાર્થે સગાઈથી, જગમાં ન ચડાઈ;	
રોતું સગાંને સ્વાર્થથી, નહીં એ મૂર્ખવાઈ.	શ્લોક૦ ૩૦
દેહસંબંધે જે સગાં, જદ્યોદે તે મૂલ્યાં;	
આત્મસંબંધે જે સગાં, નિર્મોહી અમૂલાં.	શ્લોક૦ ૩૧
દેહસગાં દેહ ત્યાં છૂંધો, પછી સંબંધ જૂઠા;	
ક્ષણિકસંબંધે મુંસીને, અરે યાત્રો ન થૂઠા.	શ્લોક૦ ૩૨
જન્મ જરા ને મરણ છે, ગ્રન્થ દેહ અવસ્થા;	
દેહભાવે નહીં પરિણમો, યાત્રો જ્ઞાને મુક્તસ્થા.	શ્લોક૦ ૩૩
જેવી સંધ્યાને શંખજી, જહના પરપોટા;	
સંસાર સંબંધ તેહવા, સળનાડી સ્વોટા.	શ્લોક૦ ૩૪
મનમાં શોક ન ધારીએ, ચારીએ મોહમાયા;	
માનરખતને ન હારીએ, ચેતો ચેતો ભાયા.	શ્લોક૦ ૩૫
આત્મના વપયોગથી, ધ્યાનો આત્મરાયા;	
આત્મ તે પરમાત્મા, જ્ઞાનાનન્દ સુહાયા.	શ્લોક૦ ૩૬

ધાત્રી દેશી.

મા સંસાર હસાર છેજી, આત્મ ધર્મ છે સાર;	
કોઈ ન સાધે આવતુંજી, રાગને રોષ નિવારે;	
સાચું આવનવત્ત્વ વિચાર, જગમાં છે એ સારે.	સાચું૦ ૩૭
પુણ્યપાપકર્મો કર્યોજી, પરભવ આવેરે સાધ;	
પુણ્યે મુક્ત પાપોદયેજી, પ્રગટે દુઃસ્થનો ક્ષાધરે.	સાચું૦ ૩૮
પુણ્યોદયથી ધર્મનાંજી, સાધ્યથી મળે વેશ;	
પાપોદયથી દુઃસ્થનાંજી, સાધ્યથી મહાસ્થેશરે.	સાચું૦ ૩૯

देव मनुष्यभव पुण्यथीजी, पापे नरकादिदुःख;	साचुं० ४०
पापकर्म नहीं कीजीएजी, पुण्य धर्मथी सुखरे.	
मोक्षाशा निश्चय करीजी, व्यवहारे पुण्यकर्म;	साचुं० ४१
करीए आत्म भावीएजी, प्रगटे आत्मधर्मरे.	
पुण्य पाप पुद्गलदशाजी, छाया तापसमान;	साचुं० ४२
दर्शन ज्ञानानन्द छेजी, आत्मधर्म प्रमाणरे.	
जड़ पुद्गलथी भिन्नछेजी, आत्म निश्चय थाय;	साचुं० ४३
जड़तनु न्यारो आत्मजी, समजे भ्रांति जायरे.	
कर्मनो कर्ता आत्मजी, परपरिणामेरे थाय;	साचुं० ४४
निजनो कर्ता आत्मजी, निजपरिणामे सुहायरे.	
कर्मवियोगे मोक्षछेजी, मोक्षना हेतुरे सत्य;	साचुं० ४५
दर्शनज्ञानचारित्रनांजी, द्रव्यने भावथी कृत्यरे.	
देवगुरुने धर्मनीजी, श्रद्धा समकितयोग;	साचुं० ४६
अनंतभवनी हेतुताजी, ग्रंथि थाय वियोगरे.	
आठे कर्म ते जाणजोजी, द्रव्यकर्म निर्धार;	साचुं० ४७
रागने द्वेष छे भावथीजी, तनु नोकर्म विचाररे.	
भावकर्म टळतां टळेजी, द्रव्यकर्म नोकर्म;	साचुं० ४८
सर्वकर्मना क्षयथकीजी, प्रगटे मुक्तिधर्मरे.	
दुष्टवृत्तियो रोधतांजी, शुभवृत्ति व्यापार;	साचुं० ४९
धर्मयोग प्रगटे दिलेजी, अहिंसा आचाररे.	
दुःखी जीवो देखनांजी, करुणा प्रगटे अपार;	साचुं० ५०
दयाधर्मकर्मो थतांजी, थाता पर उपकाररे.	
हिंसावृत्ति न उपजेजी, प्रगटे तुर्त शमाय;	साचुं० ५१
सत्यास्तेपने ब्रह्मथीजी, कर्म घणां रोकायरे.	

- સંગોપે મન ચર્ચુંગી, વિષયોનાં નહીં રાગ;
મતિહૃલ્માં નહીં દ્વેષતાંગી, મગટે સમને ત્યાગરે. સાચું ૫૨
- શત્રુપર નહિ દ્વેષતાંગી, સમા અને શુદ્ધબુદ્ધિ;
દેશગુરુ આરાધતાંગી, મગટે આવનશુદ્ધિરે. સાચું ૫૩
- આવનશુદ્ધિરેતુઓંગી, દ્રબ્ધને ભાવ્યાં જેદ;
અચર્યે મોહ જ દ્યેંગી, દેહછતાં ચંદેહરે. સાચું ૫૪
- આવનચન જદતત્તનાંગી, સહેજે મનવા ચિલાય;
જદમાં અહંતા નહિ રહેંગી, જદ જદભાવે રહાયરે. સાચું ૫૫
- આત્મોપયોગે પરિપનેંગી, આવન પાનરેં શુકિ;
માટે શોકાદિ ત્વજાંગી, આચરો ધર્મનશ્ચિરે. સાચું ૫૬
- આવન ઉપયોગી થતાંગી, દુઃખના મોહચિહાર;
શુભનો શોક રહે નહીંંગી, મગટે પર્ય અપારરે. સાચું ૫૭
- આવનના અજ્ઞાનયાંગી, ચર્ચે મોહનું ગોર;
જદમાં હું તું નહીં રહેંગી, રહે ન કામનો દોરરે. સાચું ૫૮
- રોહ રોહને મરી જતાંગી, પાછું આવે ન કોય;
આન્વસ્વરૂપને ત્રાણતાંગી, સાર્થી શાંતિ હોયરે. સાચું ૫૯
- સમજાને નિશ્ચય કરોંગી, મનહું રાગોરે શાંત;
ધર્મનાગેપર ચાલતાંગી, રહે ન નિધ્યાશ્રાંતરે. સાચું ૬૦
- કનાંતુસારે જીવોંગી, પરમવનાંહરે જાગ;
કર્મરિપાદ્યો ભોગવેંગી, દ્વેષો ચર્ચે ન્યાયરે. સાચું ૬૧
- કર્મને આવન પેડનોંગી, કાલ અનાદિથી સંગ;
કર્મરિયોગ થતાં મલોંગી, મગટે શુદ્ધ જ રંગરે. સાચું ૬૨
- માવનજ્ઞાની ન શંકાઓંગી, કર્મ કરે ને અકર્મ;
માવનના ઉપયોગપોંગી, નિરાસક્ષિય પર્નરે. સાચું ૬૩

अज्ञानी निर्वल घणोजी, ज्ञानी महाबलवंत;	
कर्मयोगी ज्ञानी धनीजी, करतो कर्मनो अंतरे.	सांजुं० ६४
सर्वकार्य करतां थकांजी, सम्यग्ज्ञानी अकर्म;	
अपुनर्वधकपणुंजी, पागे आतमधर्मे.	सांजुं० ६५
आत्मधर्म छे आत्ममांजी, दर्शनज्ञानचरित्र;	
वीर्यादिक छे कर्मनाजी, नाशे प्रगटे पवित्ररे.	सांजुं० ६६
आच्छादितगुण प्रगटताजी, कर्म टळें तत्काल;	
सच्चाए गुण जे रक्षाजी, आचिर्भावे ते भालरे.	सांजुं० ६७
सत् ते व्यक्तपणे थतोजी, असत् न थावेरे व्यक्त;	
सत्नो अभाव थतो नहींजी, असत् न प्रगटे शक्तर.	सांजुं० ६८
आतमगुण पर्यायधीजी, सच्चाए सत् जाण;	
चिदानंदमय आतमाजी, विणजे नहि ते प्रमाणर.	सांजुं० ६९
मातपितादिक सर्वनाजी, आतमद्रव्य छे नित्य;	
मुज तुज आतम नित्य छेजी, देहादिक छे अनित्यरे.	सांजुं० ७०
आतमाओ देहे रक्षाजी, मरे नहीं ग्रन्थकाल;	
तेओनुं सगपण गणेजी, शोकतणी श्री ? चालरे.	सांजुं० ७१
देहो तो बन्ना समांजी, कै आवे कै जाय;	
तेओनुं सगपण नहींजी, सत्य समज ते भायर.	सांजुं० ७२
देहोनीमांहे रयाजी, निज आतमसम तेह;	
आत्मदृष्टि देखतांजी, निर्मोही वंदेहरे.	सांजुं० ७३

भक्तिसिद्ध चक्रपद वंदो. ए राग.

समजी रहो शुद्ध आतम भावे, जड नहीं साये आवे;
 आतम एकलो आव्यो जावे, मुंज्ञांन नहि मोह दावेरे;
 आतम !!! आतम धर्मने धरजो, नदमपता परिहरजोरे. आतम० ७४

साठ हजार तनुजो जेना, एका बसने भरिया;
 सगरचट्टी मूर्च्छा पाम्यो, बैराग्य ज्ञानयो तरियारे. आतम० ७५
 मरुदेवाए तनुजमोहे, शोके बसो गाढ्यां;
 निमोही यचां त्वारे ज्ञानां, मुक्तिपुरीमा ग्राह्यारे. आतम० ७६
 रामनानोहे लक्ष्मण शोकी, राम मरतां यद्या;
 कोइनी साये कोइ गया नहीं, निज निज बाटे बहियारे. आतम० ७७
 राज्ञ सरस्वो मोथे राजा, दाण तर्जाने चात्पो;
 कर्मानुसारे परभव चात्पो, भारो टुके नहीं टाढ्यारे. आतम० ७८
 साते जे घरगोने घुमारे, ते पन चात्पा चाले;
 तेजोना नाम देहनी यादी, रहीं नहीं आ कालेरे. आतम० ७९
 असंख्यकालना तौपकरनां, नान रसां नहीं आवे;
 देहयकी कोइ अनर रसा नहि, मोह शो ? करवो छाजेरे. आतम० ८०
 आजमुशी नान देहो अनंतां, यद्दयां गग्यां न गगाये;
 हर्ष शोक तमां तु ? करवो, अन्वितरंगना न्यत्येरे. आतम० ८१
 सगां संबंधीना नापने देहो, पोढाना तेन जाणो;
 निमोहभावे अज भविनाशी, अजस्त आतम दिल माणोरे. आ० ८२
 कृष्ण बामुदेवनी रानीओ, शहि शहि पोकारो;
 पन न उगारी छवया तेओने, कर्दवनी गति न्यारीरे. आतम० ८३
 कर्म शुभाशुभ भाजोगर सन, ईश्वर—, कर्म स्वभावे;
 तेनां आतमभाव न धारो, रहेशो आत्मस्वभावेरे. भविष्य आतम
 धर्मने धरजो. ८४
 अधिकुदारे द्वारिका बाढ्यो, जलधिप् उरयां घालो;
 कोइ बचारी प्रभुं नहीं तेने, कर्मभुलीना न्यारीरे. ५० ८५
 कर्मया बळियो आतम ईश्वर, आत्मज्ञाने यावे;
 कर्म अनंतां क्षणमां टुळतां, चारिना शुद्धभावेरे. ५० ८६

आयुष्य मगटेने विणसाय, तेमां हर्ष न शोक न धाय;	
आतमभावे थाय मसन्न, सर्व करे पण मुजमां मन.	८७
शरण माझरुं जे नरनार, करतां ते उतरे भवपार;	
देह त्यजेतां करे न शोक, कदि न पाडे मोहे पोक.	८८
श्वासोच्छ्वासे मारुं ध्यान, करतां मगटे साचुं ज्ञान;	
श्वासोच्छ्वासे मारो जाप, जपतां कोइ न लागे पाप.	८९
छेवट मृत्युकाले जेह, शरण करे मुज ते वैदेह;	
अनंतभवनां कर्म विनाश, मुज शरणे मुक्ति छे खास.	९०
अज अविनाशी नित्य अनंत, काल अनादि पूर्ण महंत;	
आतम ते परमेश्वर वीर, सत्ताए महावीर ज धीर.	९१
आतम महावीर शरणुं करे, मन निर्मल ये आतम ठरे;	
पट्कारक शुद्धां प्रणमाय, आतम ते परमातम थाय.	९२
आतमभावे जे हर्षाय, अठकर्मोर्था बंध न पाय;	
भरनारामां देखे तेह, अमर आतमा ते वैदेह.	९३
देहछतां वैदेहः थाय, मुजभक्तोने काल न स्वाय;	
लहे नर्हां दुर्गतिमां वास, आयु जतां आनंदोल्लास.	९४
स्वाधिकारे करता कर्म, करे निर्जरा पामे धर्म;	
स्वाधिकारे सहु व्यवहार, करता शिव पामे नरनार.	९५
देह मरे पण मरे न तेह, मृत्युकाले भीति न रेह;	
निर्भय येने छंडे प्राण, मुजभक्तो पामे शिवस्थान.	९६
मुज विश्वासो जे नरनार, पूरण माराउपर प्यार;	
महापापी पण शिवपद पाय, छेवटकाले पण मुज ध्याय.	९७
सर्वजीवोना नारण हेत, तीर्थकर मुजभव संकेत;	
समजी चर्चो नरनं नार, निळेंपे करश्चो व्यवहार.	९८

- सुमधुरमे वाण्या नरनार, मधुरा नैना छे भवनार;
 नेमो मातमदुद्धि पाय, झानी योगी भनो पाय. १९
- पारवर्ण आदि जनवर्ण, म्पवर्ण करंती स्वर्ण;
 पामे देह त्याजी युग्य वेष्ट, अन्यभवे नहि पामे वनेष्ट. १००
- सुमया मय रात्री नरनार, वने ने पामे भवपार;
 मया म बोमा पाया जेट, सुनभक्तिपी गरता नेह. १०१
- अदिबर्धन आदि भव्य, समया पोतानुं कर्तव्य;
 द्योत त्याजोने द्योति सदा, मनुने ज्ञानपटो संस्थप्ता. १०२
- परमम ईश्वर महारीर, सर्वदेवगुणिम महार्थार;
 सर्वविभवो सारणहार, सीपेकर जिनवरमरगार. १०३
- रती नही पिता मन लेष्ट, नाटो द्योत पणो मन वलेष्ट;
 विना मात वे पाण्या स्वर्ग, त्याधी शिंदेहया अपरग. १०४
- सर्वदेवदेवोद्विरताज, मय आशाए पारीश राग्य;
 स्वाधिकारे करतां कर्म, अकर्म उपांगे छे उर्व. १०५
- तुज उरदेवे नाटो धर्म, जाण्यो साचो आनवधर्म;
 नभरत आतम अक्रिययोग, सत्ताए मगदपो उपांग. १०६
- सद्विती ज्ञानी निर्वच, सम्पगृह्णि छे नहि भंव;
 सापेक्षाए जाणे सत्य, तेनां सरज्यां छे सदुद्धत्य. १०
- तुजउपदेवे जाण्यो धर्म, नाटो एकांतशक्तिधर्म;
 अनेक उक्तिनाथ महान, महावीर मगदया भगवान्. १०८
- तव जव संयम ज्ञान मचार, दया दान दम भक्ति उदार;
 ज्ञानेद्वाने बिभोद्वार, करवा मगदया जो निधार. १०९
- बंदे पूजे स्तवे अपार, नमतो नेदि वार इनार;
 आनेदो ये सन्कर्तव्य, करतो स्वाधिकारे भव्य. ११०

शोकनिवारकग्रन्थ ए, साचो रच्यो हितकार;

मरनारांनी पाछळे, भणे गणे मुखकार.

१११

शोक मोड चिंता टळे, धर्मी वने नरनार;

बुद्धिसागरवीरनी, वाणी जमजयकार.

११२

" चेटकचौवीशी ग्रन्थ. "

चोपाइ.

दीक्षा लेती वखते श्री महावीरमधुए चेटकने आपेलो बोध.

चोपाइ.

सांभळ वैशालीराजन् ! ! ! पंडितशेखर तुं कृतपुण्य;

नीति न्याये करशो राज्य, फकीरसम अंतर धर राज्य.

१

दया दान दम वर्तन धरो, समजी सर्वे कर्मां करो;

राज्य करंतां जातियरन, करी कमाणी खाओ अन्न.

२

सर्वलोकसुखकाजे राज्य—, करंतां आतमनुं साम्राज्य;

फर्ज अदा कर साची सर्वे, कदि न कर सत्तानो गर्व.

३

द्वेपीउपर राख न रोष, दुःखीजनने प्रेमे पोष;

शत्रुउपर धार न द्वेष, धर्म धरंता सहवा बलेश.

४

क्षत्रियभूपति टेक न छंद, धर्मकर्ममां प्रेमे मंद;

राख न जूठो लेश घमंड, न्याय त्यां उपशम पामे बंद.

५

सद्वक्ताओ पासे राख, प्राण पडे पण जूठ न भाख;

दुष्टवृत्तियो मारी नाख, परधन गणजे जेवी राख.

६

परललनाने मात समान, गणजे कर संतोनुं मान;

करजे प्रतिदिन नवनवुं शान, निजदेशे वर्तावो आण.

७

सर्वदेशमां दया पळाव, होमातां पशुओने वचाव;

अनाथरोगीलोक वचाव, मानवभव शुभ लेजे व्हाव.

८

- मनाननोनी सांभळ रीव, पावुं नहि सव् करतां लीव;
आत्मसमा सह गणजे जीव, कर्तव्यो करतां ज सदीव. ९
- दुष्टन्यसनने राज्यनी महार, काढी सुखी कर नरनार;
संकट पट्टियानी कर व्हार, दुर्गुणथी छे राज्यनी हार. १०
- माटे राज्यथी दुर्गुण दूर, करजे भूरतिगणशां शूर;
सहुणराज्ये सुख भरपूर, आंतर बाहिर सळके नूर. ११
- निर्वळथी नहि राज्य कराय, सबळानुं छे राज्य सदाय;
राज्य तरे ज्यां साचो न्याय, अन्यायी राजा न गणाय. १२
- निरासक्तिर राज्य जो पाय, मजाभूपति भगति पाय;
दंडादिक करतां पट न्याय, राखी वतों भूप सदाय. १३
- मजा एज छे भूपस्वरूप, माने वतें पडे न धुप;
एवो राजा विश्वभनुष, पडे नही वयारे भवहूप. १४
- सर्वजांचोनी कर सांभाळ, दुष्टने दंडी सज्जन पाळ;
मजावर्गनो ये रत्नवाळ, मोहनपादांजोवन टाळ. १५
- विषयोना जे बने गुलाब, तेनी साची टळती हाय;
दुर्जुदिए वरे न ठाय, जन्मी सारां करे शुं ? काय. १६
- दयायकी दिलडुं उभराय, देवगुरुना मणमे पाय;
माणांते व्यभिचारी न पाय, भूपतिपदने योग्य गणाय. १७
- अहिंसाए राज्य सुहाय, हिंसाथी राज्यो विणसाय;
अहिंसाए मगटे धर्म, हिंसाए मगटे ज अधर्म. १८
- हिसकपापीनो उद्धार, करे जावपर बहु उपकार;
परमार्थे मरवा तैयार, सत्यभूष ते जगजयकार. १९
- निवाणीकायापर राज्य, पवित्र ये करतो साम्राज्य;
ते दुर्गुण उप्पर दाख, पाये स्वर्ग ने शिवनुं राज्य. २०

જેહ શમાવે પ્રેમે દ્વેષ, પ્રજાવર્ગના ટાલે કલેશ;	
નીતિ સદ્ગુણીરાજા વેશ, કરે કર્તવ્યો જેહ હમેશ.	૨૧
મહામારી દુષ્કાલે જેહ, પ્રજાવર્ગને રહે તેહ;	
સર્વપ્રકારે કરે ઉપાય, ધર્મા રાજા સત્ય ગણાય.	૨૨
સર્વપ્રકારે નીતિ જાણ, ધર્માર્થે નિજ અર્પે પ્રાણ;	
દેશરાજ્યમાં ચલવે આણ, દોષ હુણી ધાવે ગુણવાન.	૨૩
ચેટકરાજન્ ! તું ગુણસ્વાણ, તું મારી પાલે છે આણ;	
અંતરમાં મારું કર ધ્યાન, તેથી તું પામીશ નિર્વાણ.	૨૪
અષ્ટાદશરાજામાં મુખ્ય, મગટાવો આતમનું સૌખ્ય;	
આતમના ઉપયોગે રહો, વાઘરાજ્ય નીતિએ વહો.	૨૫
જૈનધર્મને જગ ફેલાવ, વાઘાંતરશક્તિયો પાવ;	
ચેટકને પ્રતિવોધી પ્રભુ, ધીર થયા ત્યાગી શુભ વિશ્વ.	૨૬
પ્રભુવાળી મુગતાં નરનાર, ભૂપતિ પામે ધર્મ અવાર;	
બુદ્ધિસાગરમધુ ઉપદેશ, સુણી વર્તતાં રહે ન કલેશ.	૨૭

॥ સંઘ કર્તવ્ય ગ્રન્થ. ॥

ચોપાદ.

ઈશ્વર મહાવીરદેવ જિનેશ, સંઘધર્મનો દે ઉપદેશ;	
સત્કર્મોને જ્ઞાને સંઘ, અનંતતીર્થસ્વરૂપીરંગ.	૧
જંગમતીર્થ છે સંઘ મહાન્, તેને સદ્ગુ પ્રણમે ભગવાન્;	
સર્વધર્મની સ્વાણ છે સંઘ, સ્વર્ગગાથી મોટી ગંગ.	૨
સાધુ સાધ્વીત્યાગીવર્ગ, શ્રાદ્ધશ્રાવિકા ગૃહસ્થવર્ગ;	
ચાતુર્વર્ણી સંઘ ગણાય, પૂજે પ્રણમે મુક્તિ યાય.	૩
તીર્થંકરસમ સંઘ ગણાય, સંઘત્રિપે સદ્ગુ તીર્થ સમાય;	
સંઘની સેવા પ્રશ્નની સેવ, સંઘ છતાં સદ્ગુ વર્તે દેવ.	૪

સંયત્ની ભક્તિ તે પ્રભુભક્તિ, સંયત્તમાં નહિ કોઈ શક્તિ; નૈનભર્યને માને સંય, જેને આત્મ વારે રંગ.	૫
સંપાદ્ધામાં ગદારી આળ, સમાઈ જાતી યોગ્ય જ જાણ; એશ અને જ્ઞાનાનુસાર, કરે સંય તે મુનસપ ધાર.	૬
જે કાલે જે એશે ધર્મ, ત્રાંબે તેનાં જે જે કર્ય; સંપાદ્ધા તેહ કરાય, મુજ આદ્ધા તે જાણો ન્યાય.	૭
સંયત્ની હૃદિનાં જે કર્ય, તેમાં સર્વ સમાયા ધર્મ; સંયત્ની સંસાભક્તિમાં, તપનપ સંયમ સર્વ સમાય.	૮
સર્વસંયત્ની કરતાં રહાય, અનેન પુણ્યને નિર્નર પાય; વિરનિરળ પણ સંયત્ની સેવ. કરતાં ભક્તો યાવે દેવ.	૯
સંયત્ની રક્ષાદિદેન, સંસાભક્તિનો સંકેત; ભક્તોમાં મુજ દેરે જેહ, ભક્તિ કરતાં ભક્ત જ જેહ.	૧૦
સંયમાં મુજમાં ભક્તિ અમેદ, કરે ન ખીતિ સજ્જા રોદ; પરા ભક્તોમાં ભગવાન, જાતમન્યક પતો ગુણવાન.	૧૧
ખાવે સંયત્ની સેવા થાય, અનંતભરનાં પાતિક જાય; સંયત્નો શત્રુ નિન્દક પાય, પાપ કરી દુર્ગતિને પાય.	૧૨
સર્વનયોનો જાણ જે સંય, પ્રગટાવે સદુ શક્તિ અમેગ; સર્વપ્રકારે વિદ્યા જાણ, મુજ બદ્ધા ભક્તિ ગુણસાળ.	૧૩
મુજ શાસન ચલવે તે સંય, તેના સર્વજ્ઞા કર્યના રંગ; અવલે પણ સર્વલે પ્રણમાય, મારા સંયત્ની સદ્ગતિ પાય.	૧૪
સમ્યગ્દષ્ટિવાલો સંય, સર્વજ્ઞ તેના દષ્ટિતાંગ; મિથ્યાદાસો પણ પ્રણમાય, સર્વજ્ઞદષ્ટિ ગુણદાય;	૧૫
પરા સંયત્ની સેવા થાય, ત્યારે પાપ અનંતાં જાય.	૧૬
કદિ ન દેલો સંયના દોષ, દોષ છતાં સંય જ નિર્દોષ; સંય કરે જે જે પેરપાર, મુજ આજ્ઞા ત્યાં છે નિર્ધાર.	૧૭

- आचारो तो फरता रहे, देशकाल अनुसारे वहे;
तत्त्वोमा कदि याय न फेर, ज्यां अज्ञान ज त्यां अंधेर. १८
- काल अनादि तत्त्व न फेर, आचारोमां धाय ज फेर;
देशकाल शक्ति अनुसार, परिवर्तन पामे आचार. १९
- संघ सकलमां नयसापेक्ष—, मतभेदे नहीं करवो बलेश;
समभावे सह संघनी मुक्ति, मुज भजतां नहीं मोहनी रीति. २०
- विद्याज्ञानने शक्तिप्रचार, करतो संघ बधे जयकार;
दुर्गुण दुष्टव्यसनथी दूर, रहेतां संघ बधे भरपूर. २१
- खम्रे खमाये मांहोमांछ, मनमां बर न राखे क्यांय;
संघार्थे आपे निज भोग, नीतिथी शक्तिनो योग. २२
- उदार गंभीर न्यायाचार, अरस्परसमां प्रेम अपार;
शक्ति छतां सहतो अपराध, संघ सदा एवो आराध्य. २३
- परोपकारे निशदिन रक्त, सेवाभक्तिमां आसक्त;
उपदेश्यां मुज समजे तत्त्व, सत्त्वगुणीने उत्तम सत्त्व. २४
- निज निज अधिकारे गुण कर्म, करवामां समजंतो धर्म;
एवा संघनुं धार्युं धाय, आध्यात्मिकप्रगति ते पाय. २५
- अन्यजीवोपर राखे रहेम, धर्मीजीवोपर धारे प्रेम;
संपीने बतें थै एक, सर्वकार्यमां होय विवेक. २६
- अधर्म्ययुद्धने त्यजता छेक, देवगुरुसेवानो टेक;
पशुपत्नीनी हिंसा त्याग, साधर्मिक उपर बहुराग. २७
- जूलमी दुष्टनी रक्षामा धाय, रहेवा दे नहि जूलम अन्याय;
करे अतिथि बहु सन्मान, दिल मगटावे आत्मज्ञान. २८
- सर्वलोकने देतां ज्ञान, करे नहीं दिल्यां अभिमान;
आत्म ते परमात्म जाण, सात्विकबुद्धि नहि अज्ञान. २९

- संपत्ती चढतीमाटे सर्व—, अर्पण करतां धरे न गर्व;
निष्कामे सहु करता काज, वाद्यांतर धारे साम्राज्य. ३०
- धारे मनचचकायनी शुद्धि, रागने रोपनी टाळे अशुद्धि;
दारुमांसयी रदेतो दूर, अपराधीपर याय न क्रूर. ३१
- धर्मापे अपाई जाय, धर्माने स्वचराची स्वय;
अधर्माने पण आपे रोष, दुष्टदृष्टिनी करे निरोध. ३२
- संपत्ती सेवाभक्ति हेव, प्राणादिक स्वार्पणसंकत;
अस्तरसमां मुजसन मेव, राखे धारे योगने क्षेप. ३३
- देवगुरूने धर्मने संघ, चारंपां स्वार्पणतारंग;
दुष्टन्यसननी होय न टेंव, स्वाधिकार करतां सेव. ३४
- दोषो टाळे सहुण धरे, धर्मानो रागी पै करे;
सर्वसंपत्ती विश्वमचार, करवायां तन अपे सार. ३५
- गुणस्थानक निज निजअधिकार, गुण कर्मां करवा तैयार;
समय विचारी वने जेद, एवो संघ वने गुणगेद. ३६
- प्रगतिकर आचारविचार, प्रामाणिक चलवे व्यवहार;
सर्वखंडना संपत्ती सेव, करतां आत्म धावे देव. ३७
- ज्ञानक्रियायी धावे मुक्त, मारां जाणे जेओ मुक्त;
अन्यधर्मापर धरे न द्वेष, आपे नहीं अन्याने वलेश. ३८
- हिंसा जूड ने चोरी त्याग, ब्रह्मचर्य धारे वैराग्य;
सर्वनीचापर मुजसन प्रीति, दोषोने हस्वानां रीति. ३९
- देशकालप्रति अनुसार, गृहस्थ त्यागीना आचार;
दोषो उपर धरे न रोष, अंदरुमां धारे संतोष. ४०
- आनमशुद्धि राखे लक्ष, विद्या सर्वकल्याणां दत्त;
एवा संपत्ती चढनी याय, सर्वलोकां आपे सहाय. ४१

કર્મોદયથી થાય ન દીન, આતમને ભાવે મન જિન;	
કરે ન અન્યનું ધૂરુ લેશ, પ્રીતે વૈર શમાવે વેશ.	૪૨
સાધર્મિક સ્વરાવી સ્વાય, સાધર્મિકને આપે સ્થાય;	
ઉચ્ચ નીચનો ધરે ન ભેદ, ટાલે જ્ઞાને સહુના સ્વેદ.	૪૩
લઘુતા દૃઢતા શ્રદ્ધા પ્રેમ, આતમજ્ઞાનને દિલમાં રહેમ;	
ચારિત્ર્યે ય્યાં જીવન જાય, એવા સંઘની ચડતી થાય.	૪૪
ભૂલ્યાંને સ્વરાવે જોઈ, તરડ્યાંને જલ ધારે સ્નેહ;	
કરે ન શક્તિ દુરુપયોગ, રોગીઓના ટાલે રોગ.	૪૫
દુષ્ટરીવાજો કરવા દૂર, શક્તિ ફોરવા યાતો શૂર;	
કરે ન નિન્દા પરની લગાર, કોઈપર નહિ દેતો આઢ.	૪૬
શુભક્ષેત્રોને પોષે નિત્ય, દોષ ત્યજી ગુણ ધારે ચિત્ત;	
હિંસાદિકને કાઢે દૂર, એવો સંઘ જગત મફ્ફૂર.	૪૭
દાનશીયલતરભાવપટ્ટિ, નોતિ મહાજન ગુણની રીતિ;	
નવતત્ત્વોનું ધારે જ્ઞાન, સંઘની ભક્તિ દિલ ભગવાન.	૪૮
સ્ત્યાદિક કોટી ગુણવાન, સંઘ છે પ્રત્યક્ષ જ ભગવાન;	
મમ્મસાકાર સ્વરો છે સંઘ, તેનો સ્ત્રણક્ષણ કરશો સંગ.	૪૯
સંઘ છે પ્રત્યક્ષ જ ગુણવંત, સાકારો ઈશ્વર છે સંત;	
તેની સેવાથી પ્રગટાય, ઘટ ઘટ આત્મમમ્મ સુલ્લદાય.	૫૦
સંઘથી મોટું નહીં છે કોય, સર્વધર્મીની સ્વાણ જ જોય;	
સંઘને સર્વ મહાઉપમાન, પૂજો વંદો ભવી ગુણજાણ.	૫૧
એક તરફ સહુધર્મો હોય, એક તરફ સંઘસેવા જોય;	
બન્ને સરસાં જાણો મમ્મ, સંઘની સેવા છે વર્તન્ય.	૫૨
સાધર્મિકભક્તિનાં કર્મ, એક તરફ છે સઘઢા ધર્મ;	
પેડ સરસા જાણો દક્ષ, ધરો સંઘસેવાનો પક્ષ.	૫૩

અવિરતિ જે સમ્પત્તિ, પાળાનુચારી મૂળ પાણી;	
દેવપ્રી રિરતિ સ્વાધિકાર, દુરસ્થ મેષ મદા જપકાર.	૫૪
સ્વામીસર્વરિરતિનો મિત્ર, મોક્ષાર્થે માનક મુજરંગ;	
દુરસ્થસ્વામીમેષ મુદાય, મેરંગાં મદુરરિરતિય.	૫૫
દુરસ્થ સ્વામી મુદ વે મેદ, મેરંગાં મોક્ષ મોક્ષ મેદ;	
સ્વામીમોના મળમે પાવ, દુરસ્થ, મુદમન્દ્ર મિત્ર પાવ.	૫૬
જાર્યમંગલ મેષ જ મેદ, પાર્વતિકાવૈ મેરંગાં મેદ;	
સંપાદિકમળિને જાગ, પત્રવે મુરંગે માગાગ.	૫૭
રમે સંપનાં મેરંગાં મેદ, મેરંગાં મધારક મેરંગાં મેદ;	
નિષ્કાર્મ નિર્મોહી પાવ, સ્વામે સંપ ન મેરંગાં પાવ.	૫૮
અસ્પર્શનો કરે ન દ્રોહ, જાને મધારક મેરંગાં મેદ;	
પદ્મજાનુ સાકં પદ્મ, માળ પદે પત્ર દ્રોહ ન પાવ.	૫૯
મળનાર્થી મળના છે મેદ, મુજમળિય મધારક મેરંગાં મેદ;	
મુજનાં મળ સેકર મેદ, સંપનાં મેરંગાં મળનાં મેદ.	૬૦
મુજ પાગલ મુનિસંપ મધાર, દુરસ્થમેરંગાં મેરંગાં મેદ;	
મુજવમ મુનિ સાગાગ, પદ્મવર્તક માગા મેદ.	૬૧
દ્રવ્યમેદકાલુસાર, પદ્મવર્તક મેરંગાં મેદ;	
પદ્મવર્તક મેરંગાં મેદ, મેરંગાં મુજ માગા મુજમેદ.	૬૨
સંપ ચતુર્વિધ મેરંગાં મેદ, મુજસંપ મેરંગાં મેરંગાં મેદ;	
કલિપુગમાં મેરંગાં મુજસંપ, સંપદ્રિ કરનો મેરંગાં મેદ.	૬૩
દ્રવ્યમેદકાલુસાર, સ્વાધિકારે મેરંગાં મેદ;	
દ્રવ્યાદિક જાને પ્યરહાર, મારો સંપ મદા જપકાર.	૬૪
સર્વદેવર્તકો મેરંગાં મેદ, મેરંગાં મેરંગાં મુજમેદ;	
મનિર્વં પદ્મ પદ્મ, મેરંગાં મેરંગાં મેરંગાં મેદ.	૬૫

શક્તિ સદુ સંઘની ભક્તિ, કરતાં આત્મિક પ્રગટે શક્તિ;	
પર ગુરુપર શ્રદ્ધા પ્રેમ, ધારે પામે યોગને સ્તેમ.	૬૬
મીં પ્રતિપક્ષી જેહ, તેઓ ઉપર રાસે સ્નેહ;	
દાવથી નહિ વંચાય, દુષ્ટોનું નહિ ચૂરું ચ્હાય.	૬૭
શક્તિથી ઝીંચે સંઘ, સદુગ નીતિચલથી અર્ભગ;	
પનો હાનિકર જે કર્મ, તેમાં કોઈ કાલે ન ધર્મ.	૬૮
છતાં પણ તેહ અધર્મ, સંઘની પડતીકારકકર્મ;	
કાલ અનુસારે સંઘ, વધે કર્મ ત્યાં ધર્મનું મર્મ.	૬૯
વધે ઇવાં જે કર્મ, સર્વકાલમાં તેથી ધર્મ;	
પણે તે મુંઝ આળા જાણ, યાકી વીજા છે જ અજાણ.	૭૦
સંઘની સંખ્યાટુદ્ધિ ઉપાય, ફેરફારમાં ધર્મ સદાય;	
જાણે સંઘ તે શક્ત, મુનપર પ્રેમી સંઘ તે ભક્ત.	૭૧
પમાં જ્ઞાની આગેવાન, સંઘની પ્રગતિકારક જાણ;	
જ્ઞાની ડયાં થાય પ્રધાન, સંઘની પડતી ત્યારે માન.	૭૨
નૈક સંકટમાંથી પસાર, જ્ઞાની સંઘ થતો નિર્ધાર;	
સંઘને આપો જ્ઞાન, પાર્મિકવ્યવહારિક ગુણસ્વાણ.	૭૩
સ્ય સંઘ તરીકે ચાર, -વર્ણો ગુણકર્માનુસાર;	
મુંઝ આજ્ઞા અનુસાર, ધર્મ કરે શિવ પામે સાર.	૭૪
તમાં મન રાસી નરનાર, વર્તે વર્ણાદિક વ્યવહાર;	
ગદેશનો ટાઢે સંગ, મુક્તિ પામે આતમંગ.	૭૫
આતમધર્મ છે ઉપશમભાવ, પ્રયોગશમને શાયિકભાવ;	
આતમ તે પરમાતમ થાય, એ છે મંચનું ધ્યેય સદાય.	૭૬
વર્તકર્મને કરવાં દૂર, વચ્ચું અનંત આતમનૂર;	
આતમશુદ્ધિ કરવી વેગ, સાધ્ય એ દષ્ટિ પ્રટ્ટિ હમેગ.	૭૭

સાધર્મિકને દેતે હર્ષ, પ્રગટે દર્શનનો ઉત્કર્ષ;
 અરસ્પરસ મઝતાં વહુ વ્હાલ, પાય પરસ્પર વહુ સંભાલ.
 અરસ્પરસ્ના દુઃખમાં ભાગ, લેવામાટે પ્રગટે રાગ;
 અરસ્પરસ અપાઈ જાય, નેઝવિગે નહિ મેદ જરાય.
 સંયની સેવા તે નિજસેવ, યાની વર્તે તજે કુટેવ;
 સંપાદા વહેનામાં મરે, સંય તે હું યાની સદુ કરે.
 નામરૂપનો કરે ન મોહ, કરે ન સાધર્મિકનો દ્રોહ;
 સાધર્મિક જો આવે ઘેર, સ્વાગતભક્તિ કરે વહુલ્હેર.
 કરે ન સંપત્તિ અપમાન, થમણાદિકતું ધારે માન;
 હુન ઉપદેશ મુણાવો સ્વાય, અન્યોને ધર્મી જ વનાય.
 રાગદ્વેષ હણવા અભ્યાસ, કરતો ધારે મુન વિશ્વાસ;
 શરણ કરી હુન મુક્તિ પાય, સાધુ દર્શન કરીને સ્વાય.
 એવા સંયની ચઢતી ધાય, સત્કર્મોથી હાર ન સ્વાય;
 નિર્ભય સ્વતંત્રતા સામ્રાજ્ય, પામે વાસાંતરતું રાજ્ય.
 વ્યર્ષિસમર્ષિક અનંત, સંય સદા સાકાર ભદંત;
 સંયના નાશધર્મી મહાપાપ, પ્રગટે દુઃખ સંકટ સંતાપ.
 કદિ ન લેવી સંયની હાય, સંયનો શત્રુ દુર્ગતિ જાય;
 ત્યાગીસંયની શુભ આશાઈ, મઝતાં ચઢતી વિશ્વાનીશ.
 સંયનો નાશ તે મારો નાશ, જાણી સંયના યાજો દાસ;
 સંય છે સાગરવદ્ ગંભીર, સેવી સ્વયં વનો મહાવીર.
 જે કાલે જે યોગ્ય જણાય, કરવા લાયક જેહ ગણાય;
 અતિશયજ્ઞાની સમ્મત થાય, પરિવર્તન રીવાજો પાય.
 વક્ત્રી રૂદ્રાદિક પળ જેહ, સંયના દાસસમા છે તેહ;
 તેમો સારે સંયની સેવ, સંય છતાં જ છતાં છે દેવ.

- વિદ્યાદિકગુણ પ્રકટે વેશ, ત્યારે સંઘમાં રહે ન વલેશ;
મારી પાછઝ સંઘ સદાય, ચર્તતો રહેશે શિવદાય. ૯૦
- મારી આજ્ઞા ધારે જેઠ, સંઘ ન યદતી પામે તેહ;
મારી આજ્ઞાચર્તન ટકે, શક્તિ વિનાનો સંઘ તે મરે. ૯૧
- મારી શ્રદ્ધાથી સહુ શક્તિ, સત્તાપ્ત તે યાવે વ્યક્ત;
મુજ શરણે જે આવે ભવ્ય, સફળાં તેનાં છે કર્તવ્ય. ૯૨
- રાગદ્વેષ નિતે તે જિન, તેનો અનુયાયી તે જૈન;
મોહાદિક હળવા વ્યાપાર, જૈનધર્મ તે જગજયકાર. ૯૩
- જૈનધર્મધારક છે સંઘ, સાધક આંતર આત્મરંગ;
સર્વજીવોની શુદ્ધિહેત, જૈનધર્મનો છે સંકેત. ૯૪
- અષ્ટયોગસાધનવ્યાપાર, જૈનધર્મ જાણો તે સાર;
શ્રાવક સાધુધર્મ ઉદાર, ગુણસ્થાનક આરોહણપાર. ૯૫
- અસંખ્યદષ્ટિયો જ સમાપ, સાપેક્ષે મુજ ધર્મમાં ન્યાય;
મતપંથદર્શનધર્મના ભેદ, સમાય છે મુજધર્મમાં વેદ. ૯૬
- ચતુર્વર્ણ મુજ સંઘ ઉદાર, અસંખ્યદષ્ટિધર્માધાર;
અસંખ્યદષ્ટિમાં સાપેક્ષ, જૈનો કદાગ્રહી નહિ લેશ. ૯૭
- મિથ્યાચુદ્ધિ મોહનો ત્યાગ, આત્માનંદ પ્રકટ વૈરાગ્ય;
મૈત્રી મુદિતા કરુણાભાય, માધ્યસ્થે મનનો સજ્જાવ. ૯૮
- જ્ઞાનભક્તિને કર્મનો યોગ, ભોગ છતાં અંતરમાં યોગ;
કર્મોદય મુલ્ય દુઃસ્વ વેદાય, પણ અંતરમાં નહિ લેપાય. ૯૯
- કર્મવિપાકે થાય ન મોહ, સર્વજીવપર રહે ન દ્રોહ;
સર્વજીવો નિજ આત્મસમાન, માની વર્તે સંઘ મુજાણ. ૧૦૦
- જ્ઞાન દયાથી વિશ્વોદ્ધાર, કરવામાં વહુલા ઉપકાર;
મનુષ્યજાતમાં ભેદ ન લેશ, ટાકે સર્વજીવોના વલેશ. ૧૦૧

समनाये जगने सुत्र सत्य, परोपकारी करतो कृत्य;	
मनुष्यमाति करवा उद्धार, दय दय संपन्न तव गुणसार.	१०२
एरा संपत्ती प्रगति पाव, निमभूतो टाळी हर्षाव;	
करे गुनायीनां नहि कर्म, जैनसंयतुं ए छे मर्म.	१०३
राजमनादिकपर उपकार, करवा स्वार्पण करतो सार;	
असद् कदाग्रह त्यागे जेह, निमयांगे पावे वेदेह.	१०४
द्रव्यलेशकालानुसार, उत्सर्ग अपराध विचार;	
संपत्ती कृत्यो करतो संप, पार्थी भद्रा टेक उभंग.	१०५
दर्शन ज्ञानचरण तव धार, संप चतुर्विध जगजयकार;	
स्वाधिकारं सद् कर्तव्य, यथाशक्ति व्यक्ति संव्य.	१०६
कर्तव्यो ए संपत्ती कष्टां, द्वानीभोए दिल्यां चष्टां;	
सपत्नी बर्तो नरने नार, पायो शांति पुष्टि असार.	१०७
मधुमहारीर साचो बोध, आदरतां छे मोहनो रोध;	
पुद्गिसागर मंगलमाल, सकलसंपत्ती जयजयकार.	१०८

प्रजासमाजकर्तव्य ग्रन्थ.

चोपार.

परमेश्वरमहारीरजिनेष्ट, धेणिकने देवे उपदेश;	
प्रजासमाजतुं सत्यस्वल्प, प्रजा न पाने जाणी धूप.	१
भूपति गुरुजन वृद्धतुं मान, पातपित्ततुं बहु रुग्णान;	
अरस्परसपर बहु उपकार, सेवा भक्ति कर्म विचार.	२
अरस्परसना रक्षणहेतु, तनपनसत्त्वाना संकेत;	
धर्मायं चपरातुं सर्व, गारव पाने पाव न गर्व.	३

हिंसा जूठने चोरी त्याग, लागे नहि व्यभिचारनो डाग; धर्माधें अर्पे धन प्राण, वने प्रजा एवी गुणस्ताण.	२६
दुष्टप्रजाथी नहि वंचाय, धर्म्यशुद्धथी विजयी थाय; जीवंती शक्तियो सर्व, प्राप्त करे नही धारे गर्व.	२७
चारवर्ण गुणकर्मो ज्यांय, व्यक्तभावथी वर्ते त्यांय; प्रजासंघनो धाय न नाश, पामे जो मारो विश्वास.	२८
प्रजासंघ गुण कर्म जोय, गुणकर्मो वण बल नहि होय; जैनप्रजापां चारे वर्ण, वर्ते नही तो पामे मर्ण.	२९
अन्यप्रजाओ साथे प्रेम, राखे धारे योगने क्षेम; मनवचक्रायथकी बलवान्, प्रजासंघ जीवे जग जाग.	३०
राज्यने राजाने धिक्कार, देतां चढती नही लगार; राजादिकनो करतां नाश, प्रजासंघनी पडती खास.	३१
राज्यभूमिनो द्रोह जो थाय, राजप्रजा पडतीने पाय; सत्यन्यायथी राज्य गणाय, पक्षपातथी पडती थाय.	३२
दयादान दमपरोपकार, क्षमाविवेकने शौर्य उदार; वृत्ति तय संयम शुभप्रेम, वर्ते त्यां छे योगने क्षेम.	३३
प्रजा प्रवृत्तिशीलप्रधान, पण निवृत्ति लक्ष्यपां जाण; चातुर्वर्ण प्रजानो संघ, पामे आनंदज्ञानतरंग.	३४
गुणकर्मोथी वर्ण गणाय, चारवर्णां प्रजा सुहाय; स्वाधिकारे गुणने कर्म, धारी पावे माझरो धर्म.	३५
निर्लेपो विवेकी प्रजा य, कर्म करे ने प्रभुउद पाय; आत्मशुद्धि करती रहे, पूर्णशुद्धिमुक्तिपद बहे.	३६
आत्मपना उपयोगे सर्व—, कर्म करतां वर्ते धर्म; आत्म उपयोगे नहि बंध, प्रजा न यावे वयारे अंध.	३७

हरे हरे एण होव भक्त्ये, अन्धेड उरगोने छे भवे;	
अहंस्वन्वनी वृत्ति टटे, प्रमाणेन मुक्त्योने मटे.	३८
दण्डनदानपरणनो योग, भोग छतां नही बने भोग;	
विद्योपांशी नहि मुद्राय, प्रमाणेन, प्रयुक्त गुराण.	३९
पारमकारे मय अन्धेड, बने पाहनुं टांछे बंद;	
मुक्त आकाश दुद्धि पाय, आलोभाय प्रभु धे जाय.	४०
स्वाधिकारे दिगा त्याग, स्वाधिकारे पर बराग;	
स्वाधिकारे धारे रहम, स्वाधिकारे योगने नेव.	४१
सर्वजीवोपर बने रहम, प्रजा मुखर्षी पाये धेव;	
आत्मसम जीवोपर दृष्टि, प्रजा परवी स्वर्गनी दृष्टि.	४२
प्यक्ति समष्टिनु स्वातंत्र्य, तेजा गावा सर्वे भेद;	
आचारो प्रगटे ज्यां पेट, प्रजा परवी लहे न बलेय.	४३
धर्मधर्मभेदे नहि बलेय, धर्मभेदधी युद्ध न सेय;	
धर्मविभेदे टळे न संप, प्रजा लहे ते चरनी नेव.	४४
एक बीजाने मेमे बहे, यजुना अपराधो सहे;	
एकाल्पासम धेने रहं, प्रजा परवी मुक्तने सहे.	४५
देशभेदधी परं न भेद, सामदोरंगे परं न सेद;	
धर्मनो धद्धा धारे पेट, टाळे दुसरे क्षत्रिया बलेय.	४६
आत्मस्वरूपे दंते सर्वे, जीवोने नहि धारे गर्व;	
मुख्याने स्वरावी स्थाय, तरङ्गांजोने पानी पाय.	४७
निराभितनी छे संभाव, क्रोध करे नहि दे नहि गाव;	
रोगांजोने औषधदान, संतोनुं धारे सन्मान.	४८
सत्तापननुं नहि अभिमान, आत्मज्ञानी निरभिमान;	
प्रेमाळ नरनारीवर्ग, मनमां प्रगटावे छे स्वर्ग.	४९

सापेक्षाए सर्वविचार, आचारो धरती हुशियार;	
सर्वव्यवस्थायी वर्ताय, प्रजा एहवी चढती पाय.	५०
दुःखीओने आपे स्हाय, अन्नाये लक्ष्मी नहि च्हाय;	
मैत्रीप्रमोदने करुणामात्र, मध्यस्थे धारे सद्भाव.	५१
विषयोमां मुंशाती नहीं, प्रजा पुष्टिने पामे सही;	
आत्मवादविषे मशगुल, जडमवादधी रहेती दूर.	५२
सापेक्षाए सर्वे धर्म, जाणे सापेक्षाए कर्म;	
सापेक्षाए दर्शनपन्थ, जाणी वहेती आत्मपन्थ.	५३
अल्पदोषने धर्म महान, करे कार्य एवं हित जाण;	
धूर्त्ताग्रत अग्निनी जेम, सशेष सर्व प्रवृत्ति तेंप.	५४
करे प्रवृत्ति फर्जधी जन, शुद्धात्ममां राखे मन;	
प्रजा एहवी ज्ञानी ज्यांय, शांतिमुखनिवृत्ति त्यांय.	५५
जीवे आत्मशुद्धिहेत, सापेक्षाए सहु संकेत;	
अनेकांत विचाराचार, माने निश्चयने व्यवहार.	५६
मात्रे असंख्ययोगे मुक्ति, असंख्यनयसापेक्षे युक्ति;	
जाणे ज्ञानी प्रजा गणाय, घट घट परमात्म परस्त्राय.	५७
आत्म ते परमात्मसिद्ध, मोह टळ्याधी व्यक्तप्रसिद्ध;	
बाह्यराज्य साधन ते माट, सापेक्ष भूष प्रजा शिरसाट.	५८
बाह्यराज्य, साधन छे जाण, ब्रह्मराज्य साध्य ज छे मान;	
आत्मराज्यमां जीव्युं जाय, बाह्यराज्यमां शांति थाय.	६०
सापेक्षे ज्यां एवं ज्ञान, पक्षापक्षी न ताणाताण;	
अंतरमां वर्ते समभाव, कार्य करे निर्द्वेषस्वभाव.	६१
प्रजा भली एवी ज्यां होय, राजा पण त्यां सारो जोय;	
प्रजासंगनुं मगटे जोर, मोहराननो थाय न जोर.	६२

मना भजौ मुन बोधे थाय, मुन बोधे बर्ते दुःख जाय;
 बाले मुन आश अनुसार, मनाभूर शुद्धि निर्यार.
 भूप मन्दायां बर्ते ऐक्य, प्रामाणिक बर्तननी टेक;
 अरसपरस उपकारी थाय, आतप ऐक्ये विश्व सुराय.
 योग्य सलाहे बर्ते बेश, देश जात धर्म नहि बलेश;
 सद्गुणों मुजने देखे भव्य, तेनां सफलतां छे कर्तव्य.
 मजावर्ग एवो क्यां होय, परमात्मन त्यां जागतो जोय;
 मज्जकं रुढो मारो ज्योत, मज्जाजीवन मगटे उज्योत.
 दारुआदि व्यसन निपेय, मतभेदोपी थाय न खेद;
 हिसापइवणो न मचार, तेह मज्जायां शांति अपार.
 मारुं धरण करी जे रहें, मुनजापे जीवन जे बहें;
 अटल बरे मारो विश्वास, तेह मज्जानी चढती खास.
 मारो शक्ति अपरंपार, कोइ न पाने मारो पार;
 मुजरूपे ये मुजने भजे, सत्यमजा मुनपदने सजे.
 दुर्गुण दोष त्यां पढती थाय, निजनी भुजो नहि समजाय;
 सद्गुण त्यां मगति छे खास, पामे पूरण मुज विश्वास.
 नामरूपमां मोह न थाय, स्वाधिकारं कार्य कराय;
 मानेदे दिलसर उभराय, भक्तमजा मुजरूपने पाय.
 व्यष्टि समष्टि आत्मवर्तार, आणी थावे योगी धीर;
 अखण्ड शांती गुणने ग्रहें, भव्यमजा मुज पदने लहें.
 निदा लबरी विरुधा तजे, जेना तेना सद्गुण मजे;
 दोष क्यांनी मागे माफ, मनने राखे सारुं साफ.
 राज्यवर्णी सद्गु नांति जाण, करे न राजानुं अपमान;
 दुष्ट अधर्मी भूपने दूर, काडी पाने शान्तिपूर.

६५

६६

६७

६८

६९

७०

७१

७२

७३

७४

सांच न लेरे देवे कोय, राज्य कायदा पाळे सोय;	
न्यायधर्मी जांविफाटति, शुभ उपयोगे वाळे शक्ति.	७५
भग्यवन्ना एवी ज्यां होय, आनंद शानि पामे सोय;	
वना स्वच्छंदी वारी थाय, दुःख अज्ञांति त्यां उभराय.	७६
पर्यवर्ध्या अज्यां जाय, नास्तिरु पाप करी ह्यांय;	
साधु संतना रहाना पाय, देशवना तपसां अथहाय.	७७
देवगुहने धर्मनो प्यार, पुण्य धर्म रुढा आचार;	
वना भूपमां वनें ह्यांय, देवीसंछट दुःख न त्यांय.	७८
केकी ह्याने सर्व पदार्थ, समजे शाश्वतीना भारार्थ;	
सपदा देश धर्मविशद, शब्दे अंतरना स्मिराद.	७९
रत्नसमोगुणवृत्ति कर्म, तेथी न्यारो आत्मधर्म;	
मोहनी आदि कर्म विनाश, करवा अंतरमां अभ्यास.	८०
ज्ञानी धर्म्य वना ज्यां एव, वनें न्यां छे योगने धेव;	
हुंतु अंतर्या नहि होय, कर्म करे प्यरहारे नोय.	८१
भासन्निवग कायों करे, शुद्धान्त निजरादने वरे;	
सर्वान्त निजमम देगाय, वरोन्ननि स्वर्गाय गुराय.	८२
आत्म ते पामात्म थाय, आत्मवहासीर ध्वज नगाय;	
वनें माध्यामिक साध्याय, स्वानेथे वनें न समान.	८३
दुष्ट कायदा मं न त्यांय, वनामय, नीतिमय ह्यांय;	
वना सरीया कायदा दंड, ह्यां न्यां वनें निद वसांद.	८४
कर्म वनाने मुक्त दुःख पाय, शुभाशुभ ए कर्मनो न्याय;	
कल्पवृक्ष वाजे संसार, वना भूत मरी प्यरहार.	८५
अपोगे नहि कर्मनो वर, पार न ह्यारे ह्यांवे अंर;	
आत्मज्ञानो अग्नि मवान, कांवे करे निज्यां जाय.	८६

सर्वार्थ नै त्यागी ज्यांय, आवनज्ञानी मगटे त्यांय;
 भूय मनाचां मानंद खेर, पाय न काळाकर्मनो खेर.
 नादस्पर्शो मोह न ज्यांय, मनुसना सहु लोको त्यांय;
 आवनज्ञाननुं विसव पाय, सात्विकभय्यमना मगटाय.
 आवन ज्ञानविना अंधेर, मनाभूयराज्योनां खेर;
 आवनज्ञानी लोको ज्यांय, मुर्खाजोवन वने त्यांय.
 हिंसा चोरां पुढ न ज्यांय, मनासंयमां शांति त्यांय;
 दुष्टम्यसननो नहो मचार, मना न कोथी पाने हार.
 राजाहाय मनामहत्ति, मनाभूयमां पर्यनी नांति;
 एकात्मासय वने दोय, भक्ति ज्ञान मगट त्यां जोय.
 कषायहत्ति शोष दयाय, दोषो टाळहा सख्य ज्यांय;
 एकांगी एरी ज्यां मना य, स्वर्गोपगति मगटाय.
 भूय मनाचां पर्यनो भाव, दुष्टोनो चाले नहो दाव;
 नवद्वयभुमो हारी जाय, रविर्षी तय वने विजयाय.
 धर्मोभोपर भावे पाड, तोरण नासे ते तत्काल;
 दया सत्यने आवनभाव, मगटे सारा वने वनाव.
 धर्ममां मन राखां नरनार, चडगी शर्मतां निर्धार;
 कर्मबंध नहो पाने भय, अधिकारे करतां कर्तव्य.
 युद्धावन उपयोगी होय, नभवतु निर्लेपी ते जोय;
 गालने जांति पाय अकाल, जैनो पाने मंगलनाल;
 अस्य त्यागी ब्रह्मस्वरूप, जाणीं यावे ब्रह्मस्वरूप;
 रम्ये म्यरहार न पाय, जांवनुक्तदज्ञाने पःय.
 बीजाने ठगे न लोक, पाडे नहो पापोनो शोक;
 बीजाना साराईन, जांवनना वने संकेन.

પ્રભુમહાવીરની દીવાળી સ્તવન.

ચેતનજી ચેતો કોઈના દુનિયામાં ત્હારું. એ રાગ.

પરમેશ્વરમહાવીર ત્હારો છે સત્ય દિવાળી;

દેશી પ્રગટી આતપમાંહિ લાલીરે.

પરમેશ્વર

જ્ઞાનને દર્શનચારિત્રક્ષુદ્ધિ, અનંત અનંત ઉજવાળી;

પરમાત્મ પરબ્રહ્મ સનૂરા, શક્તિ અનંત અજવાળીરે. પરમેશ્વર

જન્મ મરણ આધિ વ્યાધિ ઉપાધિ, તેથી રહિત જપકારી;

શુદ્ધોપયોગે જોયું અંતર્માં, આનંદદીવાળી ખાળીરે. પરમેશ્વર

ૐ હ્રીં અર્હં મહાવીર જપતાં, વીર વન્યો સુખકારી;

બુદ્ધિસાગર તત્ત્વમસિ પ્રભુ, સોજ્ઞં સદા ઉપકારીરે. પરમેશ્વર

- सुखदुःखे धारे समभाव, ज्ञानानन्दनो लेता लहाव;
विश्वमनुष्यो एवा याय, कायदाबंधनमुक्त सुहाय. ९९
- आत्मिक स्वतंत्रता प्रगटाय, भव्य प्रजा मुज पदने पाय;
माराणां तेषां नहीं भेद, बतें ज्ञानानन्द अभेद. १००
- स्वाधिकारे प्राप्त जे कर्म, करवामां नहि होय अधर्म;
उत्सर्गे अपवादे जाण, स्वाधिकारे कर्म प्रमाण. १०१
- जाणे एवुं प्रजा समाज, बतें त्यां आत्मिकसाम्राज्य;
दोष अल्पने धर्म महान, पूर्णशुद्धिची छे निर्वाण. १०२
- कर्मातीतपणाने पाय, आयुःप्रांते सिद्ध सुहाय;
केइक भव्यो स्वर्गे जाय, केइक मानवभवने पाय. १०३
- पुण्ये शांति तुष्टि याय, द्रव्य भावची पुष्टि पाय;
पापना पन्यो टळता जाय, मुज भक्तो मुज सरस्वा धाय. १०४
- क्षेत्रने काळादिक अनुसार, प्रजासंघना सद् व्यवहार;
जाणी बतें नरनेनार, पामे परमानंद निर्धार. १०५
- जैनधर्म एवो मुज जाण, प्रजासंपर्कर्तव्य प्रमाण;
सापेक्षाए धर्मेने जाण, निज अधिकारे बर्त !! मुजाण. १०६
- श्रेणिक !!! तुजने प्रजासमाज—, कर्तव्ये समजाव्युं राज्य;
स्वार्गीनुं आत्ममां राज्य, भूपोना पण ते महाराज. १०७
- तुं त्हाला अधिकारे चाल !!! शुद्धात्मनुं धारो व्हाल;
भव्यप्रजाकर्तव्य जणाव, आर्यपणाना लेवा ल्हाव. १०८
- श्रेणिस्त्रने दीधो उपदेश, प्रजा भूने हर्ष विशेष;
प्रभुने प्रेमे लागे पाय, क्षण क्षण प्रभु संपरी सुख पाय. १०९

मनु महावीर साधो बोध, भावनां स्रष्ट मोहनो रोध;
 परमानंद प्रगट ये जाय, जानंदमंगल यद उभराय.
 मंसाणायां रसियो प्रन्य, भक्ष्यो !! बज्रयो मुक्तिपंथ;
 बुद्धिमागरमंगलमाल, रामो परमानंद विद्वान्.

११०

१११

प्रभु महावीर.

मायायां मनई मोपुं रे जागोने जो तुं. ए राग.

मनु महावीर जग भाधारारे, प्यारायां प्यारा;

मुन जीवनजो नयकारारे, जगतारण हारा. ॥

मनु त्हारे घरणे आव्यो, मुन अंतर्मां तुं भाव्यो;

तुनरुपे हुं रंगायोरे.

तुन आवममीवि जागी, तुनमांदि लगनी लागी;

शुद्धात्मरंगनो रागीरे.

अंनई गयो तुन देखी, मायांनी शीत उवेस्ती;

तुन परमप्रभुता पंखीरे.

तुन स्वरुमय ये प्यावुं, पूरीभक्तिर गावुं;

तुमवण बीजुं नहि प्यावुंरे.

विदानंदरस रसियो, अंतर्मां व्यक्त उद्दसियो;

बुद्धिमागर दिल बसियोरे.

प्यारायां० १

प्यारायां० २

प्यारायां० ३

प्यारायां० ४

प्यारायां० ५

प्रभुमहावीरनी दीवाळी स्तवन.

चेतनजी चेतो कोइना दुनियापां त्हाळं. ए राग.

परमेश्वरमहावीर त्हारी छे सत्य दिवाळी;

देखी मगशी आतमपांहि लाळीरे.

परमेश्वर. ॥

ज्ञानने दर्शनवारिव्रज्जुद्धि, अनंत अनंत उजवाळी;

परमात्म परब्रह्म सनूहा, अक्ति अनंत अजवाळीरे. परमेश्वर० १

जन्म मरण आधि व्याधि उपाधि, तेथी रहित जयकारी;

शुद्धोपयोगे जोयुं अंतरपां, भानंददीवाळी भाळीरे. परमेश्वर० २

ॐ ह्रीं अर्ह महावीर जपतां, वीर वन्यो सुखकारी;

बुद्धिसागर तत्त्वमसि प्रभु, सोऽहं सदा उपकारीरे. परमेश्वर० ३

